

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki w z. Tadeusz Kraszewski, gospodarczego i giełdowego w z. Roman Fengler, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 364

Poznań, wtorek dnia 11 sierpnia 1931

Rok XXVI

„Elita“ a nowe „przymusowe“ „ofiary materialne“?

Na tegoroczny zjazd legionistów w Tarnowie Piłsudski nie przybył. Przyśłał tylko krótki list, w którym obok stwierdzenia, że „mówić nie jest w stanie“, zawarte są melancholijne niedomówienia na temat starego i nowego słońca. Szef obozu rządzącego ani osobiście, ani na piśmie nie chciał tym razem swoim podkomendnym nic powiedzieć, co w zestawieniu z ożywioną działalnością wywiadową przed ostatnimi wyborami jest wymowne.

Niewątpliwie należy sobie milczenie Piłsudskiego tłumaczyć nader ciężkim położeniem gospodarzem i finansowem, a w konsekwencji i politycznym kraju. Leaderzy zjazdu tarnowskiego wskazali, jako jedyne lekarstwo na wielkie przesilenie w państwie, — ofiarności materialną społeczeństwa na jego rzecz.

P. Sławek przyczepił hasło to do dobrowolnego opodatkowania się w czasie wojny oficerów pierwszej brygady i przeciwwstawił im „tych, którzy w gnuśnym egoizmie od wszelkich ciężarów na rzecz państwa chcieliby się uchylać“, „na pracy innych pasorzytować“ i „tylko dla siebie od państwa wszystkiego żądać“. Z sensu mowy wynikało, że takich obywateli jest znaczna większość wobec szczupłej „elity“, która uprawia ofiarności materialną na rzecz państwa, a którą jest właśnie obóz majowy, a właściwie tylko sami legionści.

To uderzenie p. Sławka było fałszywe i dla społeczeństwa krzywdzące, a oparte jest — jeśli nie wprost na złej woli — to na absolutnej nieznamośności stosunków. Dalecy jesteśmy od prawnienia społeczeństwu pochlebstw, co lojnie zastosował p. Sławek wobec swoich. Twierdzimy jednak, że poza pasorzytującymi jednostkami, które były, są i będą zawsze i wszędzie, społeczeństwo polskie w swej masie rozumie konieczność ofiar materialnych na rzecz państwa i ofiary te chętnie ponosi, o ile tylko może. Wbrew temu, co mówił p. Sławek, rolnik polski, rzemieślnik, kupiec czy inteligent wcale nie żąda wszystkiego dla siebie od państwa, nie chcąc mu w zamian nic dać. Żąda tylko ochrony swej pracy, sprawiedliwego stosowania prawa i oszczędnej gospodarki zapracowanym przez niego groszem. Żądania to wcale niewygórowane i zupełnie słuszne.

Fałszywość zarzutu p. Sławka jest tem jaskrawsza, że możnaby go skierować w stronę wprost przeciwną, a mianowicie do wielu członków samej „elity“. Iluż to z nich bierze od państwa dużo, żąda jeszcze więcej, a daje bardzo mało, albo i — nic? Nie chcąc na ogólniki p. Sławka odpowiadać także ogólnikami, zapytamy n. p.: ilu postów z B. B. może z czystym sumieniem powiedzieć, że otrzymali mandaty za zasługi

Po plebiscycie pruskim

Głosy prasy angielskiej

Londyn, 11. 8. (Tel. wł.) Prasa angielska w dalszym ciągu w dłuższych komentarzach wypowiada się o wynikach niedzielnego plebiscytu w Prusach, zapatrując się naogół dość trzeźwo.

„Times“ przestrzega przed tem, aby wynik plebiscytu uważać za objaw spadku głosów nacjonalistycznych w Niemczech. Wypadki niedzielne dowiodły jedynie, że oba skrajne skrzydła nie mogą z sobą współpracować.

Porachunki komunistów z policją berlińską — Plakaty, nawołujące do mordowania oficerów policji na ulicach Berlina

Berlin, 11. 8. (Tel. wł.) Ubiegłej nocy komuniści dzielnicy Weissensee poumieszczali na domach napisy, nawołując otwarcie do zamordowania kierownika komisariatu policyjnego Beckera. Przy ulicy Friedrichstr. i Roelckestr. namalowano czerwoną farbą dużymi literami następujący napis: „Por. Becker, ty psie krwawy, R. F. B. (Rothfrontkaempferbund) jest na twoim śladzie. Za każdego zastrzelonego robotnika, dwóch oficerów policji R. F. B. mści się“. Stróż nocny widział dwóch ludzi uzbrojonych w rewolwery, którzy umieszczali napisy

na ścianach. Natychmiast zawiadomił policję, która napis usunęła.

Przy ulicy Streustr. oraz przy innych ulicach umieszczono napisy: „Por. policji Becker zostanie zastrzelony“. Przy ul. Nehringstr. w Charlottenburgu nalepiono na drzewo plakat z napisem: „Jeżeli pozwolisz sobie raz jeszcze, zielony łobuzie, na zdejaranie plakatów, wyprawimy cię śladem Anlaufa i Lenka“ (oficerowie policji zamordowani w niedzielę — przyp. red.). Wogóle stwierdzić należy, że komuniści ostatniej nocy wykazywali bardzo żywą działalność.

Zjazd hitlerowców w Gdańsku

Berlin, 11. 8. (PAT). „Der Tag“ donosi, że na 22 września partja narodowo-niemiecka zwołała kongres do Gdańska. Na kongres ten przybędzie

przewodzący partji niemiecko - narodowej Hugenberg wraz z 500 delegatami.

Alfons XIII w drodze do Gdańska i do Gdyni?

Pod przybranem nazwiskiem lorda angielskiego

Gdynia, 11. 8. (Tel. wł.) W najbliższy czwartek o godz. 7 rano zawinie do portu angielski parowiec turystyczny „Viceroy of India“, który obecnie odbywa podróż po Bałtyku.

Jak donosi prasa angielska na po-

kładzie tego statku znajduje się incognito były król hiszpański, Alfons XIII, który odbywa podróż pod przybranem nazwiskiem lorda angielskiego. Król hiszpański zwiedzić ma Sopot, Gdańsk i pewnie Gdynię.

„Mazur“ storpedowany podczas ćwiczeń

Udało się jednak doprowadzić go do portu w Gdyni

Warszawa, 11. 8. (Tel. wł.) „Expres Poranny“ donosi, że podczas nocnych ćwiczeń floty polskiej w zatoce gdańskiej torpeda ćwiczebna, t. zw. ślepa, ugodziła w torpedowiec „Mazur“ i przebiła dno okrętu tuż pod linią wodną, wskutek czego torpedowiec począł się przechylać. Woda dostała się do przedziału maszyn. Mimo to torpedowiec został przez załogę o własnych siłach doprowadzony do portu wojennego w Gdyni, gdzie zostanie poddany naprawie. (w)

Gdynia, 11. 8. (Tel. wł.) Uszko-

dzenia, które torpedowiec „Mazur“ odniósł podczas sobotnich ćwiczeń w strzelaniu torpedami, okazały się drobne i zostały usunięte w przeciągu niecałych dwóch dni.

„Mazur“ opuścił już dok pływający w „Stoczni Gdynińskiej“ i dzisiaj popołudniu wypłyne w morze, celem kontynuowania ćwiczeń.

Alarmy brukowej prasy warszawskiej o katastrofie i storpedowaniu „Mazura“ okazały się grubo przesadzonymi. S. B.

w życiu publicznym i że nie biorą za darmo wypracowanych im djet? Zapewne, są tacy, co mogą to powiedzieć, ale jest ich skromna mniejszość.

Elita jest w każdym narodzie, jest i w naszym. Ale podnoszenie do jej wyżyn całego jednego obozu politycznego jest fałszem i demagogją. Gdyby nawet stanąć na — niesłusznym zresztą — stanowisku, że elitę Polski stanowią tylko ci, którzy za nią walczyli orężnie, to i w tak pojętym zespole obóz legjonowy, ściśle biorąc — pierwsza bryga-

da znalazłaby się w znakomitej mniejszości. Walczyło o Polskę znacznie więcej jej synów, niż ich zjechało się do Tarnowa, a ogromna ich większość ponosi dzisiaj dla państwa o wiele większe ciężary materialne, niż ci, którzy do ofiarności innych wzywają.

Ale cała filipika p. Sławka na rzecz „elity“ a przeciw „pasorzytom“ była właściwie tylko wstępem do przemówienia wiceministra Starzyńskiego, którego punktem kulminacyjnym były słowa:

„Do walki o jutro (gospodarcze) państwa obok nas stawać musi całe społeczeństwo, a kto na ochotnika z nami nie stanie, tego z poboru, jak na wojnie, powołać musimy, i jak tam przymusowo do złożenia krwi każdy stanąć musiał, tak i dzisiaj do ofiar materialnych, każdy sprawiedliwie, chętnie czy niechętnie, musi być pociągnięty“.

Naczelny organ obozu rządowego „Gazeta Polska“ wybija to na czołowym miejscu pod nagłówkiem „Hasło: ofiarności“.

Co to ma znaczyć? Podatków zwykłych, dotychczasowych słowa te nie mogą dotyczyć, bo podatki te nie są przecież nowością, o której trzeba by mówić na zjeździe legionistów ustami wiceministra skarbu. Więc chodzi o nowe „ofiary materialne“, o nową „przymusową“ daninę „z poboru“?

Czy to już ustalone przez Radę Ministrów przedsięwzięcie skarbowe? Czy zastanowiono się nad jego skutkami gospodarczymi, a nawet nad jego następstwami finansowemi dla skarbu państwa? Czy zdano sobie sprawę, że już sama zapowiedź takiego eksperymentu może dać skutki, których rząd i nietylko rząd ciężko może będzie żałował?

Rzecz nie może pozostać w tym stanie. Nie wolno tego rodzaju zapowiedzi rzucać na zjazdach takich czy innych, nie dając społeczeństwu urzędowego wyjaśnienia bez półsłówek. Społeczeństwo ma prawo jego żądać; rząd ma obowiązek je dać. I to jak najwcześniej.

Brak wyjaśnienia w sprawie zastawienia monopolu spirytusowego

W czwartek zeszłego tygodnia podaliśmy wiadomość o rokowaniach w Berlinie zmierzających do zastawienia względnie sprzedaży polskiego monopolu spirytusowego grupie polsko-amerykańskiej, przyczem zainteresowane być mają banki Blair & Comp. oraz Malcohn & Comp., których przedstawicielem jest p. Meissner, zamieszkały w Berlinie.

Do dziś dnia wiadomości tej nie zaprzeczono i nie udzielono społeczeństwu żadnego wyjaśnienia, mimo, że chodzi o jeden z monopolii państwowych, a więc o majątek narodowy.

„Brud, śnież i pleśń osiadła na naszych duszach“

„Dumą naszą był zawsze honor żołnierski, na legjonowych wypisany sztandarach krwią naszą serdeczną. Dzisiaj stanowiska przesłoniły niektórym z nas honor żołnierski. Brud, śnież i pleśń osiadła na duszach. Musimy ten brud, tę pleśń wytrzeć z naszych dusz. Krwią serdeczną walczyliśmy o Polskę piękną i czystą, a dziś niestety Polacy w własnej ojczyźnie nie rozumieją się. Czemu to się dzieje? Za mało jest miłości, za dużo wokół nienawiści!“

Tak mówił — jak słychać było przez radio — do legionistów w Tarnowie b. legjonista ks. Oleziński z Łodzi po mszy św. w obecności p. Prezydenta Rzeczypospolitej, prezesa Rady Ministrów Prystora, innych ministrów, wiceministrów i generalów.

Kapitał niemiecki w polskiej fabryce amunicji

Konserwatywno - „sanacyjny” krakowski „Czas” powtórzył za organem rosyjskiej emigracji monarchistycznej w Paryżu „Wozroźdzenie” wiadomość, jakoby część akcji pewnej fabryki amunicji karabinowej pod Warszawą znajdowała się w rękach grupy kapitalistów niemieckich, przyczem owi kapitaliści, względnie ich przedstawiciele mają możność wnikania w techniczną działalność fabryki, a więc zapoznawania się z szeregiem rzeczy, należących do zakresu tajemnicy woj-skowej.

Akcje, o których mowa należą formalnie do Polaków, grających rolę

opłacanego parawanu w stosunku do kapitału niemieckiego. Owi kapitaliści niemieccy pozostają podobno w związku z koncernem Hugenberga, finansującym plany odwetowe.

Wstrzymaliśmy się narazie z powtórzeniem tej wiadomości, czekając na natychmiastowe zaprzeczenie czy wyjaśnienie sprawy. Tymczasem informację powtórzył krakowski „Naprzód” i „Dziennik Ludowy” oraz warszawski „Robotnik”, a ze strony zainteresowanej panuje głuche milczenie. Opinia publiczna ma prawo żądać bezzwłocznego ogłoszenia „bezwzględnej” prawdy.

Dziwne wnioski o polityce polskiej

Do jakich wniosków prowadzi zyg-zakowała mimo swej bierności polityka zagraniczna naszego kraju świadczy korespondencja z Warszawy, zamieszczona w „Tempisie” z dnia 7-go sierpnia.

Korespondent wyjaśnia politykom francuskim, którzy właśnie zabiegają o uzyskanie od Niemiec zapewnień zaprzestania prowadzenia antypolskiej polityki, że Polska niczego więcej nie pragnie, jak zgody i porozumienia z Niemcami. A jak daleko idzie w tym kierunku, tego najlepszym dowodem dla „Tempisa” jest wypowiedzenie się pisał B. B. Maćkiewicza na łamach wileńskiego „Słowa” za „Anschluss” niemiecko - austriackim, zwalczanym przez Francję.

Korespondent „Tempisa” podaje zatem do wiadomości, że opinia polska uważałaby bankructwo niemieckie „za straszne uderzenie w Polskę więcej niż w jakiegokolwiek inne państwo”. Jeżeli korespondent „Tempisa” słyszał takie zdanie, to musiało ono jednak pochodzić z kół, uzależnionych od Niemiec. To Niemcy bowiem do-

wodzą, że Polska pod względem gospodarczym zależy od Rzeszy i dlatego musimy być im udzielone poparcie, gdyż inaczej wraz z nią runie cała środkowa Europa. Korespondencja warszawska „Tempisa” idzie więc po linii propagandy niemieckiej i przedstawia Polskę tak, jak gdyby była stabiutką częścią „Mitteleuropę”, kierowanej przez Berlin. Korespondent twierdzi poza tym, że w Warszawie ubolewa się, iż traktat handlowy polsko-niemiecki nie został jeszcze ratyfikowany przez Niemcy, co przecież w społeczeństwie naszym uważane jest za wielkie szczęście.

Można sobie wyobrazić, jakie taka korespondencja może wywrzeć wrażenie w Paryżu, gdzie myśl się nie o nowych ustępstwach dla Niemiec, ale tymrazem o ustępstwach niemieckich. Widać jednak, że polityka zagraniczna Polski sprawia na cudzoziemcu tak dziwne wrażenie, że charakterystykę jej ubiera w formę, która wydać się musi czytelnikowi francuskiemu zbiorem paradoksów.

Znowu atak katolickiej „Germanji” na Polskę

Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

Wrogo względem Polski usposobiona centrowa „Germania” umieściła w numerze z 5. bm. artykuł p. n. „Zmartwychwstanie Polski”. Stwierdziwszy, że stosunki polsko-niemieckie nie uległy w ostatnich czasach poprawie i że tylko aktualność kwestji polskiej w Niemczech została przyłumiona chwilowo przez pilniejsze problemy polityki wewnętrznej i zewnętrznej, autor artykułu zapowiada, że już we wrześniu w związku z omawianiem sporu górnośląskiego przez Radę Ligi Narodów problem polski znów zostanie wysunięty na plan pierwszy. W celu lepszego uświadomienia opinii niemieckiej o sprawach polskich publicyści centrowy dają ocenę szeregu świeżo wydanych książek i publikacji o Polsce, przyczem obok skarg na rzekome przesławianie mniejszości niemieckiej w byłym zaborze pruskim, na niesprawiedliwość wschodnich granic Rzeszy i na niedole wschodnich okręgów Niemiec, niedole, spowodowaną jakoby w pierwszym rządzie przez te krzywdzące granice, wypowiada kilka złośliwych uwag o stosunkach kościelnych w Polsce.

Omawiając książkę „Zmartwychwstanie Polski” byłego rosyjskiego dyplomaty, a obecnie emigranta, Włodzimierza Korostowca, który „dochodzi do bardzo pesymistycznych wniosków co do przyszłości Polski, jako narodu kulturalnego”, dziennikarz niemiecki pisze w pewnym miejscu: „Z ostrą krytyką występuje autor przeciwko polskim tendencjom co do utożsamiania katolicyzmu z narodowością i do przyciągania do siebie unitów oraz prawosławnych, przyczem nie szczędzi przytyków pod adresem polityki Watykanu. Niejednokrotnie wskazywa- liśmy w „Germanji”, jak bardzo te zarzuty odpowiadają faktom i jak katolik niemiecki w Polsce ustosunkowuje się do tego wiązania polityki z religią, które istotnie odbywa się w wielkim stopniu”. Przeszedłszy następnie do stosunków polsko-ukraińskich, organ kanclerza Brueninga dodaje: „Historyczne i psychologiczne podłoże wysuniętego przez Korostowca problemu tendencji kościelno-unijn. na Ukrainie znalazło oświetlenie w godnej polecenia specjalnej publikacji katolic-

kiego towarzystwa opieki nad ukraińskimi emigrantami w Berlinie, publikacji, która jednak nie wnosi pierwiastka polemicznego do kontrowersyj politycznych i kościelno-politycznych. Artykuły Werhuna, Mirszuka i Kuzieli dają dokładny obraz związków kulturalno-politycznych i polityczno-kościelnych między kościołem wschodnim i zachodnim, a metropolita hr. Szeptycki, którego bohaterem wystąpienia w związku z dokonaną przez Warszawę „akcją pacyfikacyjną” na Ukrainie wzbudziło wrażenie w całym świecie, napisał przedmowę do tego dzieła. Ów graniczny kraj między Wschodem i Zachodem narzuca problemy, które tembardziej są zammatwane, że Warszawa, dążąc do spolonizowania Ukrainy przy pomocy wszelkich środków, ma na oku i inne, a nie tylko religijne tendencje. Być może, że ten problem ukraiński wysunie kiedyś całe zagadnienie Wschodu w sposób, którego Polska napewno sobie nie życzyła”.

A w innym miejscu przy omawianiu książki dra Hermanna Rauschninga p. t. „Odniesienie Prus Zachodnich i Poznania” autor artykułu zaznacza: „Również i Rauschning podnosi zarzuty — którym, niestety, nie można zaprzeczyć — przeciwko kościelnemu metodom Polaków wobec mniejszości i zwraca przy tej okazji uwagę także na polską tendencję przyciągania ku sobie Kościoła protestanckiego”.

Wrogie uczucia przywódców katolickiego centrum względem Polski wzmagają się do tego stopnia, że obejmują nawet dziedzinę stosunków kościelnych, przedstawianych po tamtej stronie granicy fałszywie i z myślą zaszkodzenia nam w opinii katolickiej ludności w Niemczech i w innych krajach.

Kłopoty Mac Donalda

Londyn, 11. 8. (Tel. wł.) Premier Macdonald, który w związku z niestałym kursem funta powrócił dziś do Londynu, odbył w ciągu przedpołudnia kilka telefonicznych konferencji ze swymi kolegami z rządu. W ciągu dnia ma on odbyć konferencję z ministrem skarbu Snowdenem.

Projekt likwidacji wydziału katolickiego w min. oświaty

Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

Krąży pogłoski, jakoby opracowany już został w ministerstwie wyznań religijnych i oświecenia publicznego projekt reorganizacji departamentu wyznań. Według tego projektu „reorganizacja” ta ma polegać na zlikwidowaniu wydziału katolickiego i na utworzeniu w Departamencie dwóch wydziałów: wyznań chrześcijańskich i niechrześcijańskich.

Wydział katolicki w departamencie istnieje od początku niepodległości państwa polskiego. Trzeba więc było doczekać się obecnej sytuacji, aby podobny masoński pomysł mógł oglądać światło dzienne.

Sprawa „reorganizacji” jeszcze nie jest przesądzona, gdyż winna wejść pod obrady rady ministrów.

Oświadczenie Młodych O. W. P w sprawie aresztowań w Kielcach

Wobec powtarzających się w brukowej prasie „sanacyjnej” napaści na Obóz Wielkiej Polski w Kielcach i łączenie go ze sprawą kryminalnej afery uczniów jednego z gimnazjów kieleckich oświadczamy, że:

1) zamieszani w tę sprawę uczniowie St. Świecki, Wiesław Krzakowski, Zygmunt Matynia i Wacław Prokopowicz nie wspólnego z Obozem Wielkiej Polski w Kielcach nie mieli i nie mają;

Rozrzutności Niemiec

Wśród narzekań Niemiec na rzekome cierpienia przedwszystkiem z powodu odszkodowań, coraz obficiej i donośniej odzywają się głosy, wskazujące, iż właściwe powody kłopotów pieniężnych są inne. M. in. ostatnio socjalistyczny „Vorwärts” wskazał jedną z takich dziedzin wydatków nadmiernych, mianowicie dla dawnych i obecnych wojskowych, chcąc zapewne przeciwdziałać wskazywaniu ze strony innych grup niemieckich nadmiaru wydatków społecznych. Dane te są istotnie pouczające.

W budżecie na r. 1930 w dziale rent i zaopatrzeń całość wynosiła 1 miliard 792 miliony marek wydatków (więcej blisko o 50 proc. niż cały obecny budżet polski), a w tem 1 miliard 439 miliony marek na renty i zaopatrzenia wojenne i wojskowe.

Podczas gdy pensje cywilne wynoszą 110 milionów, obciążenie na samych oficerów dawnej armji cesarskiej (140 milj.) oraz Reichswehry powojennej (73 milj.) wynosi 213 milionów marek.

W szczególności 136 generałów armji lub korpusu otrzymuje po 16 983 marek rocznie; 279 generałów dywizji dostaje po 13 814 marek rocznie; 843 generałów brygady dostaje od 11 472 do 13 815 marek rocznie.

Cóż to znaczy? Znaczy to poprostu, że na dożywocie dla generałów niemieckich za to, że pustoszyli Francję, Belgię, Polskę, Jugosławję, Rumunję itd., są pieniądze, ale na zapłacenie choć części odszkodowań za te spustoszenia nie mają Niemcy pieniędzy.

Zajmujące są niektóre szczegóły imienne:

B. kronprinz niemiecki dostaje, poza wszystkim innym, tj. poza osobnym uposażeniem b. domów panujących, 24 000 marek pensji wojskowej rocznie. Ks. pruski Eitel-Fryderyk, bardzo czynny w Stahlhelmie, dostaje 10 074 marek rocznie, za to, że jako Hohenzollern, został mianowany porucznikiem, w wieku lat 12-tu, a dziś, mając 40 lat, jest b. generałem dywizji właśnie w drodze takich mianowań jak w 12-tym roku życia. Ks. pruski Oskar, który był ledwie kilka miesięcy w wojnie, ma pensję pułkownika dowódcy brygady, ks. bawarski Konrad ma pensję dowódcy pułku, ks. bawarski Jerzy ma pensję dowódcy bataljonu. Jedynie b. kronprinz bawarski Rupprecht, który zresztą także cięży na tym dziale skarbu pensją feldmarszałka, przynajmniej oddaje ją do rozporządzenia bawarskiej ligi weteranów i b. walczących. Kilku b. ministrów wojny z czasów cesarskich dostaje pensje po 24 960 marek rocznie.

Niektóre nazwiska są dlatego zajmujące, że noszący je generałowie i wojskowi są znanymi nieprzyjaciółmi nowego ustroju republiki niemieckiej,

Niech tam radio krzyczy, niech trąbi, niech szczeka — Krowa, co wciąż ryczy, mało daje mleka. Bez krzyku wie każda Kasia, Mania, Franja, że **MYDŁO REGERA** najlepsze do prania. Pw 5 796-R, 1416

2) że żaden z członków Obozu Wielkiej Polski w Kielcach żadnego z powyższymi nie miał kontaktu, ani w całej sprawie najmniejszego udziału;

3) potępiamy metody walki politycznej zastosowane przez brukową prasę „sanacyjną”, która nie zawahała się, wbrew prawdzie i słuszności, szkalować ludzi nieposzlakowanych członków Obozu Wielkiej Polski, którzy, jak śledztwo policyjne wykazało, nie mieli żadnego związku ze smutną aferą uczniów jednego z gimnazjów kieleckich.

Za Wydział Grodzki Młodych O. W. P. w Kielcach
(—) Stefan Bielnicki
(—) Zygmunt Borzęcki

poza przyjaźnią w braniu od niej pieniędzy. Gen. Gelbsattel dostaje 18 200 marek, gen. von Below 16 893 marek, gen. von Epp 11 472 marek, gen. Ludendorff 16 983 marek, gen. Lettow-Vorbeck 13 023 marek.

Podobnie budżet nowej armji niemieckiej tj. Reichswehry dały pole do wielu oszczędności już w zakresie samych tylko uposażeń, nie mówiąc o innych oszczędnościach, w dziale uzbrojenia. Dawne wojsko niemieckie, dochodzące do 1 miliona ludzi, wydawało na uposażenie 140 milionów marek, a obecna Reichswehra 100-tysięczna wydatki na ten cel 73 miliony marek. Te nadmierne wydatki osobowe wynikają m. in. stąd, że w ostatnich latach posłano na emeryturę wielką liczbę generałów i wyższych oficerów bez widocznego powodu. W szczególności od maja 1928 do maja 1929 zwolniono 15 generałów, a od maja 1929 do maja 1930 zwolniono 22 generałów, od roku zwalnia się połowę ogólnej liczby generałów.

Tkwi w tem wskazówka wyraźna, że są to upozorowane inaczej wydatki na zbrojenia. Odsyłanie generałów w stan nieczynny, ale płatny, jest poprostu tworzeniem coraz nowych generałów. Są oni potrzebni dla utajonych kadr wielomiljonowej armji niemieckiej, przygotowującej się pod pokrywką rzekomo 100-tys. Reichswehry. St. St.

Zebranie Str. Narodowego w Kielcach

W ubiegły piątek odbyło się w Kielcach, w przepelnionej publiczności sali przy ul. Śniadeckich zebranie Stronnictwa Narodowego, na którym ks. poseł Adam Błaszczyk wygłosił przemówienie na temat sytuacji politycznej.

Po wywodach natury ogólnej — mówca zatrzymał się przez chwilę kilka na miejscowej sprawie wykrycia szajki złodziejskiej w jednym z gimnazjów kieleckich, z której prasa sanacyjna usiłowała zrobić sprawę polityczną. Ks. poseł potępił tego rodzaju metody walki politycznej, wyrażając część młodym działaczom Obozu Wielkiej Polski, którzy narazeni byli na przykrości w związku ze sprawą, z którą nie mieli nic wspólnego.

Hitlerowcy w Kłajpedzie

K o w n o, 11. 8. (PAT). „Rytas” zamieszcza dłuższy artykuł, w którym wskazuje na wielką ruchliwość hitlerowców na terenie Kłajpedy i wyraża zdziwienie, że rząd kowieński nie przeciwdziała agitacji hitlerowców.

Odprężenie w Rzymie

Możliwość bliskiego porozumienia Watykanu z faszyzmem - Wizyta Mussoliniego u Ojca Św. - Przesunięcia w gabinecie faszystowskim?

Rzym, 11. 8. (PAT). W miejscowych kołach dziennikarskich obiegają pogłoski o radykalnym odprężeniu w sytuacji włosko-watykańskiej - skutkiem kontaktów prywatnych ze strony osób wpływowych.

Aczkolwiek sfery watykańskie zachowują jak najdalej idącą rezerwę w zakresie deklaracji na temat naprężenia, tem niemniej daje się zauważyć pewien odcień optymizmu w poglądach na możliwość znalezienia modus vivendi.

Rozpowszechnione przez prasę zagraniczną wiadomości o ewentualnym pośrednictwie Brüninga są pozbawione wszelkich podstaw. Ani jedna, ani druga strona nie uciekły się do pośrednictwa osób niepowołanych, a zwłaszcza do mężów stanu cudzoziem-

ców. Według ostatnich pogłosek tu krążących, natychmiast po serji spotkań dyplomatycznych - politycznych, jakie mają mieć miejsce w Rzymie i jakie zostały rozpoczęte przyjazdem Brüninga i Curtiusa, i to jeszcze w sierpniu, premier Mussolini miałby złożyć wizytę Ojcu Świętemu. W związku z wizytą miałyby nastąpić poważne przesunięcia na stanowiskach wyższych funkcjonariuszy partyjnych, a może nawet w samym gabinecie, jak również w sekretarjacie stanu w Watykanie.

Pogłoski te niewątpliwie odzwierciedlają przynajmniej częściowo nastroje, panujące po obu stronach Tybru, i mogą być traktowane jako balon próbny.

Pogłoski te niewątpliwie odzwierciedlają przynajmniej częściowo nastroje, panujące po obu stronach Tybru, i mogą być traktowane jako balon próbny.

Przeniesienie kierownictwa „Azione Cattolica” do palacu eksterytorjalnego

Rzym, 11. 8. (Tel. wł. Przeniesienie kierownictwa włoskiej „Azione Cattolica” do palacu eksterytorjalnego, w którym przedtem znajdowało się seminarjum watykańskie, dało prasie faszystowskiej powód do różnych podejrzeń. „Messaggero” n. p. zaznaczył, iż pod ochroną eksterytorjalności kierownictwo Akcji katolickiej chce nadal uprawiać swoją propagandę antynarodową.

Wobec takich komentarzy prasy faszystowskiej ze strony katolickiej stwierdzono, co następuje:

Przeniesienie zarządu „Akcji katolickiej” z niewystarczającego lokalu na Via Araceli było kwestją zdecydowaną na długo przed wybuchem konfliktu z rządem włoskim. Ojciec św. przychylił się do prośb kierownictwa „Azione Cattolica” o przyznanie nowych pomieszczeń i wyznaczył na nie pałac dawnego seminarjum watykańskiego, który w tym celu został odpowiednio przebudowany. Przeniesienie biur byłoby w tych dniach nastąpiło nawet i wówczas, gdyby stosunki Watykanu z rządem włoskim nie uległy żadnemu zakłóceniu.

Zamach komunistów na hr. Al. Zamoyskiego

5 strzałów rewolwerowych chybiło

Lublin, 11. 8. (Tel. wł.) W piątek wieczorem dokonano na hr. Aleksandra Zamoyskiego tajemniczego zamachu rewolwerowego. Po skończonych zajęciach związkowego kursu sokolickiego odbywał się tegoż dnia w Kozłowie, hr. Aleksander Zamoyski, obchodząc boisko sokole, sprawdzał, czy wszystko jest w porządku. Było to między godz. 10 a 11 wieczorem.

W pewnym momencie padło z ręki nieznanego sprawcy w kierunku hr. Zamoyskiego 5 strzałów rewolwerowych, które jednak wszystkie chybiły, co należy przypisać panującym o tej porze ciemnościom.

Hr. Zamoyski chwycił za rewolwer i oddał kilka strzałów na postrach w kierunku, skąd strzelano do niego. Sprawcy zbiegli niepoznani.

Jakie mogą być przyczyny tego zamachu nie jest trudno się domyśleć. Jak wiadomo hr. Aleksander Zamoyski brał w dniu 1 maja rb. na czele drużyny z Kozłowski udział w stłumieniu tak zw. „powstania” lubartowskiego; wówczas to komuniści poprzysięgli krwawą zemstę, której zamach na hr. Zamoyskiego jest najwidoczniej początkiem ogniwem.

Zapewne policji uda się wyśledzić sprawców zamachu.

Wielkie trzęsienie ziemi

Ognisko katastrofy znajduje się przypuszczalnie w Azji Mniejszej

Berlin, 11. 8. (Tel. wł.) Bardzo silne trzęsienie ziemi zanotowało obserwatorium na górze Taunus wczoraj wieczorem około godziny 22.30. Ognisko trzęsienia znajduje się przypuszczalnie w oddaleniu 5500 kilometrów. Dokładnych obliczeń co do kierunku trzęsienia nie można było przeprowadzić, ponieważ igły aparatów rejestracyjnych wychyliły się poza swą skalę.

Tak silne trzęsienie ziemi notowano w tem obserwatorium raz tylko i to w chwili wielkiego trzęsienia ziemi w Japonii w dniu 1 września 1923 roku.

Aparaty rejestracyjne uspokoiły się dopiero dziś rano o godz. 6. Białogród, 11. 8. (Tel. wł.) Tutajsza stacja seismograficzna zanotowała ubiegłej nocy bardzo silne trzęsienie ziemi, trwające ośm minut. Ognisko trzęsienia znajduje się prawdopodobnie w Azji Mniejszej.

Od wielu lat nie notowano tak silnego trzęsienia. Wszystkie igły aparatów rejestracyjnych wyskoczyły ponad skalę. Dokładne miejsce jak i skutki trzęsienia nie są dotychczas znane.

Kobieta z dzieckiem wyskoczyła z pociągu

Zamach samobójczy z powodu wymówienia posady mężowi

Wilno, 11. 8. (Tel. wł.) W niedzielę o godz. 15 koło stacji Szumsk z okna jednego z przedziałów III kl. pociągu Wilno - Mołodeczno wyskoczyła na tor młoda kobieta trzymająca kurczowo małą dziewczynkę. Gdy pociąg zatrzymano, desperatka znaleziono na torze w stanie omdlenia, dziecko zaś podczas upadku doznało jednak tak silnych porażeń głowy, że było w a-

gonji. W chwilę potem, gdy samobójczyni odzyskała przytomność usiłowała po raz drugi rzucić się pod pociąg, lecz zamiar ten udaremniiono. Jak się okazało, niedoszłą samobójczynią była Leonja Sienkiewiczowa, mieszkanka Nowo Wilejki. Powodem targnięcia się na życie było wymówienie posady jej mężowi.

Samobójstwo przemysłowca naftowego

Warszawa, 11. 8. (Tel. wł.) We Lwowie zastrzelił się przemysłowiec naftowy, dyrektor firmy „Superfosfat”, Karol Towarnicki. Powodem samobójstwa jest rozstrój nerwowy, spowodowany przez trudności finansowe.

„Nautilus” znów uszkodzony

Bergen, 11. 8. (Tel. wł.) Łódź podwodna „Nautilus” uległa wczoraj krótko po wypłynięciu z Tromsøe ponownemu uszkodzeniu. W ciągu nocy załoga starała się uszkodzenie usunąć, co jej się jednak nie udało i dziś przedpołudniem łódź, która nie ma zwykłego urządzenia kotwicy, w odległości kilku kilom. od Tromsøe bez-

władnie pływa w morzu. Dotychczas nie można dowiedzieć się jakiego rodzaju jest to ponowne uszkodzenie, przypuszczalnie dotyczy ono maszyn.

Żalobne echo

W dniu wczorajszym odbył się jeden z tych obrzędów żalobnych, które uczestnikom na zawsze pozostają w pamięci. Oto do snu wiecznego odprowadzono zmarłą w 10-tej wiosnie życia nagłe, wskutek nieszczęśliwego wypadku, sp. Renię, córkę Stefanostwa Kuczyńskich z Laskownicy, a wnuczkę Alojzostwa Kuczyńskich z Lublina i Władysławostwa Seydów.

Zwłoki uroczej dziewczynki, przed kilku jeszcze dniami wcielenia wiosny i radości życia, odprowadzono z rodzicielskiego domu głębokiej żaloby do parafialnego kościoła w Grylewie. Kondukt żalobny, prowadzony w asyście miejscowego duchowieństwa przez ks. kanonika Kuczyńskiego z Warszawy, sunął wśród pienia ludu wiejskiego i żalobnego poszumy drzew ku kościołowi, gdzie trumna, zarzucona białym kwieciami, spoczęła na katafalku, a ks. kan. Kuczyński odprawił mszę żalobną. Po modłach przeniesiono trumnę do grobowca pod kościołem. Zostało tam ciało małej Reni, podczas gdy — według słów kapłana — duszyczka Jej bliska zawsze będzie tych, których była i pozostała umiłowaniem.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, 11. 8. 1931.

Spędzono: wołów 78, buhai 142, krów 270, sztuk bydła 490, świń 2365, cieląt 404, owiec 118, razem 3437 zwierząt.

Placono za 100 kg żywej wagi: (Ceny loco Targowica, Poznań, łącznie z kosztami handlowymi).

BYDŁO:

Buhaje:
Wytuczony pełnomięsiste . . . . . 96—102
Tuczony mięsiste . . . . . 82—94
Nietuczony, dobrze odżywiony starsze . . . . . 72—80
Miernie odżywiony . . . . . 60—68

Krowy:
Wytuczony pełnomięsiste . . . . . 107—110
Tuczony mięsiste . . . . . 86—96
Nietuczony, dobrze odżywiony Miernie odżywiony . . . . . 44—54

Jałowice:
Wytuczony pełnomięsiste . . . . . 104—110
Tuczony mięsiste . . . . . 88—100
Nietuczony, dobrze odżywiony Miernie odżywiony . . . . . 64—70

Młodzież:
Dobrze odżywiony . . . . . 64—70
Miernie odżywiony . . . . . 56—62

Cielęta:
Najprędniejsze cielęta wytuczzone . . . . . 124—130
Tuczony cielęta . . . . . 112—120
Dobrze odżywiony . . . . . 96—110
Miernie odżywiony . . . . . 80—88

ŚWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi . . . . . 156—160
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi . . . . . 150—154
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi . . . . . 140—148
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi . . . . . 130—138
Maciory i późne kastraty . . . . . 140—152
Świnie bekonowe . . . . . 128—138
Przebieg targu spokojny.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 9.02 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 guld. gd. w dewizach 173.19 do 173.93 zł, gotówką 172.59 złotych.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 11. 8. 1931.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była również spokojna. Obroty były ograniczone przy braku odpowiedniego materiału.

Z papierów procentowych handlowano 5% pożyczką konwersyjną po 43.— w transakcjach 4% pożyczką inwestycyjną poszukiwano po 83.— bez oddawców. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. doszło jedynie do notowania 8% listami dolarowymi starami po 88 1/2% w transakcjach i poszukiwano 6% listy żytnie po 13.70 bez oddawców.

Z akcyj bankowych, względnie przemysłowych robiono transakcje Browarem Grodziskim po 50.— oraz Hartwig Kantorowicz po 30.— W obrotach poza giełdowych robiono transakcje 3% pożyczką budowlaną po 33.— oraz placono za 4% premijówki dolarowe po 48.50.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):
5% Pożyczka konwersyjna 43% +
8% dol. listy Pozn. Ziem. Kred. 88 1/2% +

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych):
Browary Grodzkie I em. zł 50.— +
Hartwig Kantorowicz I-II em. zł 30.— +
Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 11. 8. 1931.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Zyto nowe — zdrowe suche	19.25— 19.75
Uspodobienie stałe	
Pszenica nowa zdrwa sucha	18.75— 19.75
Uspodobienie spokojne	
Jęczmień przemysłowy	16.00— 18.00
Uspodobienie spokojne	
Owies nowy	16.00— 17.00
Uspodobienie słabe	
Mąka żytnia 65% wł work.	31.50— 32.50
Uspodobienie spokojne	
Mąka pszenna 65% wł work	32.00— 34.00
Uspodobienie spokojne	
Otreby żytnie	12.50— 13.25
Otreby pszenne	12.50— 13.50
Otreby pszenne (grube)	13.50— 14.50
Rzepak	25.50— 26.50
Groch Victoria	25.00— 28.00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 75 tonn, pszenicy 150 tonn, jęczmienia 15 tonn.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 11. 8. 1931.

Waluty   **Gotówka**
Dolary St. Zjedn. tr.: 9.01, sp.: 9.03 kup.: 8.99.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	174.45	124.76	124.14
Holandja	359.95	360.85	359.05
Londyn	43.37 1/2	43.48	43.27
Nowy Jork			
czeki	8.925	8.945	8.905
Nowy Jork			
kabel	8.929	8.949	8.909
Paryz	34.99	35.08	34.90
Praga	26.44 1/2	26.51	26.38
Szwajcaria	174.23	174.66	173.80
Wiedeń	125.50	125.81	125.19
Włochy	46.74	46.86	46.62
Berlin	212.35	212.25	

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poź inwest.	82.50
4% poź inw szt. ser.	87.50
5% poź konw.	44.25
6% poź. dol.	69.50

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—114.00
Lilpop	0.00— 13.75

Tendencja mocniejsza.

Komentarz.

Dla papierów państw. tendencja niejednolita, dla listów zastawnych i akcji przeważnie mocniejsza. Z akcji bankowych utrzymany Bank Polski, z metalurgicznych mocniejszy Lilpop.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 11. 8. 1931.

Pszenica march. od st. zał.	205.00—210.00
Tendencja bardzo zwyżkująca, ku końcowi nieco zniżkująca.	
Zyto march.	170.00—169.00
Tendencja bardzo zwyżkująca, ku końcowi nieco zniżkująca.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	148.00—159.00
Tendencja mocniejsza.	
Owies stary	148.00—153.00
Tendencja mocniejsza.	
Owies nowy	134.00—142.00
Tendencja mocniejsza.	
Mąka pszenna	26.25—34.75
Tendencja bardzo mocna.	
Mąka żytnia	24.75—26.50
Tendencja bardzo mocna.	
Otreby pszenne	10.25—10.75
Tendencja bardzo mocna.	
Otreby żytnie	9.75—10.25
Tendencja bardzo mocna.	
Rzepak	140.00—150.00
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	26.00—31.00
Groch pastewny	18.00—20.00
Makuchy lniane	13.10—13.20
Wyłoki suche paryt. Berlin	7.00— 7.40
Śróta Sova	11.90—12.60
Śloma żytnia pras. drut.	0.45— 0.60
Śloma pszen. pras. drut.	0.45— 0.60
Śloma owsiana pras. drut.	0.35— 0.50
Śloma jęczmienna drut.	0.35— 0.50
Śloma żytnia dł. wiąz.	0.45— 0.65
Śloma żytnia pras. sznur.	0.35— 0.53
Sieczka	1.25— 1.35
Tendencja bardzo cicha.	
Siano zwykłe handlowe	1.25— 1.50
Siano dobre I pok.	1.70— 2.20
Tymoteusz luźny	2.30— 2.60
Siano koniczyn. luźne	2.15— 2.45
Tendencja utrzymana.	
Tendencja ogólna chwiejna.	

Notowania złotego w Berlinie z dnia 11. 8. 1931.

Wpłaty na Warszawę	47.15—47.30
Noty wielkie	47.15—47.35
Noty małe	47.15—47.35

Tragedja naszego wychodźstwa we Francji

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Lille, w sierpniu.
W tych dniach po 10-cio tygodniowym strajku w przemyśle włókienniczym, który objął niemal całą północną Francję robotnicy wrócili do pracy, nie uzyskawszy prawie niczego. Wśród nich olbrzymia ilość naszych rodaków. Nędza, spowodowana długiem bezrobociem zagląda, do domów naszego wychodźstwa. Jedynie prasie narodowej, nawołującej bezustannie do przyścia z pomocą bezrobotnym, zawdzięczać należy, że emigracja, znajdująca się w lepszych warunkach, pospieszyła z wydatną pomocą i jakkolwiek sama nie posiada za wiele zebrała jednak przeszło 60.000 franków na bezrobotnych rodaków. Urzędy polskie nie znalazły dla bezrobotnych ani grosza. Bo i jakże? Redukcje sięgają daleko poza kraj. Niema pieniędzy dla bezrobotnych. Trzeba zredukować nawet ochronki polskie, które w myśl ustawodawstwa francuskiego mają zapewniony swobodny rozwój, a dla utrzymania polskości są wprost bezcenne.

Jednej rzeczy tylko nie wolno zredukować: „sanacji”. Raczej wszelkimi siłami należy zmierzać do tego, aby zerwać z tem, co może jeszcze przypominać dawne czasy, gdy narodowością była najwyższym ideałem. Trzeba rozbić wszystkie organizacje, które nieocenione dotąd usługi oddały polskości. A więc „antypaństwowy” jest „Sokół” i należy go zastąpić „Strzelcem”. Niepewnym jest nawet harcerstwo, i dlatego należy zlikwidować instruktora harcerski przy ambasadzie polskiej w Paryżu. „Antyrządowem” jest Zjednoczenie Pol. Towarzystw Katolickich, największa organizacja na emigracji. „Antypaństwowy” jest „Centralny Komitet Polaków”, który łączy wszystkie samodzielne organizacje wychodźcze i jest faktyczną reprezentacją wychodźstwa wobec zagranicy i kraju. „Antypaństwowa” jest „Pomoc Oświatowa”, organizacja, wytworzona własną siłą emigracji. „Antypaństwowa” jest prasa narodowa, najsilniejsza na wychodźstwie.

To też redukcje, dające się dotkliwie odczuć biednemu bezrobotnemu robotnikowi, uniemożliwiające utrzymanie polskości za pomocą ochronki, nie mogą sięgać sfery działania „sanacji”. Dlatego prasa jej uświadamia wychodźstwo o nowym prądzie „radosnej twórczości” pomajowej. Kosztuje to drogo, bo o ludzi ideowych trudno w tym obozie. Aż trzech „naczelników redaktorów” zasiada w „sanacyjnym” „Dzienniku Polskim”, gdzie istnieje cała armia administratorów, korektorów, kolporterów, kierowników agend i filij, ale i to nie starczy, aby napędzić abonentów, których nawet przy jak najdłuższym bezpłatnym abonamencie otrzymać trudno.

Szykanuje się stare zasłużone organizacje. Napada się na duchowieństwo polskie, będące filarem polskości. Zapewnia się wychodźstwo, że nigdy nie było i nie będzie lepiej jak pod rządami „sanacji”. Wprowadza się dla demoralizowania wychodźstwa rubrykę etycznych nonsesów.

Szkola okazuje się nie dość pewną dla „sanacji”. Więc już projekt gotowy. Najpierw znieść ochronki, bo cóż one przedstawiają za wartość dla „sanacji”? Potem wyrugować tę część nauczycielstwa, która działa narodowo, choćby nawet niektóre placówki upadły wskutek niechęci dyrekcji przedsiębiorstw, które nie chcą zrozumieć, że poza pracą narodową może być jeszcze praca „sanacyjna”. Potem znieść naukę religii i wyeliminować wpływ księdza polskiego. Potem pociąć współpracę robotnika, księdza i nauczyciela w „Pomocy Oświatowej”, bo ta nie daje żadnych konkretnych korzyści „sanacji”, a jedynie dba o utrzymanie polskości.

Okazuje się nawet, że instruktory przy ambasadzie polskiej za mało sprężyście działały dla idei „sanacyjnej”. Jest już projekt gotowy, aby je zastąpić instruktorami „strzeleckimi”, bo wszystkie organizacje na wychodźstwie, obojętne jakich cel i jaki program, muszą pójść pod komendę „Strzelca”.

Taki jest program na najbliższą przyszłość. Inna rzecz, jak wyglądać będzie jego realizowanie. Jak dotąd, postępy są bardzo niewielkie. Przedewszystkiem wychodźstwo nie rozumie, jaki cel ma na emigracji roboty „sanacyjna”? Wytworzyć za-

mę? Chaos? Pewne jest tylko, że osiada to narazie polskości.

Czyżby zależało na wprowadzeniu rozdźwięku między duchowieństwem a nauczycielstwem? Na rozbijaniu wychodźstwa na wrogie sobie oboje? Nikomu stąd nie przyjdzie pożytek, a strata dla polskości widoczna. Opinii francuskiej udziela się tradycyjne przekonanie o polskiem warcholstwie i wytwarza się zła reputacja o społeczeństwie polskim. Narazie takie są rezultaty pracy „sanacyjnej” na emigracji. Nie dziw, że wychodźstwo jak najkategoryczniej sobie wyprasza tego rodzaju robotę. Dotąd potępiała wybryki te systematycznie prasa narodowa. Obecnie poczyna budzić się i zdrowa myśl robotnika-wychodźcy. Przykładem tego jest rezolucja Związku Robotników Polskich w Aulnay sous Bois, pod Paryżem z dn. 26 lipca, która brzmi:

„Wyraźny ostry protest przeciw wypłaceniu subwencji przez rząd polski ludziom którzy są tylko wielkimi szkodnikami społeczeństwa polskiego we Francji. Ludzie ci są zupełnie zdyskredytowani w oczach całego wychodźstwa, podobnie, jak i ich pismo, którego dziś już nikt nie traktuje poważnie i nie bierze do ręki. Ubolewamy, że przed decyzją władze polskie nie zasięgnęły informacji u ludu wychodźczego, który byłby się oświadczył przeciw utrzymywaniu z pieniędzy państwowych ludzi, którzy stracili na emigracji cały kredyt. Nie dość na tem, ludzie ci ukazują się na zebraniach publicznych z kochankami, szerząc zgorznienie. Napadają na ludzi, którzy położyli nieraz wielkie zasługi dla wychodźstwa, napadają na ludzi, którzy są im niewygodni, napadają na przedstawicieli tych władz, które utrzymują pasorzytów z państwowych pieniędzy. Jest to już więcej, aniżeli skandal, jest to działanie wbrew woli wychodźstwa i na jego szkodę, jest to wyraźne marnotrawienie grosza publicznego. I dzieje się to w chwili gdy równocześnie obniża się pensje pracowników państwowych, gdy zwalnia się urzędników, aby zmniejszyć wydatki państwa, gdy brak jest pieniędzy na najpilniejsze roboty państwowe, gdy społeczeństwo w Polsce ugina się pod ciężarem podatków, gdy podwyższa się opłaty konsularne.

„Czy tu miejsce dla bankrutów moralnych? Czy takie informacje o działalności podobnych bankrutów posiadają władze polskie?”

„Jeśli tak, to dziś, gdy po całej Francji rozlega się jeden głos oburzenia ludu wychodźczego, ludu pracującego w pocie czoła na kawałek chleba, władze powinny wyciągnąć odpowiednie wnioski. Należy jak najrychlej odebrać subwencje kombinatorem by społeczeństwo wychodźcze nie straciło zaufania. Tego oczekujemy od miarodajnych czynników”.

Zarząd Związku Rob. Polskich w Aulnay sous Bois (S. et. O.)

Biedny, Związek Robotników Polskich. Jeżeli dotąd cieszył się niewyraźnymi wprawdzie sympatjami sfer wpływowych obecnie ten wyłom z solidarności napewno przyniesie mu represje. Czy jednak można zniszczyć siłą fizyczną zdrowy odruch myślowy robotnika-emigranta?

Wychodźstwo przeżywa zaiste tragiczne chwile. Jakies rozdwojenie wprowadzono na teren emigracyjny, które szeroki ogół wychodźców wiele kosztuje, a którego racji pojąć nie może.

Emigrant.

Reklamę gazetową

na terenie

Małopolski i Podola

rozpowszechnia korzystnie

Kurjer Lwowski

L w ó w, Zimorowicza 17.

Ankieta parlamentarzystów angielskich w Małopolsce

Jak już donosiliśmy, do Lwowa przybyli parlamentarzyści angielscy Barry i Rhyss Thom Davies, którzy przeprowadzają ankietę wśród ludności ukraińskiej. Organ „sanacji” we Lwowie, „Gazeta Poranna”, doniósł, że poseł Rhyss Thom Davies (Labour Party), po wizycie, złożonej w pierwszym dniu pobytu wojewodzie Rożnieckiemu, przyjął w hotelu undowca Peleńskiego, a następnie zwiedził szereg instytucji ukraińskich. Był także w biurze „Undo” i konferował przez czas dłuższy z politykami ukraińskimi. W kolacji, którą tegoż dnia wie-

»SUGUS«

owocowy
miętowy

pudełko tylko **25 gr.**

Pw 5 968-70.137

czorem wydano na jego cześć w restauracji hotelu George'a, wzięli udział posłowie ukraińscy: Lucki, Peleński, posłanka Rudnicka, która podczas swego niedawnego pobytu w Anglii „uspasabiła” odpowiednio labourystów, i dziennikarze ukraińscy.

Jest bardzo charakterystyczne, że pos. Rhyss Thom Davies, konferował z koleją z przedstawicielami P. P. S. i B. B. W. R. Czyżby „pośredniczył”? We Lwowie spodziewają się po tych konferencjach serji „wieczorynek”.

Po parodniowej gościnie we Lwowie, poseł Davies wyjechał w towarzystwie posła Peleńskiego oraz inżyniera Rudnickiego, z Borysławia, na prowincję. Bawił w Rohatynie, gdzie się zetknął z posłem ukraińskim, Stefanem Kliczkim. Następnie wybrał się do Wasiuczyna, gdzie za pośrednictwem tłumacza, dr. Oleśnickiego ze Złoczowa, rozmawiał z miejscową ludnością, i do Czerczy, gdzie podejmowano go bankietem. W piątek objechał pow. tarnopolski.

Powszechną uwagę zwraca, że pos. Davies unikał do tej pory zetknięcia się z ludnością polską, nie odwiedził na prowincji żadnego ze starostw, ale cały czas spędza wśród ukraińców.

Drugi gość angielski, pos. Barry, wyjechał w niedzielę do południowej Małopolski, skąd następnie przybył do Warszawy.

Przed swym wyjazdem ze Lwowa, pastor Barry złożył wizytę metropolicie Szeptyckiemu, B. wojewoda lwowski i poznański, p. Borkowski, który organizował rozmowy prywatne z Ukraińcami, zaprosił pos. Barrego do siebie i tam urządził konferencję z działaczami miejscowymi, jak b. poseł Hipolitem Sliwińskim, b. posłem socjalistycznym Hausnerem i senatorem prof. Zakrzewskim (B. B.). W konferencji brała także udział posłanka Rudnicka.

Pobyty obu parlamentarzystów angielskich w Polsce jest wynikiem zabiegów posłanki do naszego Sejmu, p. Mileny Rudnickiej, która nawiązała z angielską partją pracy bliższe stosunki podczas zjazdu unji międzyparlamentarnej, odbytego w roku minionym w Londynie.

Pos. Davies powrócił do Lwowa z Małopolski Wsch. a następnie przez Katowice udał się do Londynu.

Odezwa do Czeladzi Rzemieślniczej

Otrzymujemy poniższą odezwę:

Pracowników rzemieślniczych w Rzeczypospolitej Polskiej jest wielka rzesza, obejmująca kilkaset tysięcy ludzi, lecz niestety nie zorganizowanych w żadnej silnej organizacji zawodowej rzemieślniczej. Jesteśmy przeto bez wpływu na bieg spraw dotyczących interesów, oddani więc na łaskę innych, którzy o nas radzą bez nas.

Czy nie powinniśmy przez silną organizację zawodową uzupełnić naszych braków życiowych i wywalczyć sobie przynależne nam stanowisko tak w społeczeństwie, jak i w Państwie, oraz poszanowanie u naszych pp. pracodawców?

Taką organizacją jest Zjednoczenie Pracowników Rzemieślniczych Rzeczypospolitej Polski, stojąca na zasadach czysto rzemieślniczych, licząca już tysiące uświadomionych pracowników rzemieślniczych jako swych członków.

Zjednoczenie Pracowników Rzemieślników jest naprawdą organizacją zawodową, bo oparte na łączności z innymi organizacjami zagranicznymi na zasadach czysto rzemieślniczych. Poza tem Zjednoczenie Pracowników Rzemieślniczych Rzeczypospolitej Polskiej daje członkom swym silne oparcie, czy to przez obronę prawną ich interesów zawodowych, lub wywalczenie słusznych i godziwych zarobków i t. d. Dba o podniesienie stanu naszego pod względem kulturalnym i oświatowym. Również na drodze samopomocy daje to, czego jednostka uzyskać nie może.

Atoli powtarzamy, że jeżeli sprawa zawodowa rzemieślnicza nie stoj tak, jak być powinno, to wina spada tutaj na tę rzeszę pracowników rzemieślniczych, którzy niestety jeszcze w wolnej Polsce nie umieją zrozumieć, jaką

potęgę tworzy i stanowi rzemiosło i jego organizacja zawodowa.

Przypuszczamy, że Szanowni Kole-dzy naszego wołania nie pozostawia bez posłuchu i wstąpią do naszej organizacji czysto rzemieślniczej, ażeby z nami razem walczyć o wspólne nasze dobro. Pamiętajmy, że gromadą idąc, wiele osiągnąć możemy.

Zatem wstępujcie rzemieślnicy gremjalnie do Zjednoczenia Pracowników Rzemieślniczych Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Warszawie.

Sekretariat Oddziału Poznańskiego znajduje się w Poznaniu przy ulicy Wały Zygmunta Staroego 9, pokój 9 (Dom Rzemieślniczy). Zgłoszenia na członków można skutecznie w sekretarjacie, który jest czynny bez przerwy od godz. 9—13 i od 14—18.

Zjedn. Pracowników Rzemieślniczych Rzplitej Polskiej

Oddział w Poznaniu

Za Zarząd:

(—) K. Wojtkowiak, prezes.

(—) St. Fieske, sekretarz.

Międzynarodowy zjazd lekarski w Genewie

W czasie od 3. do 8. bm. odbywał się w Genewie międzynarodowy zjazd dla spraw schorzeń zawodowych i nieszczęśliwych wypadków.

Zjazdowi przewodniczył prof. Juillard (chirurg z Genewy), przybyło zaś kilkuset lekarzy z różnych krajów, w tem również szereg lekarzy z Polski. W sekcji schorzeń zawodowych przemawiali dermatolodzy, w sekcji wypadków chirurgicy. Z Polski przybyli m. innymi: dr. Nowakowski z Warszawy w charakterze oficjalnego delegata, dr. Nierzecki (Lwów), dr. Cyran i dr. Jorczyk (G. Śląsk), dr. Dziembowski (Bydgoszcz).

Tematów programowych było kilka, w tem: sprawa oceny stanu poprzedniego w sprawach rentowych wypadkowych; choroby skórne i ich przyczyny zawodowe; znaczenie zmęczenia w schorzeniach zawodowych i ocena jego; nieszczęśliwe wypadki a urazy naczyń krwionośnych i t. d. Ogółem wygłoszono około 100 wykładów i przemówień dyskusyjnych.

Lekarze polscy brali żywy udział w dyskusjach i również jako prelegenci. Między innymi wyższe zainteresowanie wzbudziły wykłady dr. Nierzeckiego (Lwów), Nowakowskiego, Goldmanna (Warszawa) i Dziembowskiego (Bydgoszcz).

Kongres nader gościnnie był podejmowany przez magistrat m. Genewy, komitet kongresowy i związek lekarzy szwajcarskich. Komitet zorganizował też liczne ciekawe wycieczki m. i. do słynnych zakładów leczniczych w Leysin.

Napad warjata na księdza polskiego

Chicago, 11. 8. (PTA). Ksiądz Bona, proboszcz parafji Matki Boskiej Nieustającej Pomocy, jeden z najwybitniejszych księży polskich w diecezji chicagowskiej, napadnięty został w kościele po nabożeństwie przez człowieka, jak się zdaje, obłąkanego i zraniony przezeń kilkakrotnie nożem w szyję. Uciekającego zbrodniarza dogoniła policja samochodem i zabrała go do szpitala psychopatycznego. Nazywa się on Michał Serak.

Polak na krześle elektrycznym

Nowy Jork, 10. 8. (PAT) W więzieniu Sing-Sing stracony został na krześle elektrycznym Andrzej Metelski, lat 21. Polak z Buffalo, skazany na śmierć za morderstwo, dokonane podczas napadu rabunkowego.

Wpływy netto Polskiego Monopolu Tytoniowego w pierwszych 7 miesiącach r. b.

Wpływy z Monopolu Tytoniowego w r. b. nie tylko nie zmalały, lecz nawet w porównaniu ze styczniem i lutym r. b. wzrosły o więcej niż 15%, a mianowicie: wpływy netto wyniosły:

w styczniu	— 46 182 139,09
w lutym	— 41 294 91,56
w marcu	— 45 278 753,58
w kwietniu	— 47 378 122,31
w maju	— 51 268 707,75
w czerwcu	— 49 395 550,21
w lipcu	— 52 253 989,52

pw 4697

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Elewatory zbożowe

W okresie poźniwym staje się poważnie aktualnym zagadnienie budowy elewatorów zbożowych, których brak gospodarstwu narodowemu daje się we znaki. Zagadnienie to, powracające rok rocznie na łamy prasy gospodarczej, zasługuje również i z tego względu na naszą uwagę, że mieszczą się w nim: kwestja ingerencji państwa w zakresie obrotu zbożem oraz ciekawa historia dotychczasowych naszych poczyniń w tej dziedzinie.

Zagadnienie budowy w Polsce sieci elewatorów zbożowych było przedmiotem szczegółowych badań w 1927 r. na terenie komisji rzeczoznawców, powołanej do życia przez ministerstwo rolnictwa. Komisja w wyniku swoich studiów przedstawiła rządowi 13 tez w omawianej sprawie, z których głównymi są tezy następujące:

Komisja przewidziała budowę elewatorów 3 typów, mianowicie, okręgowych, zbliżonych do producenta, następnie standaryzacyjnych, wreszcie eksportowych

Elewatory rolnicze 1-go typu powinny być budowane, z daniem komisji, w tych ośrodkach produkcji zbóż, gdzie brak śpiżarni specjalnie daje się odczuwać, i gdzie istnieją wśród ludności rolniczej podstawy organizacyjne do przejęcia eksploatacji danego elewatora.

Elewatory drugiego typu, mianowicie standaryzacyjne, przeznaczone do uszlachetnienia zboża eksportowanego oraz do regulowania obrotu wewnętrznego, należy zdaniem komisji, budować na głównych szlakach eksportowych, w miejscowościach, posiadających dogodnie połączenia kolejowe i wodne. Pojemność elewatorów 1-go typu miałyby wynosić od 500 do 1000 tonn, zaś 2-go typu od 10.000 do 15.000 tonn.

Przechodząc do 3-go typu elewatorów, mianowicie eksportowych, komisja podkreśliła szczególną wagę wybudowania elewatora przeładunkowego w Gdyni, o pojemności ok. 5.000 tonn.

Kapitał na budowę elewatorów 3-ich typów miało dać Państwo (!), natomiast eksploatacja, zdaniem komisji miała być poręczona organizacjom rolniczo-handlowym. Rząd, zapoznawszy się z tezą komisji, nie zdecydował się na rozpoczęcie budowy elewatorów na własny rachunek, natomiast częściowo zrealizowaniem planu, opracowanego przez komisję, zajął się Bank Polski. W tym celu zostało utworzone tow. p. f. „Elewatory zbożowe w Polsce” z kapitałem zakładowym 3 milj. zł, z czego 94 proc. pokrył Bank Polski, a 6 proc. organizacje rolniczo-handlowe.

Wspomniane 4-ty wybudowało 4. elewatory rolnicze w Ostrowcu, Sokalu, Kutnie i Kruszwicy. I co się okazało? Elewatory te nie zostały dotychczas uruchomione i nie wiadomo, czy budowa i zaprojektowane formy eksploatacji zostały dobrze przemyślane. Rząd w r. b. powołał do życia nową „komisję elewatorową”, która w czerwcu zakończyła swoją pracę, przechodząc do przekonania, że państwo nie powinno rozpoczynać budowy elewatorów i że przede wszystkim należałoby zużytkować doświadczenia, zdobyte przy budowie i eksploatacji istniejących elewatorów.

A ponieważ, jak już rzekliśmy, 4 elewatory wybudowane przez Bank Polski dotychczas nie zostały uruchomione, więc niema również i doświadczeń, na których komisji zależy. Wobec tego należy... czekać.

Oto żalosny wynik tak radosnej, w początkach, twórczości w tej dziedzinie...

Krótkie informacje gospodarcze

Z dniem 1 sierpnia przeprowadzona została w zakładach Widzewskiej Manufaktury redukcja około 20 proc. pracowników biurowych, pozostałym zaś pracownikom zredukowano pensje. Posunięcie to motywowane jest koniecznością przeprowadzenia racjonalizacji pracy w biurach w związku ze zmniejszeniem liczby zatrudnionych robotników.

W dniach 30. 7 — 1. 8 odbyło się w Międzynarodowym Biurze Pracy w Genewie zgromadzenie członków komitetu higieny przemysłowej. Komitet składa się z ekspertów, współpracujących z Biurem Pracy w dziedzinie medycyny przemysłowej.

Bank Portugalski obniżył stopę dyskontową na 7 proc.

Konjunktury

Pieniądz i papiery wartościowe

Na światowych giełdach akcyjnych panowała w początku ubiegłego tygodnia tendencja mocniejsza, jednakże już w środę nastąpiło osłabienie, spowodowane alarmującymi wiadomościami o plebiscycie w Prusach. Poza to niekorzystnie oddziaływały na giełdy doniesienia o wzrastających wpływach nacjonalistów niemieckich, oraz podróz ministrów Brüninga i Curtiusa do Włoch. Silna niżka funta angielskiego depresję giełd jeszcze pogłębiła.

Przechodząc do sprawozdania z poszczególnych rynków, stwierdzić należy, że w Londynie na wiadomość o przyznaniu Anglii kredytu francusko-amerykańskiego nastąpiło dość znaczne wzmocnienie tendencji. Trwało to jednak tylko do wtorku, gdyż w dniu tym nastąpił najpoważniejszy spadek waluty angielskiej a w ślad za nim panika na giełdzie akcji, powodująca b. znaczne obniżenie się wszystkich kursów. Przyczyną spadku kursu funta było olbrzymie zapotrzebowanie obcych walut — nie wiadomo z jakiego powodu. Sfery giełdowe sądzą, że główną przyczyną były wiadomości o zamierzonej przez banki amerykańskie (szczególnie średnie) wycofaniu kredytów z Niemiec i takich samych planach banków szwajcarskich i holenderskich. Rzecz oczywista, że wiadomości te musiały się niekorzystnie odbić na rynku, ponieważ kapitały angielskie są poważnie w Niemczech zaangażowane. Panika giełdowa w Londynie odbiła się głośnie echem na giełdzie nowojorskiej, gdzie kursy obniżyły się o 5—10 dolarów oraz na paryskiej, która wykazała jednak mniejszą depresję od nowojorskiej.

Na warszawskiej giełdzie akcji panował zastój niepamiętny od lat. Obroty, które w ostatnim czasie i tak już były małe, skurczyły się w okresie sprawozdawczym do tego stopnia, że na wszystkich prawie zebraniach notowano dwa lub trzy papiery. Kursy tych kilku akcji miały tendencję wybitnie niżkową i spadły do poziomu również od miesięcy nie notowanego. Pożyczki premjowe nie znajdowały wielu nabywców i uległy spadkowi. Szczególnie silnie obniżył się kurs 3 proc. Pożyczki Budowlanej. Listy zastawne były w dużym zaofiarowaniu. Notowano (pierwsza cyfra za 1, druga z 8 sierpnia r. b.): Acje: Bank Polski 115—114, Bank Handlowy 100, Węgiel 21, Lilpopy 15,50—13,00, Sarachowice 8,00—7,75. Papiery procentowe: 3 proc. Poż. Budowlana 36,50—33,00, 5 proc. Poż. Konwersyjna 44,50—44,25, 7 proc. Poż. Stab. 72,25—71,50, 6 proc. Poż. Dol. 74,00—70,00, 4 i pół proc. L. Z. Ziemiskie 48,75—48,75, 5 proc. T. K. m. Warszawy 53,50—54,25, 8 proc. T. K. m. Warszawy 69,00—69,50.

Na rynku „dolarowym” nastąpiło w tygodniu ubiegłym zupełne uspokojenie. Bank Polski obniżył notowania do 9,01 a rynek prywatny do 9,02—9,01 3/4. Czeka New York podniosły się nieznacznie z 8,923 na 8,925, a kabel z 8,927 na 8,929. Z dewiz europejskich wykazywał jedynie większe wahania Londyn, który podniósł się początkowo z 43,36 na 43,39 1/2, obniżył się w środę pod wpływem baissy na rynkach światowych, o której piszemy wyżej — do 43,32 i zdołał w końcu odzyskać dwa punkty. Bardzo mocny był Zurych, który podniósł się o 20 groszy na 100 frankach. Za czwartość sowieckie płacono prywatnie 0,31—0,34 dol.

Obroty na giełdzie dewiz, które w okresie czerwca i lipca wskutek dużego popytu na dolary ze strony spekulantów i publiczności, oraz w związku z wycofaniem wkładów dolarowych z banków, osiągnęły poważny wzrost — w końcu lipca i w pierwszym tygodniu sierpnia znacznie się zmniejszyły. Całe zapotrzebowanie pokrywał prawie wyłącznie Bank Polski.

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	3. s.	4. s.	5. s.	6. s.	7. s.	8. s.
Pszonica						
Warszawa	24.00	23.00	—	23.00	22.50	—
Poznań	20.00	19.75	19.75	19.75	19.75	19.75
Lwów	22.50	—	—	20.00	—	—
Lublin	21.00	—	—	—	21.00	—
Żyto						
Warszawa	19.50	19.00	—	19.00	19.00	—
Poznań	18.00	18.00	18.00	18.00	18.25	18.75
Lwów	19.75	—	—	17.75	—	—
Lublin	17.50	—	—	—	17.50	—
Jęczmień						
Warszawa	22.00	21.00	—	20.00	20.00*	—
Poznań	18.00	17.50	17.25	17.00	17.00	18.00
Lwów	20.25	—	—	16.75	—	—
Lublin	19.50	—	—	—	18.50	—
Owies						
Warszawa	24.00	24.00	—	23.00*	23.00*	—
Poznań	20.00	20.00	20.00	19.50	19.00*	18.00*
Lwów	—	—	—	19.00	—	—
Lublin	23.50	—	—	—	23.50	—

*) nowa.

Duże opady w stanie Alberta i prognoza deszczów w innych okolicach spowodowały dość znaczną depresję na rynkach kanadyjskich. Spadek cen zagranicą, znaczna podaż pszenicy europejskiej na dotychczasowych rynkach zbytu oraz duży wzrost zapasów pszenicy i żyta, depresję tę jeszcze pogłębiły. Uchwytne zapasy pszenicy w Kanadzie wynosiły na dzień 4 sierpnia rb. 70.785 tys. buszli, wobec 67.853 tys. w tygodniu poprzednim, a 75.301 tys. buszli w odpowiednim okresie r. ub., zapasy żyta zaś 10.646 tys., 10.343 tys. względnie 7.208 tys. buszli. Z powyższego zestawienia widać, że zapasy pszenicy w Kanadzie, podobnie jak w Stanach Zjednoczonych osiągnęły dalszy poważny wzrost (o 3 milj. buszli), a wzrosły również o 300 tys. zapasy żyta. W dniu 6 bm. ceny główniejszych zbóż na giełdzie w Winnipeg kształtowały się w centach następująco: pszenica za 60 lbs. na październik 52, 7/8, grudzień 54, maj 1932 58, 1/8, żyto za 56 lbs. na październik 29, 3/4, grudzień 31 1/2, maj 1932 r. — 35 1/2.

Spadek cen w Kanadzie i Liverpoolu, jakoteż duża podaż ze strony wielkich kupców zbożowych ze stanów północno-zachodnich, wywołały osłabienie tendencji dla pszenicy na rynkach amerykańskich. Również ceny kukurydzy doznały silnej niżki wskutek wiadomości o dużych opadach w okolicach, produkujących ten gatunek ziemniopłodów.

Rynki europejskie miały naogół uspokojenie słabe. W Rotterdamie notowano pszenicę za 100 kg. w hfl.: na wrzesień 3,75, listopad 3,75, styczeń 1932 — 3,82 1/2, marzec 4,00; kukurydżę za 2.000 kg. w hfl.: na wrzesień 68 1/2, listopad 70 1/2, styczeń 1932 — 72 1/2, marzec 75. Zwolnienie wkładów i przywrócenie normalnych stosunków płatniczych w Niemczech spowodowało zwiększenie obrotów na giełdzie berlińskiej. Ceny pszenicy i żyta miały tendencję mocną, szczególnie dużym popytem cieszyło się żyto, które zaofiarowywano w bardzo małych ilościach. Inne gatunki zbóż utrzymały się na prawie niezmiennym poziomie.

Ruch na rynku hamburskim był słaby. Lekkie ożywienie dało się zauważyć jedynie w zbożach krajowych, dzięki zwolnieniu kapitałów, potrzebnych na finansowanie zbiorów. Pszenica niemiecka podniosła się o 3 do 4 marki, podczas gdy zagranicą ulegała ponownej niżce. Obroty żytem były żywsze. Rynek węgierski wykazywał niewielkie ożywienie. Syndykat eksportu zbóż, który utworzony został w połowie lipca, wywiózł w pierwszym tygodniu swojej działalności przeszło 120 tys. ctn. mtr. pszenicy. Największą część tej pszenicy została zakupiona przez Austrię, mniejsze partje wzięła Szwajcaria. Ogólna nadwyżka pszenicy, która może być eksportowana, szacowana jest łącznie z zapasami z roku poprzedniego na ca 5 milionów cent. mtr. Rynek jugosłowiański nie wykazywał w tygodniu ubiegłym większych wahań.

Zbiory w Bułgarii zapowiadają się zarówno dla pszenicy, jakoteż kukurydzy bardzo dobrze. Na giełdzie praskiej wzrosła silnie podaż pszenicy krajowej nowego zbioru. Młyny wstrzymywały się narazie od zakupów, ponieważ oferowany był w dużych ilościach towar rumuński po bardzo niskiej cenie.

Na rynkach krajowych panowała w okresie sprawozdawczym, wskutek dużej podaży, tendencja słaba. Według wszelkiego prawdopodobieństwa nastąpi jednak

już w najbliższych dniach wzmocnienie cen, ponieważ państwowe zakłady zbożowe przystępują do większych zakupów.

Bydło i mięso

Notowanie żyweca na rynku bydła rogatego utrzymane, jednak z odcieniem słabszym. Cielęta spadły o 4—6 zł, owce zaś zwykłowały o 4—6 zł na 100 w tygodniu sprawozdawczym. Dla trzody chlewnej była tendencja słabsza przy średnim zapotrzebowaniu i dostatecznej podaży. Na targowicy poznańskiej niżkowały notowania trzody o 8—12 zł na 100 kg.

Londyński rynek bekoniów jest nadal mocny przy małych zapasach i dobrym popycie.

Jaja

Tendencja na rynku światowym jest w dalszym ciągu słaba, sytuacja niewyjaśniona. Na rynku niemieckim nastąpił poważny spadek wskutek zmniejszenia się konsumpcji. Dlatego mimo zmniejszonego wskutek ograniczeń dewizowych, importu jaj notowania ich pozostały prawie bez zmian. Rynek angielski ma tendencję niżkową wskutek dużych dowozów z zagranicy. Pozostałe rynki zbytu wykazują również słabe uspokojenie z wyjątkiem Francji, gdzie latwy zbyt utrzymuje notowania na niezmiennym poziomie.

Na rynku krajowym nastąpiło pewne uspokojenie, jednak wobec dużych dowozów tendencja w dalszym ciągu słaba mimo ożywienia w obrotach, wywołanego dużym zapotrzebowaniem towaru na cele konserwacyjne.

W tygodniu sprawozdawczym płacono w obrotach hurtowych za 1 s'rzynię: w Katowicach jaja sortowane 120—130 zł, niesortowane 115—125 zł; w Łodzi za towar wyborowy — 125 zł, towar zwykły 115 zł; w Krakowie za towar przeswiełany 135 zł; w Warszawie 120—125 zł.

Masło

Katastrofalne do niedawna położenie światowego rynku masła doznało pod koniec ubiegłego tygodnia lekkiej poprawy. Do pomyślnych momentów tego położenia trzeba zaliczyć przedewszystkiem złagodzenie ograniczeń dewizowych w Niemczech, umożliwiające przdyział prawie bez ograniczeń dewiz na import towarów, następnie zmniejszone zapasy masła w magazynach oraz spadek produkcji mleka, który się wyrazi wkrótce mniejszą podażą masła.

Notowania kopenhaskie i londyńskie wykazały pod koniec tygodnia sprawozdawczego tendencję wyżkową. Również notowania kolońskie podwyższono w dniu 7. b. m. o 3 Rm. do 132 i 123 Rm. za I i II gat. Notowania berlińskie z dnia b. m. utrzymały się na poziomie 126, 116 i 102 Rm. za I, II i III gat.

Na rynku krajowym ceny utrzymane, tendencja spokojna. Spodziewana dalsza poprawa notowań zagranicznych wpłynęła korzystnie na ceny krajowe. W tygodniu sprawozdawczym płacono w obrotach hurtowych za 1 kg: w Poznaniu 4,20—4,40 zł za I gat. i 4,00 zł za II gat. masła deserowego, w Katowicach 4,20—4,50 zł za I gat. i 4,00—4,30 zł za II gat. masła wyborowego.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) Rozporządzenie o warunkach uzyskania zwolnienia od cla przy rybołówstwie morskim. W numerze 68 Dziennika Ustaw R. P. z 7 sierpnia 1931 r. ogłoszone zostało rozporządzenie ministrów skarbu oraz przemysłu i handlu z 9 lipca 1931 r. o warunkach uzyskania zwolnienia od cla: ryb, fok, wielorybów i innych zwierząt morskich, złowionych przez rybaków polskich lub gdańskich, lub też przez załogi statków polskich i gdańskich oraz przetworów z tych stworzeń wytworzonych bezsprzecznie na morzu. Rozporządzenie to określa szczegółowo tryb postępowania, jaki winien być zachowany przy uzyskiwaniu zwolnienia od cla przy rybołówstwie morskim, a więc przedewszystkiem rybaków polscy i gdańscy winni przedstawić urzędowi celnemu dowody stwierdzające, iż są rybakami polskimi lub gdańskimi, a armatorzy rybackich statków polskich lub gdańskich dowody, iż statki ich zapisane są do rejestru okrętowego polskiego lub gdańskiego. Dalej rozporządzenie zarządza konieczność przystosowania statków do wykonywania połowu, treść deklaracji, którą armator winien przedstawić urzędowi celnemu przed wyruszeniem statku z portu, sprawy związane z rewizją urzędów celnych, konieczność prowadzenia przez okręt dziennika, w którym mają być zapisywane wyniki połowu, oraz przerób połowu i t. d. Rozporządzenie to niema zastosowania do polskich lub gdańskich statków rybackich nie większych od 75 tonn metr. brutto, zajmujących się rybołówstwem przybrzeżnym.

Z KRAJU

(k) Obniżenie stopy dyskontowej w Banku Gdańskim. Z dniem 10 sierpnia Bank Gdański obniżył stopę dyskontową z 10 na 7 proc. i lombardową z 12 na 8 proc.

(k) Kryzys w drzewnictwie odbija się również na wpływach budżetowych. Trudne warunki zbytu, panujące od dłuższego już czasu na rynku drzewnym, oraz spadek cen na drzewo, znalazły swój dobitny wyraz również w dochodach budżetowych. Podczas gdy w okresie kwiecień—czerwiec ub. r. wpłata lasów państwowych do skarbu, stanowiąca najważniejszą pozycję w dziale wpłat przedsiębiorstw, wynosiła 19 milj. zł., w tym samym okresie rb. wpłata z tego tytułu spadła o 8,2 milj. zł., stając sumę prawie dwa razy mniejszą od wpływów prelimitowanych na ten okres.

(k) Postulaty ziemiaństwa co do polityki zbożowej. Rada Naczelna Ziemiaństwa domaga się w memorjałach od rządu spełnienia następujących postulatów dot. państwowej polityki zbożowej: celem prowadzenia energicznej akcji interwencyjnej w zakresie cen zbożowych 1) przeznaczenia zgóry na straty conajmniej kwoty 15 milionów zł., 2) odtworzenia pierwotnego funduszu obrotowego państw, zakładów zbożowych w wysokości 40 milj. zł. 3) powiązania sprzedaży zboża z licytacji z akcją tych zakładów. 4) wprowadzenia monopolu na przywóz kukurydzy i niezwłocznego podniesienia cel na proso i ryż. 5) ogłoszenia decyzji co do wysokości zwrotu cel przy wywozie zboża, w szczególności zaś wyjaśnienia, że jęczmień narówni z innymi zbożami korzystać winien z zwrotu cla przy wywozie. (1)

WIADOMOŚCI POTOCZNE

„Kontroler“ obligacji pożyczek premjowych

Obiecując wygraną, wyludza gotówkę — „Wystara się“ o pożyczkę, lecz trzeba dać zadatek — Są naiwni, którzy mu wierzą — i płacą

Ofiarą sprytnego oszusta padł rolnik Szczepan Kaźmierczak w Wygodzie Plugawskiej pow. ostrzeszowskiej. Przed kilku dniami przybył do niego jakiś mężczyzna, około 30 lat liczący, przedstawił się jako kontroler losów premjowej pożyczki budowlanej i poprosił Kaźmierczaka o pokazanie mu obligacji. P. Kaźmierczak właśnie miał nabytą na raty obligację i nie wieszając nic złego, z całą gotowością podał rzekomemu kontrolerowi los, tembardziej, że „kontroler“ wzmógł mu, iż jeżeli nie będzie mógł przeprowadzić należycie kontroli, K. nie może liczyć na jakąkolwiek wygraną. Rzekomy kontroler obejrzał sobie obligację, poczynił w swym notesie jakąś adnotację i potem oświadczył, że właśnie na ten numer padła wygrana. Za tę czynność zażądał od p. Kaźmierczaka 12,30 zł tytułem opłaty stemplowej itp. P. Kaźmierczak wypłacił oszustowi tę sumę. Sprytny oszust wogóle udawał ważną osobę i obiecywał wystąpienie się gospodarzom o pożyczki na długoterminowe

spłaty za minimalną prowizją. Na to już p. Kaźmierczak nie dał się nabrać. Po pewnym czasie, gdy wygrana jakoś nie przychodziła, Kaźmierczak począł się niepokoić i odniósł się do kanturowego Tempła we Lwowie, gdzie swoją obligację był nabył, i skąd otrzymał wiadomość, że żadna wygrana na jego los nie padła i że stał się poprostu ofiarą wyrafinowanego oszusta. Teraz dopiero Kaźmierczak doniósł o wszystkim policji w Kępnie. Policja wdrożyła energiczne dochodzenia. Przypuszcza się, że oszust prawdopodobnie pojawił się również gdzieś indziej i w podobny sposób oszukał już i będzie się starał jeszcze oszukiwać ludzi naiwnych. P. Kaźmierczak zeznał na policji, że widział u oszusta wykaz osobisty, wydany przez starostwo krakowskie, którym to wykazem rzekomy kontroler wszędzie się legitymuje. Gdyby więc oszust gdziekolwiek się pojawił, należy go bezwzględnie oddać w ręce policji. (z)

Niesłychany wybryk

Niemiecki urzędnik wypuścił psa na staruszkę zbierającą kłosa

W Dąbrowce w pow. poznańskim wydarzył się w piątek wypadek, który poruszył całą okolicę. Niejaka Maria Koprucka z Dąbrowy, licząca lat 64, poszła zbierać kłosa na pole, z którego plon został już zwieziony. Wracając do domu drogą między polami majątności p. Tempelhofa, w dalszym ciągu zbierała kłosa. W tym czasie nadjechał na rowerze urzędnik wspomnianego majątku Wilhelm Weise, któremu towarzyszył ogar. Weise poszczuł ostrego psa na biedną staruszkę, a następnie pokąsana mimo jej błagań zabił nielitościwie laską. Dopiero kiedy się dowiedział, że mąż napadniętej śp. Koprucki pracował na majątku przez długie lata, przestał ją bić. Sąsiedzi odwieźli nieszczęśliwą do lekarza, który stwierdził groźne ślady pokąsania przez psa i liczne siniące i potłuczenia od uderzeń laską. Sprawa jest skierowana do sądu, który niewątpliwie pouczy brutalnego Niemca, że w Polsce nie szczuje się psa na człowieka i nie bije się bezbronnej staruszki. (in)

Szlakiem zgliszcz

Pożary znowu wyrządziły na przeszło 100 tys. zł strat.

Porę obecną możnaby nazwać sezonem ognia, bowiem niema dnia, by zewsząd nie nadchodziły wieści o pożarach. Pastwą płomieni stają się przeważnie stodoły, śpiżnice, różne zabudowania gospodarskie wraz ze zbiorami żniwnymi oraz przyrządami rolniczymi.

Dnia 9 bm. w Roszkach w pow. krotoszyńskim spaliła się stodoła, obora, oraz tegoroczne zbiory żniwne. Poszkodowany p. Walenty Pasek ocenia stratę na 8 tys. zł.

U gospodarza Kowalczyka Kazimierza, zamieszkałego w Rzeszynie pow. strzelińskim, wybuchł pożar, który w krótkim czasie strawił stodołę, chlew, szopę, oraz 13 wozów żyta, pozatem siewczkarnię, młóckarnię i różny sprzęt gospodarski. Straty wynoszą 12,600 zł.

W Krzywem Kolanie w pow. strzelińskiego spłonął stóg żyta, wartości 600 zł, należący do rolnika Józefa Bryły.

W Słońsku pow. inowrocławskiego pastwą płomieni stał się dom mieszkalny gospodarza Marjanowskiego. Prócz domu spaliły się meble oraz odzież i bielizna. Strata stąd powstała wynosi około 6 tys. zł.

W zagrodzie Kaczorowskiego w Gołąbkach w pow. mogileńskim zniszczył srożący się żywioł dom mieszkalny, stodołę i chlew. Strata wynosi 18 tys. zł. Wskutek tego pożaru poniósł stratę także lokator tam zamieszkały, Michał Wisner, któremu spaliło się u-

ządzenie domowe, bielizna i odzież wartości 8 tys. zł. Następnie ogień przeniósł się na zabudowania pp. Władysława Somera oraz Józefa Owczarczaka, którym spaliła się stodoła z zbożem i sianem, oraz narzędziami rolniczymi, wartości przeszło 3000 zł. Dochodzenia ustaliły, że pożar powstał wskutek wadliwej budowy komina.

Dnia 6 bm. spalił się w Mysłakowicach pow. mogileńskiego stóg żyta wartości 1600 zł. Poszkodowanym jest Franciszek Powała. Równocześnie pożar zniszczył stóg żyta Jana Baranowskiego wartości 550 zł, poza tem Teofilowi Rosińskiemu z Orchowa spaliła się młóczarnia wartości 12 tys. zł. Jak ustaliły dochodzenia, pożar powstał w czasie młócenia zboża, przypuszczalnie wskutek nieostrożności.

W nocy na 8 bm. w Wielkiej Wsi pod Poznaniem spalił się stóg żyta. Poszkodowany p. Stanisław Dobroń ocenia stratę na 1400 zł.

Dnia 7 bm. pastwą płomieni stał się chlew Anny Kurdelskiej w Łosińcu w pow. wągrowieckim. Pożar, jak ustaliły dochodzenia, powstał od iskiei ulatniających się z komina.

W dniu 6 b. m. podczas szalejącej burzy w pow. żnińskim uderzył grom w dom robotniczy Ottona Kabelmana w Grochowiskach. Dom spłonął. Kabelmann ocenia stratę na 5 tys. zł. Pożatem uderzył grom w stóg żyta Celiny Korytowskiej z Grochowisk oraz Stanisława Owczarczaka z Rogówka. Straty w obydwu wypadkach wynoszą razem 4200 zł.

W zagrodzie Ewalda Schöna w Krzekotowie, pow. mogileńskiego powstał pożar, który zniszczył stodołę ze zbożem oraz maszyny rolnicze. Strata jest poważna, wynosi bowiem 10 640 zł. (z)

KALENDARZYK

Wtorek, 11 sierpnia 1931.

Słońce: wschód 4,27; — zachód 19,27; — długość dnia 15 godzin;

Księżyc: wschód 0,22; — zachód 0,48; — przed nowiem.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska plus 11 st. C., pogodnie, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 753 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 18 st. C., najniższa plus 13 st. C.

Przewidywania pogody na środę: Z zachodu na wschód postępująca poprawa pogody. Zmienne zachmurzenie przy nieznacznej ociepleni.

Kal. rzk.: Zuzanna P.; jutro Klara P.

Kal. słow.: Włodzimira; jutro Stawa B.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka Czerwona, St. Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18. — Apteka K. Marcinkowskiego w „Bazarze“ przy ulicy Nowej.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha, nar. Niegołęwskich.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61. W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tarnejsze.

OSOBISTE

— **P. Przemysław Warmiński** powołany został do podchorążówki w Jarocinie. Przeszedł zatem zajmować się sprawami Obozu Wielkiej Polski.

ŻYCIĘ SOKOLE

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół“ Poznań - Śródką.** Zebranie nadzwyczajne walne odbędzie się w środę, dnia 12 bm. o godz. 19,30 w Domu Katolickim na Śródcie.

— **„Sokół“ Poznań-Jeżyce.** Zebranie plenarne odbędzie się dziś, we wtorek, 11 bm. o godz. 20 w lokalu druha Jaszka przy ul. Kraszewskiego 16.

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół“ Poznań-Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dnia 12 bm. o godz. 20 w drh. Zawadkowej, G. Wilda 75.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Z Koła Eucharystycznego Panien przy kościele Serca Jezusowego.** Nabożeństwo odbędzie się w czwartek, dnia 13 bm. o godz. 19,30, poczem zebranie w ochronie SS. Elżbietank. Wszystkie panie z parafji, pragnące się zapisać do Koła Eucharystycznego, zaprasza się tak na nabożeństwo jak i na zebranie.

— **Z Tow. „Pielgrzym“.** W dniu 15 bm. w święto Matki Boskiej Wniebowzięcia, odprowi ks. dyr. Wołkowski w intencji członków mszę św. przed cudownym obrazem Matki Boskiej Ostrobramskiej w Wilnie. — Biblioteka Towarzystwa jest nieczynna do dnia 18 bm.

— **Tow. Powst. i Wojaków im. ks. Ign. Skorupki Poznań-Wilda.** Zbiórka dn. 15 bm. o godz. 8,30 przy ul. Dąbrowski 14. O godz. 9 nabożeństwo za zmarłych członków Towarzystwa w kościele ks. Zmarłychwstańców, o godz. 11 uroczyste posiedzenie, oraz odsłonięcie tablicy pamiątkowej w lokalu „Dwór Strzelecki“, ulica Kilińskiego 15.

— **Do Bractw Kurkowych okręgu Leszno!** Dn. 15 i 16 sierpnia br. odbędzie się w Gostyniu strzelanie okręgowe o godność króla i rycerzy okręgowych. Bez względu na zadaniem każdego Bractwa Kurkowego jest przybycie w komplecie ze szwadrem na doroczny przegląd sił. — Mam nadzieję, że żadne Bractwo nie zawiedzie mych oczekowań! — Dr. med. S. Polewski, prezes okręgu.

— **Powstańcy i Wojaccy im. Fr. Ratajczaka — Śródmieście.** Celem uzyskania zniżki kolejowej dla biorących udział w apelu okręgowym uprasza się do dnia 12 bm. zgłosić u drh. Dudzińskiego, Wroniecka 4. W przeciwnym razie za zniżkę nie można ręczyć.

— **Roczny kurs gospodarstwa domowego,** mający na celu przygotowanie dorastających dziewcząt do obowiązków życia codziennego, rozpocznie się z dniem 1 września rb. w Zakładzie Sióstr Zmarłychwstańców Pańskiego w Poznaniu, ul. Marszałka Focha 147. Dziewczęta zamiejscowe znajdują pomieszczenie w pensjonacie zakładu.

— **IV Lekarski kurs wakacyjny** odbędzie się w Ciechocinku w dniach od 30 bm. do 1 września. Czterodniowy program przewiduje cały szereg wykładów i referatów, zwiedzenie urządzeń zdrojowych, łaźni itd. Uczestnicy mają zapewnione bezpłatne mieszkanie i 50 proc. ulgi kolejowej w drodze powrotnej.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **W związku z notatką,** umieszczoną dnia 7 bm. w sprawie usiłowanej kradzieży roweru, podczas dochodzeń ustalono, że faktycznym sprawcą kradzieży jest Strzałkowski Jan, zamieszkały W. Garbary 23. Parol Maciej, zam. ul. Bukowska nr. 15, którego ujęto wspólnie z Strzałkowskim, z kradzieżą nie ma nic wspólnego i został po wyjaśnieniu sprawy zwolniony z aresztu.

— **Apteczki dla taksówek i samochodów prywatnych,** Ministerstwo spraw wewnętrznych zatwierdziło typ apteczki dla użytku samochodów osobowych prywatnych i taksówek, podobnie jak dla użytku autobusów. Apteczka dla użytku samochodów osobowych winna zawierać: 1) szynę podwójnie składaną (na wypadek złamania kończyn, 2) pudełko plastra lepkiego (do przylepienia opatrunku), 3) paczkę agrafek (do spięcia bandażu), 4) cztery opatrunki wyjąłowane, 5) 15 gr. jodyny, 6) buteleczkę kropli walerjanowych, 7) paczkę gazy sterylizowanej, 8) temblak, 9) tabletki do wody Burowa, 10) 2 paczki waty po 25 gr., pozatem sole trzeźwiące, bandaże, opaski, ligninę, mydło, ręcznik itd. Każda apteczka powinna zawierać przepisy i sposoby użycia wyliczonych przedmiotów. Ministerstwo poleciło wydanie odpowiednich zarządzeń w celu przeprowadzenia kontroli apteczek przez lekarzy powiatowych. Lekarze powiatowi sprawdzić będą zarazem, czy kierowca posiada wiadomości stosowania zawartych w apteczkach środków.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Wypadki samochodowe.** Dnia 10 bm. na Chwałiszewie najechał samochód

Ludzie otyli osiągną bez trudu wydajne i obfite wypróżnienie, używając odpowiednio i regularnie naturalną wodę **Franciszka - Józefa.** Żądać w apt. i drog. nw 5003

osobowy P. Z. 48 765 na rowerzystę K. Machałę. Rowerzysta odniósł obrażenia drobne; odwieziono go do szpitala. — Inny samochód P. Z. 40 496 wpadł na ul. Ostrowek na 11-letniego M. Sobkowiaka (Ostrowek 7). Nieszczęśliwy chłopiec odniósł okaleczenie ręki oraz uszkodzenie czaszki. Również i jego odwieziono do szpitala. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzieże i włamania.** Czarna aksamitna suknie, garnitur wełniany, kolnierz futrzany, oraz różne robotki siatkowe, razem wartości 360 zł, skradła służąca swej pracodawczyni p. Jadwidze Hundtowej przy ul. Kwiatowej 9. — Z mieszkania p. St. Ławniczaka (Strzałowa 7) skradziono zegar wiszący, pościel, 3 sukienki i 2 jasne płaszcze damskie, wartości razem 400 zł. — Do mieszkania p. Teodora Opatowicza włamali się złodzieje i skradli płaszcz męski, płaszcz gumowy, 2 płaszcze damskie itp. Poszkodowany ocenia stratę na 350 zł. — Z altany w ogrodzie przy ul. Grodzkiej 26 skradli złodzieje p. W. Rotnickiemu marynarkę, płaszcz, radioaparat detektorowy, 2 nocne koszule, parę trzewików męskich i tekę, łącznie wartości 350 zł. — Rower męski marki „Stella“, wartości 270 zł, skradziono p. W. Posłusznemu (Długa 8) w chwili, gdy pozostał rower na chwilę na ul. Seweryna Mielżyńskiego. — Również w ten sam sposób pozbył się swego roweru marki „Welt-rad“ p. Bogdan Tabaka z Gołecina. (z)

— **Zaginęła dziewczyna.** Dnia 10 bm. oddaliła się z domu rodzicielskiego 15 lat licząca Maria Neyberg, zamieszkała przy ul. Pamiętkowej 25. Nejberżanka jest wzrostu średniego, ma ciemne włosy, pociągłą twarz, niebieską sukienkę i czarną zapaskę; była boso. Zachodzi przypuszczenie, że spotkał ją nieszczęśliwy wypadek. (z)

— **Oszust pośrednikiem pracy.** P. K. Muszkiewicz (Rybaki 6) ogłosił w gazetach, że poszukuje posady. Nazajutrz odwiedził go młodzieniec, przedstawiający się jako Kalkstein (Zielona 2) i oświadczył gotowość wyszukania Muszkiewiczowi posady. P. Muszkiewicz niestety uwierzył nieznanemu i wręczył mu 70 zł gotówki i świadectwo moralności. Później się dopiero zreflektował i zawiadomił policję, która czyni starania, celem ujęcia rzekomego Kalksteina. (z)

JARMARKI

— **Czempiń.** We wtorek, dnia 18 bm. odbędzie się jarmark kramny, na konie, bydło i trzodę chlewną.

Z WIELKOPOLSKI

— **Mosina.** (Pożar stogu.) W sobotę, dnia 8 bm. około godz. 10 wieczorem spłonął stóg żyta, własność p. Antoniego Dalasa z Mosiny. Stóg nie był ubezpieczony. (cs.)

— **Wolsztyn.** (Nieszczęśliwy wypadek.) Podczas młócenia na polu robotnicą Tomiak, zatrudniona przy maszynie parowej, spadła i dostała się między tryby młóckarki i uległa ciężkiemu pokaleczeniu. T. walczy ze śmiercią.

— **Keпно.** (Otwarcie ochronki.) Dnia 30 bm. otwarta zostanie w Mirkowie ochronka, którą prowadzić będzie personel nauczycielski szkoły gospodarzei.

— (Kradzieże.) Rolnikowi Stanisławowi Burzale w Kierzynie wymiścił pewien wykryty już przez policję osobnik, owies z 63 mendeli. Z mieszkania robotnika Niedźwieckiego w Podzamczu skradziono w tych dniach ubranie męskie oraz parę trzewików.

— (Wdzięczność włóczęgi.) Do Bolesławca przybył ostatnio znany z różnych występów Bolesław Karbowski z Czajkowa, wypuszczony przed kilku dniami z więzienia wielunińskiego. Przybył nocą i nie mógł znaleźć noclegu. Udał się więc do najbliższego ogrodu, gdzie pilnującego owocu dzierżawcę tak długo prosił o noc-

Czytelnikom Naszym,
przejeżdżającym
przez
Berlin
przypominamy, że otrzymają naj-
świeższe numery
„Kurjera Poznańskiego“
we wszystkich kioskach
gazetowych
na dworcach i w wiel-
kich hotelach

leg, że mu ten w końcu pozwolił przepaść się w wspólnym schronisku Wielkie Jednak było jego rozczarowanie, gdy nazią jutrz spostrzegł, że przygodny towarzysz znikł, zabierając mu 52 zł i zegarek. Poszkodowany zawiadomił natychmiast o wypadku policję, która opryska przychwyca. Gotówki i zegarka niestety już przy nim nie znaleziono. (ck.)

Z POMORZA

— **Grudziądz.** (Utonięcie.) Ub. niedzieli wpadła do Wisły 13-letnia Szczygłowska z Grudziądza i utonęła. Zwłok jej dotąd nie znaleziono. Niejaki Nowicki, który wskoczył do rzeki, by tonącą ratować, o włos byłby szlachetny swój wysilek życiem przypłacił. (x.)

— **Tczew.** (Śmierć w rzece.) Podczas kąpieli w Wiśle utonął żołnierz Bieliński z 2 Baonu Strzelców z Tczewa. Zwłok dotychczas jeszcze nie znaleziono. B. pochodził z powiatu kościerskiego i w jesieni miał być zwolniony z służby wojskowej.

— (Nieszczęśliwy wypadek.) Na ulicy Gdańskiej najechał samochód 4-letniego syna kolejarza p. Rutkowskiego. Obrażenia są poważne, lecz nie zagrażają życiu. — (Na rzecz budowy kościoła.) W niedzielę odbył się na Nowemmieście bazar w Hali Miejskiej, który na rzecz budowy tamże kościoła przyniósł razem 6700 zł. Kolekta w kościele św. Józefa przyniosła 720 zł a zbiórka uliczna na ten sam cel 600 zł. Pracę już rozpoczęto. (ds.)

Odpust w Górcie Duchownej

Nadchodzi czas tegorocznego wielkiego odpustu w Górcie Duchownej. Trwać będzie 10 dni, od 29 sierpnia do 7 września. Nabożeństwo odprawiać się będzie w porządku od dawnych lat ustalonym:

Początek odpustu w sobotę 29-go sierpnia; po południu o godz. 5 wystawienie Najśw. Sakramentu, nieszpory kazanie wstępne i procesja naokoło kościoła, słuchanie spowiedzi św., komunia św. do późnego wieczora.

Przez cały tydzień od niedzieli do niedzieli od 29 sierpnia do 6 września odbywa się:

O godz. 6 jutrznia z wystawieniem Najśw. Sakramentu — zaraz potem komunia św. (rozdzielana będzie codzień do wieczora); o godz. 7 primaria śpiewana przy ołtarzu Matki Boskiej i o 8 kazanie; o godz. 9 wotywa uroczysta przy ołtarzu Matki Boskiej; o godz. 11 suma z procesją i kazaniem — codziennie.

O godz. 5 nieszpory z kazaniem i procesją.

Potem słuchanie spowiedzi św. do późnego wieczora. W ostatnią niedzielę, 6 września, będą nieszpory o godz. 4. Wśród nieszpór kazanie pożegnalne, procesja uroczysta na sposób rzymski, w której wszyscy księża wystąpią w kapach, stacja przy ołtarzu M. Boskiej, gdzie się śpiewa litanję do M. B. Pocieszenia i Pod Twoją Obronę — na zakończenie przed wielkim ołtarzem „Te Deum”, suplikacje i pieśń. W poniedziałek 7 września odbędzie się nabożeństwo żałobne za zmarłych członków Bractwa M. B. Pocieszenia i za zmarłych Pielgrzymów Góreckich. Nabożeństwo jest takie jak w dzień Zaduszny. Ofiary na msze św. i na wymijanki w czasie nabożeństwa żałobnego przyjmują się w zakrystji w ciągu całego odpustu. Po sumie i po nieszporach poświęca się codziennie pamiętki odpustowe i przyjmuje się do Bractwa Paskowego i Szkaplerza św. na cmentarzu, przy ambonie. Pamiętki sprzedają kramarze.

Tysiące Pielgrzymów przesunie się i w tym roku jak fala morską przez cmentarz i kościół Górecki, jak to od wieków bywa. Oby każdy Pątnik uzyłask u M. B. Pocieszenia wysłuchanie prośb swoich utwierdzenie wiary i odnowił na duchu siebie, rodzinę i Ojczyznę naszą i cały Kościół św. Niechaj każdy tu na miejscu poleci się opiece M. Boskiej Góreckiej i uradowany niech wraca do domu ze wspomnieniem pobożnym, że był w Górcie Duchownej — tej Wielkopolskiej Częstochowie.

Ks. Kolasiński, proboszcz.

Komedja muzyczna

Znakomita sztuka Joachimsona p. t. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”, którą w dniu dzisiejszym wprowadza na repertuar Teatr Nowy, należy do typu komedji muzycznych, t. zn. sztuk o fabule wybitnie komedjowej, posiadających jedynie tło muzyczne. Interpretacja artystyczna w sztukach tego rodzaju idzie siłą faktu po nici melodeklamacji i nie może mieć charakteru spektaklu wybitnie śpiewnego.

Komedja muzyczna, to inowacja zaprowadzona szeroko zagranicą i cie-

Tak długo dzban wodę nosi...

I urwało się ucho!

sząca się dużym powodzeniem, właśnie z powodu odjęcia jej zabarwienia operetkowo-rewjuowego, a więc z realizmem interpretacyjnym nie mająca nic wspólnego.

Inowację tę wprowadza Teatr Nowy, który nie po raz pierwszy daje do wód inicjatywy w poszukiwaniu nowych kierowników teatralnych.

Reorganizacja Kas Chorych

W dniach najbliższych zdecydowany zostanie ostatecznie podział terytorjalny wszystkich kas chorych na terenie całej Polski. Liczba 56 kas okręgowych, wprowadzonych zamiast dawnych 243 kas, zostanie utrzymana, zmianie ulegną jedynie terytoria poszczególnych kas okręgowych. Dotychczasowy okres próbnny dostarczył w tej mierze wiele materiału, który zostanie wyzyskany przy ostatecznym ustaleniu podziału terytorjalnego kas. Jednocześnie jeszcze w bieżącym miesiącu zdecydowana zostanie definitywnie jednolita organizacja wewnętrzno-administracyjna wszystkich kas chorych, w tym samym terminie również opracowane będą statuty poszczególnych kas scalowych.

Jak się dowiaduje Polska Ag. Publicystyczna, na stanowiskach komisarzy zarządzających Kas Chorych zajdą przesunięcia, oraz pewne zmiany personalne.

Odszkodowania za wypadki we Francji

Emigranci polscy, którzy ulegli nieszczęśliwemu wypadkowi podczas pracy we Francji, nie mogą polubownie załatwić z pracodawcą sprawy odszkodowania, wnosili skargę do sądu, sami zaś opuszczali Francję, udając się do kraju. Ponieważ wobec sądów francuskich jedynie miarodajne było świadectwo, wystawione przez odpowiedniego lekarza francuskiego, a emigrant takiego świadectwa nie mógł zazwyczaj przedstawić — sprawa o rentę ulegała zazwyczaj umorzeniu.

Obecnie, na skutek orzeczenia Trybunału w Wersalu, dopuszczone zostało badanie lekarskie poszkodowanego w drodze t. zw. rekwizycji, t. j. badania poszkodowanego w okręgu jego zamieszkania przez odnośnego polskiego lekarza sądowego.

Postanowienie takie nie jest jeszcze ustalone, jako obowiązujące dla całej Francji i odnosi się jedynie do spraw, wnoszonych w okręgu sądu apelacyjnego w Paryżu.

SPORT

Tennis

Finały mistrz. Niemiec przyniosły następujące wyniki: Menzel — Jaenecke 6:2, 6:2, 6:1; Dessart i Nourney-Boussus i Bernard 6:3, 6:3, 5:7, 4:6; 6:0; Payot i Fisher-Dessart i Krahwinkel 8:6, 6:4; Aussem-Rost 6:1, 6:2; Godfree i Trentham-Heeley i James 6:3, 6:2.

U. S. A. — Anglia 5:2, spotkanie pań o puchar Wightman w Forest Hill zakończy-

ło się spodziewaną porażką Angielek, które zdobyły dwa punkty w grze Nuthall i Whittingshall-Moody i Harper 8:6, 5:7, 6:3 oraz Shepherd i Barron Mudfort-Wightman i Sarah Palfray 6:4, 10:8.

Polska — Węgry 2:4. Rozegrany w miejscowości Sarospatak mecz tenisowy Polsko — Węgry zakończył się zwycięstwem Węgier 4:2. Ostatnie wyniki zawodów przedstawiają się następująco: W grze pojedynczej pań Schreder (Węgry) odniosła zwycięstwo nad Volkmerówną (Polska) 6:3, 6:2. W grach podwójnych para węgierska Kehrling-Bano pokonała parę polską Jerzy Stolarow-Hebda 6:3, 6:3 6:4. W grach mieszanych para węgierska Schreder-Kehrling wygrała z parą polską Volkmerówna-Hebda 6:3, 4:6, 10:8. (Pat.)

Wioślarstwo

Program mistrzostw Europy. Zawody o mistrzostwo Europy które rozegrają się w Suresnes pod Paryżem podzielono na 3-dniowy okres, gdyż 14 i 15 sierpnia odbędą się zawody eliminacyjne a 16 finały. O ile ustalono już program finałów, oparty na niezmiennym protokole, o tyle nie wiadomo jeszcze o zawodach eliminacyjnych, których porządek ustali zjazd między Związku (F. I. S. A.) w dniu 13 sierpnia. Zawody tak ważne jak mistrzostwa Europy, w których weźmie udział 13 państw na 17 należących do F. I. S. A. składają się oczywiście poza częścią sportową, na szereg przyjęć i zebrań, których program ustalił związek francuski towarzystw wioślarzów (U. F. S. F. A.) następująco: 13 sierpnia — przyjęcie w pałacu ratuszowym Paryża i zjazd F. I. S. A. w wielkiej sali recepcyjnej Automobilkłubu Francji. Wieczorem, bankiet delegatów F. I. S. A.; 14 sierpnia — zwiedzanie basenu w Suresnes i przyjęcie w ratuszu; 16 sierpnia — zebrańie końcowe, wydanie nagród i bankiet; 17 sierpnia — przyjęcie w ratuszu miasta Reims, zwiedzanie słynnych piwnic in winnic.

Zaznaczyć jeszcze należy, że delegaci F. I. S. A. będą obecni na wszystkich zawodach, gdyż stanowią część składu sędziowskiego i arbitrowi wybrano wyłącznie z ich grona — że codziennie, po zakończeniu zawodów, odbędą zebrańia i zajmować się będą swymi ekipami i wioślarzami, to też praca ich przedstawia się — przez cały okres mistrzostw wcale pokaźnie.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Zofja Cieślicka, 1 zł. — J. Ł. za otrzymane laski z próbą o dalsze, 10 zł. — Tyczewski, Mogilno, 5 zł. — Helena Niezgodzka, Rogowo, z podziękowaniem za otrzymane laski, prosząc o dalszą opiekę, 5 zł. — N. N. 50 zł. — Wład. Smyczyński, Leszno, 10 zł. Cz. M. 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 1731 zł.

Na ołtarz św. Antoniego w Nazarecie: St. H. 20 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 35 zł.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **Stały abonent J. D.** Nie może Pan jednostronnie ustalać, lecz porozumieć się z gospodarzem. Gdyby Pan porozumienia osiągnąć nie mógł, może Pan sprawę przedstawić Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (k.)

— **F. J. S., Poznań.** Miesiąc urlopu po upływie roku nieprzerwanego stosunku pracy. (K.)

— **J. R. K.** Może Pan wyskarżyć odszkodowanie za utracone korzyści. Niech Pan przedstawi sprawę w Inspektoracie Pracy, ul. Składowa 3. (K.)

— **Sprawy lokatora, Szamotuły.** Wobec takiego stanowiska lokatora pozostaje Panu tylko: wypowiedzieć mieszkanie i oddać sprawę adwokatowi celem wdrożenia skargi eksmisyjnej. Za opłatę

stemplową odpowiada Pan solidarnie z lokatorem, to też radzimy powiadomić z wczasu Urząd Skarbowy. (K.)

— **Wu-Ker, 100.** Niestety syn Pański nie ma prawa do zasiłku z Funduszu Bezrobocia; wogóle jakkolwiek zasiłek uzyskać mógłby jedynie od zarządu miasta jako ubogi gminny. (K.)

— **A. B., Kostrzyn.** Tygodnik „Nasza Ziemia”, Grodno, ul. Orzeszkowej 5. — „Tygodnik Rolniczy”, Wilno, ul. Sierakowska 4. — „Rolnik”, Lwów, ul. Chorażczyny 27. — Adresu p. O. nie znamy. (K.)

RADJO

Programy radiofoniczne:

Środa, dnia 12 sierpnia 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 komunikaty; godz. 18.00 koncert muzyki lekkiej (transmisja z Warszawy); godz. 19.00 radjogawęda żołnierska; godz. 20.00 „Silva rerum”; godz. 20.30 koncert muzyki lekkiej. Wykonawcy: Orkiestra 57 p. p. pod batutą por. Antoniego Szalkowskiego, Kajetan Kopczyński (baryton), 9-letni Józio Bukowski (ksylofon); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.30 muzyka taneczna (transmisja z Warszawy).

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 15.25 „Wśród książek”; godz. 16.00 program dla dzieci młodszych; godz. 16.30 muzyka gramofonowa; godz. 16.50 „Radjokronika”; godz. 17.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.35 „Najpiękniejsze zamki polskie: Olyka i Nieswież”; godz. 18.00 muzyka lekka; godz. 19.20 muzyka gramofonowa; godz. 19.40 skrzynka pocztowa rolnicza; godz. 20.00 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.15 feljton muzyczny p. t. „Ze wspomnień o Wł. Żeleńskim”; godz. 20.30 koncert solistów — wykonawcy: Nina Grudzińska (mezzosopran), Umberto Macnez (tenor), Stan. Frydberg (skrzypce) i prof. Urstein (akomp.); godz. 21.00 kwadrans literacki — „Między niebem i dolinami”; godz. 21.20 dalszy ciąg koncertu solistów; godz. 22.00 feljton p. t. „Nad polskim morzem”; godz. 22.15 dodatek do Prasowego Dziennika Radiowego; godz. 22.30 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 12.05 i 14.00 gramofon, 16.00 koncert, 20.00 koncert z Wrocławia; **Budapeszt** (550 m) 20.15 pieśni węgierskie, 21.20 muzyka jazzbandowa na dwa forte; **Wiedeń** (516 m) 20.30 wieczór pieśni, 21.00 nowela, 22.00 koncert; **Medjolan** (501 m) 20.45 operetka; **Rzym** (441 m) 21.00 „Il. Vassallo” op. M. A. Smareglia.

TEATR

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś po jednodniowej przerwie wraca na afisz świetna komedja amerykańska Barry Connersa „Roxy” z występem gościnnym doskonałej artystki krakowskiej p. Jadwigi Zaklickiej. Jak było do przewidzenia, komedja ta zdobyła rekordowe powodzenie na naszej scenie, a to dzięki jej dużym walorom, jako też koncertowej grze całego zespołu z pp. Sachnowska, Zaklicka, Zasempianka, Godlewski, Nowackim, Piotrowskim i Tyliczyńskim. Codziennie na tej pysznej i entuzjastycznie przyjętej przez prasę i publiczność komedji teatr jest przepełniony, a niemiłkące brawa przy otwartej kurtynie i po skończeniu aktów dowodzą, że publiczność się nie nudzi. Jutro „Roxy”. W czwartek popularne przedstawienie po cenach znizonych. Odegrana będzie po raz ostatni wyborna komedja Sachy Guitry „Pokojówka szuka miejsca”, która schodzi zupełnie z repertuaru.

— **Z Teatru Nowego.** Dzisiaj we wtorek, dnia 11 bm. premiera fascynującej komedji muzycznej Joachimsona pod tyt. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”, zaliczanej powszechnie do najciekawszych nowości repertuaru scen zagranicznych. Niezwykle pomyslowa fabuła, oryginalna i nowoczesna muzyka Spoliańskiego, pełna „szlagierowych” motywów, oraz liczne ewolucje taneczne nadają kapitalnej sztuce charakter pierwszorzędnej atrakcji.

Znakomita obsada tworzą: pozyskana do komedjowej roli primaballerina p. Irena Jedyńska, oraz pp. Piaskowska, Sozy-Sroczyńska, Bystrzyński, Kaden, Mazanek i inni.

Teatr Polski

DZIŚ — „Roxy”.
Środa, 12. 8. „Roxy”.
Czwartek, 13. 8. „Pokojówka szuka miejsca”.
Piątek, 14. 8. „Roxy”.
Sobota, 15. 8. „Roxy”.
Niedziela, 16. 8. „Roxy”.
Poniedziałek, 17. 8. „Roxy”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio nabyć można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”. Premiera.
Środa, 12. 8. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”.
Czwartek, 13. 8. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”.
Piątek, 14. 8. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w składzie cyzar p. Zygarłowskiemu, narożnik ul. Gwarnej.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z NASZEGO REGJONU ŻYCIE KULTURALNE

OSWOBODZENIE POZNANIA W NIEZNANYM DRAMACIE

Warto przypomnieć mało komu znane dzieło Aleksandra Pilichowskiego pt.: „Oswobodzenie Poznania czyli Władysław i Bolesław królowie polscy, Drama Historyczne w trzech odsłonach oryginalnie z dzieł Narodowych napisane”. Wydane drukiem w Kaliszu 1819 r. w drukarni Mehwalda, było — jak to wynika z adnotacji na karcie tytułowej — „grane w Poznaniu przez Artystów Dramatycznych na Teatrze Publicznym dnia 15. Lipca 1818. roku”.

Autor poświęcił swe dziełko „Jasnie Wielmożnemu Janowi Nepomucenowi Hrabji Bielińskiemu Komisarzowi Skarbu Woiewództwa Kaliskiego” i przed ukazaniem się książki w druku pozyskał sobie na nią szereg prenumeratorów, wśród których, — jak to wykazuje załączona lista — pierwsze miejsce zajmowała Ludwika Kieźna Radziwiłłowa, małżonka I. O. Kieźna Namieściana, zamawiając 10 egzemplarzy. „Drama historyczne” Pilichowskiego przenosi nas w czasy odległe, bo w okres walk o tron polski, jakie wybuchły między Władysławem i Bolesławem, synami Bolesława Krzywoustego. Tem akcją dramatu jest miasto Poznań i okolica, zwłaszcza Poznań obłożony w r. 1148 przez Władysława.

Dzieło Pilichowskiego pod względem walorów dramatycznych nie należy do pierwszorzędnych, lecz zasługuje na przypomnienie ze względu na swój charakter regionalny. Na scenie ukazuje się Poznań XII wieku, o którym autor w objaśnieniach do sceny VI aktu III pisze co następuje:

Teatr wystawia starożytną okolicę Poznania — w głębi woda wyobrażająca Wartę, za tą mury od twierdzy z bastionami, do których przez rzekę Most zwodzony prowadzi, za murami zaraz w bliskości, widać kościół Świętej Anny, po jednej stronie i bok kościoła Świętego Mikołaja, na którego wieży wiszą dwie tarcze i biała chorągiew z drugiej; w prospekcji widać niektóre gmachy w górze Gótyckiej struktury, iako to: stojąca do dziś dnia jeszcze Kanonia i kościół Sgo Jana Jerozolimskiego.

W scenie V aktu III daje Pilichowski charakterystykę ludności Poznania, wkładając w usta Nałęczu, wojewody poznańskiego słowa następujące:

Gdzie władza bronią rozpacz i miłość Oyczyzny, tam wielkiego doświadczenia nie trzeba, a mężni obywatele Poznania nie raz już dali dowody, iak im jest słodko, dla swego króla i Oyczyzny umierać! Wszędzie nabożny odgłos Świętej Boga Rodzica pieni echa swe roznosi, na twarzach wszystkich widać szlachetny zapal o dobro Oyczyzny; stan duchowny nawet uzbiera swe dłonie, bo ich nie zhańbi, idąc od Świętych Oltarzów Boga służyć Oyczyźnie, niedoroste dziecię płaczą, że im lata walczyć nie pozwalają... Niewiasty wspólnie z uzbrojonymi mężami stoją na murach, a zgrzybiali Starcy, którym wiek siły już odjął, w Świątyni Boga błagają go za pomyślność swych synów i błogosławiać ich męstw! Taki to jest zapal ludu twoiego, taką to miłość iego zyskać umiałeś...

Jak już wyżej wspomniano, dramat Pilichowskiego grano w Poznaniu w Teatrze Publicznym dnia 15. Lipca 1818. Aktorzy występujący w niniejszym dramacie byli następujący: Milewski (Władysław II), Worowski (Bolesław IV), Indyczewska (Anastazja, żona Bolesława), Romanowski (Włodzimierz, książę ruski), Pilichowski (Nałęcz), Leszczyński (Ostroja), Rożański (Konrad de Gronstein), Milewska (Alberta), Wolski (Rawitz), Jezierska (Roxolana), Pawłowski (Mieczkowski), Rutkowski (Karol de Blenheim).

Tadeusz Pietrykowski.
Toruń.

Książki nadesłane

Margaret Kennedy: „Wierna Nimfa”. Powieść. Warszawa. Biblioteka Groszowa.
Stefan Łoś: „Strażnica”. Powieść. Biblioteka Iskier. Książnica-Atlas, Zjednoczone zakłady kartograficzne i wydawnicze Tow. Naucz. Szkół Średn. i Wyższ. Sp. Akc. Lwów-Warszawa 1931.

Prosper Merimée: „Carmen. Czyścico- we dusze. Tamango”. Przetłumaczył i wstępem/zaopatrzył Tadeusz Zeleniński (Boy). Biblioteka Boya. Warszawa, Smolna 11
Tadeusz Miciński: „Lucyfer”. Pisma pośmiertne. Warszawa 1931. Dom „Książki Polskiej, Spółka Akcyjna.

NAUKA

Lekarze - Polacy w Genewie. Na obradach kongresu lekarzy, zajmujących się chorobami zawodowymi, który odbywa się obecnie w Genewie, wygłosił referat o skórnych chorobach zawodowych dr. Mierzewski. Na wystawie, urządzonej z okazji kongresu, wzbudził zainteresowanie eksponat dr. Mierzewskiego, przedstawiający zmiany budowy ręki robotnika w związku z deformacjami zawodowymi. (nz)

Nowi docenci. Dr. J. Jaworski został zatwierdzony na stanowisku docenta ginekologii, wydziału medycznego na uniwersytecie warszawskim. Dr. K. Sembrat został docentem zoologii i anatomii porównawczej na wydz. przyrodniczo-matematycznym, a dr. W. Dobrzeński, docentem chirurgii na wydz. lekarskim Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.

POLONICA WŁOSKIE

Z ziemi włoskiej do Polski. Tym razem nie będziemy jednak sprowadzali do Polski legionów, tylko zajmujemy się związkiem jaki zachodzi pomiędzy Włochami a Polską w dziedzinie formularzy czynności prywatno-prawnych w Polsce. Ze zachodzi, świadczy o tem praca prof. R. Taubenschlaga, pt. „Formularze czynności prawno-prywatnych w Polsce XII i XIII wieku” ogłoszona jako 3-ci zeszyt 12-go tomu studiów nad historią prawa polskiego, redagowanych przez prof. Balzera (Lwów 1930, str. 60). Punktem wyjścia naszego uczonego są dokumenty polskie z wieku 12 i 13 dotyczące spraw prywatno-prawnych, więc kupna i sprzedaży, zamiany itd. Tenor tych dokumentów wykazuje, że opierały się one o pewien szemat formularzy, dotyczących poszczególnych czynności prawnych. Bliższe zbadanie źródeł tych formularzy doprowadziło prof. Taubenschlaga do wykrycia wpływu niemieckich i włoskich. Jak zaznacza dalej autor „z formularzami zaczęły do Polski napływać instytucje prawne, które one zaświadczały... Cały więc szereg instytucji polskiego prawa prywatnego XIII w. nie jest rodzimego pochodzenia”. Wzmiankowana tu praca prof. Taubenschlaga jest jednym z ogniw jego działalności naukowej, która wzięła sobie za cel wykrywanie wpływu obcych, przede wszystkim zaś włosko-rzymskich w stosunkach prawnych polskich wcześniejszego średniowiecza. Nie potrzebujemy dodawać, że pojęcie tych rezultatów nie stanowią wyniki natury prawno-historycznej, lecz wnioski, jakie z tych badań wyprowadzi historyk kultury. Z cegiełek takich zbuduje się kiedyś gmach wiedzy o dawnej polskiej kulturze pod kątem widzenia jej elementów rodzimych i recypowanych wpływów.

LITERATURA

Literatura i sport. Francuski związek piłki nożnej w Paryżu ogłosił konkurs literacki. Najlepsze opowiesci, mające temat sport piłkarski zostaną odznaczone nagrodami w wysokości: 2000, 1000 i 500 franków.

TEATR

Z teatru lubelskiego. Z Lublina piszą nam: Prezydent miasta Lublina, p. Dylewski podpisał z p. Leonją Barwińską, artystką Teatrów Miejskich we Lwowie umowę, mocą której Teatr Miejski w Lublinie został p. Barwińskiej oddany w dzierżawę na przeciąg trzech lat. (tl)

Piscator jedzie do Rosji. Z Berlina donoszą nam: Erwin Piscator, znany „komunistą teatru”, wielokrotnie już zbankrutowany impresario berliński, jedzie do Rosji. Rząd sowiecki zamianował go dyrektorem międzynarodowego teatru, który będzie grał w Moskwie. Piscator prowadził, jak wiadomo swoje sceny w duchu komunistycznym, traktując je jako wiecze agitacyjne, dobierał stosowne repertoar, a w wykonaniu szedł najskrajniej ku nowatorstwu, ku łączeniu kina i teatru, ku „współgraniu” widzów itd. itd. Napisał też studjum o „teatrze politycznym”. W Rosji znajduje się na swoim gruncie, tylko że w Europie był unikatem, tam zaś zostanie jednym z wielu. (tb)

MUZYKA

„Śpiewacy norymberscy” pod golem niebem. Z Medjolanu donoszą nam: Na weronańskiej arenie rzymskiej, gdzie co roku odbywają się late mprzedstawienia operowe po golem niebem, wystawiono „Śpiewaków norymberskich”. Przedstawienie było poprzedzone próbą generalną dla prasy, na którą zaproszono zgórą dwustu korespondentów krajowych i zagranicznych. Celem bowiem mtej imprezy jest, jak co-roczenie, przyciągnięcie do Werony podróżujących cudzoziemców, aby w mieście został po ich entuzjajmie złoty osad. (mm)

Przedstawienie „oper góralskiej” w Zakopanem rozpoczyna się już w najbliższych dniach. Kończą się obecnie ostatnie prace dekoracyjne m. in. szlachetne zaalesienie terenu. Poza oryginalnymi tańcami góralskimi, które zastąpią balet, wprowadzony będzie na scenę pokaz oryginalnego wesela góralskiego na góralskich zaprzęgach.

DWADZIESCIA LAT WARSZTATU

Na wystawie grafiki — Krakowski mistrz-pedagog — Na wszystkie sposoby — Tu metal, tam drzeworyt — Półtora tysiąca odbitek — Warto by zobaczyć

Kraków, 7 sierpnia.

Na wystawie współczesnej grafiki francuskiej w Pałacu Sztuki, natknąłem się na majstra-grafika krakowskiej akademii sztuk pięknych, prof. Jana Wojnarskiego. Oko i szkieleto mistrza pracowało zawzięcie, aby przeniknąć tajniki techniki Francuzów. Był zadowolony. „Prace Francuzów — mówię — czynią wrażenie rozkosznych, z beztrojski i swawoli urodzonych zabawek. Lecz aby się móc tak pięknie bawić, trzeba bardzo dużo umieć”.

— A nas, — spytałem — czy stać już na podobne zabawy?

— Proszę przyjść do nas, do pracowni przekonać się.

Poszedłem zobaczyć.

Typowe milieu oficyny graficznej. Prasy, długie wąskie stoły, kamienie litograficzne, zapach farby drukarskiej i z tem środowiskiem jakgdyby zrosnięta, szczupła sylwetka mistrza. Opięty w długi fartuch, z zakaszanymi rękawami koszułi, ma wyrazistą, suchą twarz średniowiecznego mnicha, podnoszącego głowę z ponad iluminowanej właśnie księgi.

Od dwudziestu zgórą lat kieruje prof. Jan Wojnarski szkołą grafiki w Krakowskiej Akademii Sztuk. Zaczął jako asystent prof. Józefa Pankiewicza. Ten znakomity, niezwykły kulturą odznaczający się malarz, postanowił stworzyć w Akademii warsztat, którego jedynym celem byłoby kultywowanie grafiki w sposób programowy. Niemal wszyscy wybitni plastycy polscy wypowiedzieli się, od czasu do czasu, technika graficzna, a niektórzy, jak Wyczółkowski, Wojtkiewicz, czy Wyspiański wręcz znakomicie. Należało tembardziej stworzyć warsztat, gdzie zapoznanaby się z wszystkimi skomplikowanymi prawidłami, kunsztu graficznego i gdzieby można swobodnie eksperymentować.

Po trzech latach kierownictwo przeszło do rąk Wojnarskiego, pejzazysty, ucznia Stanisławskiego. Stał się on wychowawcą całego szeregu naszych grafików. Nie przywilejował żadnej z licznych dróg grafiki, domagał się, aby uczniowie poznali wszystkie metody i wszystkie możliwości, a więc i sztycharstwo w całym szerokim zakresie, wszystkie odmiany kwasorytnictwa, drzeworytnictwa i litografii w najrozmaitszych sposobach.

Początki były skromne. Pracowało zaledwie kilku uczniów, dając około dziesięciu prac na półroczu. Dziś, na przegląd półroczny idzie po jakie dwieście prac, wartościowych technicznie i artystycznie ciekawych, a wybranych starannie z pośród licznych robót kilkunastu uczniów. W bibliotece Akademii Sztuk Pięknych znajduje się imponujący zbiór grafiki w ilości półtora tysiąca przeszło odbitek, zbiór będący dorobkiem i przeglądem dotychczasowej działalności szkoły. Wśród podpisów na pracach spotyka się niejednokrotnie nazwiska znane i cenione, że wliczyć tylko Wolfa, Wilka-Osseckiego, Hechta, Krila, dr. Gutkowską i Axera.

Uderza przewaga robót na metalach nad drzeworytnictwem, gdy natomiast w szkole warszawskiej (Skoczylasa) właśnie drzeworyt zdobył sobie szersze pole. W ten sposób dwie najważniejsze uczelnie polskiej grafiki uzupełniają się wzajemnie.

I tu i tam podkreślić należy wysoką klasę zdobyczy technicznych. Na gruntownej wiedzy oparta, może twórczość oryginalna rozwijać się z całą swobodą. Oczywiście w początkach studjów szkoła kępuje nieco indywidualizm, lecz w końcu w studjum nauki obserwujemy już swobodne wyrażanie własnych chęci, uzgodnione całkowicie z wymogami grafiki jako takiej.

Na szerokim świecie o grafice polskiej mówi się często. Zdała ona nieraz, z okazji wystaw, egzamin wprost chlubnie. Jako najłatwiej przenośna, nieraz sama jedna reprezentuje polską plastykę u obcych. U swoich zaś służy naprawdę na większe zainteresowanie. Trzeba aby szeroki ogół polski zrozumiał, że grafika nie jest niczem „gorszem” czy „niższym” od malarstwa czy rzeźby. Ma zaś tę zaletę że przy pełnej swej wartości ar-

tystycznej jest znacznie tańsza, zatem łatwiej dostępna.

Ale zainteresowanie grafiką jest u nas jeszcze słabe. Są jednakże sympotomaty, że coś zmienia się na lepsze, wystarczy choćby zanotować utworzenie w Poznaniu Towarzystwa Miłośników Grafiki. Może władze tego ruchliwego towarzystwa zainteresuje wiadomość, że w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych, znajduje się przeszło półtora tysiąca interesujących grafik, które zasługują w pełni na to aby je przeglądać i — wydobyć na światło wystaw.

Marjan Turwid.

Zakopane będzie miało Pałac Sztuki. Zakopanego piszą nam: Tutejszy Związek Plastyków obchodzi w roku bieżącym 25-letni jubileusz. Z tej okazji padła inicjatywa stworzenia w Zakopanem Pałacu Sztuki. Fundusze na budowę będą zgromadzone w ten sposób, że Związek wypuści akcje w cenie 100 złotych. Akcje te będą uprawniały posiadaczy do stałego bezpłatnego wstępu na wystawy oraz do corocznego udziału w losowaniu dzieł sztuki. Pawilon stanie w parku klimatycznym, na terenie wydzierżawionym towarzystwu przez miasto na długoletni okres czasu. Mieścić się będą w pawilonie: sala wystawowa dla obrazów i rzeźb, mniejsza — dla grafiki, mała scenka eksperymentalna oraz lokale klubowe dla różnych towarzystw kulturalno-artystycznych. Rozprzeżdaż akcji idzie w bardzo szybkim tempie, tak że komitet budowy przystąpi do prac już we wrześniu. Plany wykonał bezinteresownie inż. arch. F. Kopkiewicz. (pp)

„Gładjator” w parku Ujazdowskim. Z Warszawy piszą nam: W najbliższym czasie rzeźba art. rzeźbiarza Piusa Welonskiego „Gładjator” stanie w parku Ujazdowskim na skwerku, naprzeciwko wejścia z ulicy Pięknej. Instalacji tej nie dotyczą przeprowadzane we wszystkich dzielnicach przez Magistrat oszczędności, bowiem rzeźba stanie wyjątkowym sumptem ks. Emanuela Bułhaka. Rzeźba jest już na miejscu, w składach. Obecnie wykonywane są podstawy. Postument będzie wykonany z granitu karajowego. Praca będzie skończona w początku września; i park Ujazdowski otrzyma drugą obok „Ewy” rzeźbę dekoracyjną”. (pw)

Pisma nadesłane

„Tęcza”. Zesz. 32. Treść: J. Gutsche: „Bratnia ręka”. — Prof. Z. W.: „O zawodzie nauczycielskim”. — J.: „Profile życia”. — S. Czapliski: „Kto ma najwięcej długów?” — at.: „Ćwiczenia wojskowe czyli na choroby lekarstwo znakomite”. — H. Majkowski: „Katedra św. Wita w Pradze”. — A. Janta-Polczyński: „Krew na wieńcach”. — w.: „Jak można mierzyć wagę”. — at.: „Książka jako dzieło sztuki”. — Notatki. — W. Noskowski: „Życie teatralne”. — Powieść i nowela. — Rozrywki umysłowe. — Humor i satyra.

„Przegląd Księgarski”. Nr. 15. Treść: J. Muszkowski: Międzynarodowa Wystawa Książki artystycznej w Paryżu”. — Dr. W. Gottlieb: „Działalność wydawnicza”. — Posiedzenie Komitetu Rzeczoznawców Bibliotecznych przy międzynarodowej komisji współpracy umysłowej Ligi Narodów”. — Inż. M. Gallas i S. Tyburski: „Zarys papiernictwa do użytku pracowników książki”. — Księgarstwo w III Sprawozdaniu Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie”. — Z życia organizacyjnego. — Dział urzędowy Zw. Księg. Pol.

„Przegląd Muzyczny”. Nr. 4-6. Treść: Dr. A. Wieczorek: „Karol Kurpiński”. — A. Mietus: „Requiem Mozarta”. — Kronika muzyczna. — Wiadomości bieżące. — Stanisław Niewiadomski laureatem Warszawy”. — Kronika słowiańska. — Kronika chóralna. — Produkcje chóralne. — Dzieciocielec Radomskiej „Pieśni”. — Sprawozdanie z nut i książek. — S. p. T. K. Bartkiewicz. — Zjednoczenie Polskich Związków Śpiewaczy. — Do wiadomości naszych korespondentów.

„Przegląd Zdrojowo - Kąpielowy i Przewodnik Turystyczny”. Nr. 7. Treść: Kronika. — Sprawozdania i korespondencje. — Nowe wydawnictwa. — Dr. A. Kaczyński: „Dr. Józef Trzaska-Zakrzewski”. — Dr. E. Stenz: „Klimatologia a potrzeby polskich uzdrowisk”. — Prof. dr. L. Korczyński: „Przyrodzone źródła sił i zdrowia Ziemi Krakowskiej”. — Prof. dr. L. Korczyński: „O nauczaniu i o nauce balneologii i klimatologii”. — Referaty z prac fizjoterapeutycznych.

„Świat”. Nr. 32. Treść: W. Giełżyński: „Świat powojenny a Polska”. — K. Wroczyński: „Na wyjeździe”. — J. Meissner: „Zaloga”. — J. Krzesławski: „Hiszpania po wyborach”. — S. Krzywoszewski: „Biedokryzys teatralny”. — W. Grubiński: „Biedokryzys teatralny”. — A. Janta-Polczyński: „Zwierzęta egzotyczne w filmach”. — Teatr. — Co czytać? — Rozrywki umysłowe. — Humor. — Dział beletrystyczny.

Pierwsze uśmiechy Norwegji

Szlakiem wielkiej wojny — Bergen — Zapach gór i morza
— Pomure wspomnienia Hansy — Uśmiech Norwegji —
Brzask północy

W poniedziałek, dnia 20 lipca, kołysały nas wielkie i jakby powolne, atlantyckie fale Skagerraku. Oto szare, zbałwanione rozlewisko: daleko poza sobą zostawiliśmy już nikły ład i latarnię morską na przylądku Skagen. Tutaj, w taki sam może słoneczny dzień, dudniły ponad wodami ciężkie grzmoty wielkiej wojny. Marynarze Albionu i Niemiec, skryci w stalowych pudłach dreadnaughtów, rzucali ku sobie potworne, śmiertelne pociski ciężkich dział, mistrzynie cuda techniki. Skrwawieni, szli na dno. Poczci? Sruba „Polonji” szumi nad ich grobem...

Wieczorem widzimy postrzępione brzegi Norwegji. Nie tracimy ich już z oczu przez więcej niż dziesięć dni. Fala trochę przybiera, ale ogromna „Polonja” ledwie się kołysze, majestatycznie i powoli. Oczywiście drażliwi pasażerowie czują się nieswojo. Mają bardzo kwaśne miny: wgrzyżają się bowiem co chwile w cytrynę, co ma być podobno świetnym środkiem na morską chorobę. Ale noc mija szybko, i nazajutrz budzimy się na spokojnych wodach, u wjazdu do Bergen. Jest to nasza pierwsza znajomość z fjordami. Pilot przybywa na statek, i wnet wjeżdżamy w prawdziwy labirynt wysep, skał i przesmyków. Kilometr po kilometrze dążymy w głąb ładu, między łagodne zalesione wzgórza, na których coraz to częściej spotykamy miłe, schludne, przważnie drewniane domostwa. Podczas obiadu stajemy w porcie.

Pierwszy spacer: czujemy się nagle w sercu zachwycającego kraju o tysięcznych urokach. Słoneczne, szerokie ulice prowadzą gdzieś ku wzgórzom zalesionym i stromym, niby zakopiańskie regle: ale odwróć wzrok, a ujrzyś opodal złote i czerwone kominy wielkich parowców i jakby nieprzeniknione zarośla, utworzone z masztów i olinowania rybackich stateczków. Ten kontrast gór i portu, zapachu jodeł i czerstwego aromatu morza, klimatycznej stacji górskiej i targu ogromnych, słonowodnych ryb, i to w ciepłym, wilgotnym klimacie, charakterystycznym dla całego wybrzeża norweskiego, jest chyba jedyny w świecie.

Miasto, liczące około stu tysięcy mieszkańców, ciągnie się daleko wśród gór. Są to bowiem małe domki lub wille, otoczone ogrodami, w których rosną wszelkie drzewa liściaste i dojrzejają jabłonie i grusze, choć jesteśmy dalej na północy, niż np. Leningrad. Najcharakterystyczniejsza jednak część miasta, to centrum handlowe, skupione w niewielu ulicach dokoła portu i rynku rybnego. Tutaj zachowane są jeszcze po części dawne, drewniane śpichrze i „kantory”, czyli biura przedsiębiorców i kupców, i przez niepozorny ten port corocznie od wieków przesuwały się ogromne ładunki śledzi, suszonych ryb i tranu. Przy głównej ulicy portowej zachowany jest w całości t. zw. „dwór hanseatycki”, jako muzealny przykład, jak wyglądały siedziby niemieckich kupców hanseatyckich, którzy niegdyś bezspornie panowali się w Bergenie i mieli w rękach cały handel rybny na wybrzeżu norweskim, czerpiąc zeń olbrzymie zyski. Dwór ten, to drewniany, niepozorny, zapadający

się dom o dwóch niskich piętrach. W ponurych izbach stoją jeszcze ławy i stoły, urządzenie prymitywne biur, trochę broni, dalej wiadra, haki i siekiery na wypadek pożaru, z którym zawsze liczyć się należało wobec drewnianej budowy całego miasta. To też jedna tylko izba, położona za domem od podwórza, posiadająca piec, i tu w zimie gromadzili się mieszkańcy. Niemiecy panowie nie przebierali w środkach, aby utrzymać w swem władaniu złotodajny handel rybami, złowionymi przez Norwegów. Historia

Dwie uśmiechnięte Bergenki w narodowych strojach, które z humorem pozowały do fotografii.

zapisala panowanie związku hanseatyckiego jako okres przekupstwa i zbrodni, oszczerstw, przemocy i rozpanoszonej niemoralności. Ale i to się skończyło...

Opowiadano mi, że Bergeńczycy znani są w Norwegji jako najweselsi i najpogodniejsi jej mieszkańcy, i że na kraj cały słynie ich spryt i pomyślność. Mają też swoje „bergeńskie” piosenki, niby nasze krakowiaczki. Brzmi taka przyspiewka, przełożona na nasz język, mniej więcej tak: Sobie życzym dobrze, innym gorzej być nie musi.

Kto zaś myśli co innego, niech go djabeł zdusi.

Nie wiem, ile w tej specjalności bergeńskiej prawdy: bo pogodnie, uczciwie, niezwykle sympatyczne twarze spotyka się w całej Norwegji tak u mężczyzn, prostych jak świeca i postawnych, jak i u niewiast, wysokich, smagłych i uśmiechniętych. W każdym razie przyznać im trzeba mocny charakter, bo trudno zachować spokój ducha przy wiecznie zamglonej pogodzie, w jakiej również słynie Bergen. Ma ono bowiem w roku cztery razy tyle deszczu co stołeczne Oslo, choć i stolica bynajmniej na posuchę skarżyć się nie może.

Dla nas pogoda była łaskawa. Przy cudownym słońcu wsiedliśmy do nowoczesnej, niedawno wybudowanej kolejki górskiej, która wnet wiozła nas na Floen, jeden z siedmiu szczytów, okalających miasto. Istotnie, jeśli każdy Bergeńczyk choćby raz do roku stąd spogląda na swoje miasto, zachować musi pogodę w sercu. U naszych stóp rozciąga się bajka: skąpane w słońcu miasto, poprzecinane srebrnymi taflami basenów portowych. Oto „Polonja” u moła, niby zabawka, którą dzieci poruszają w wannie. A oto port dla jachtów: białe stateczki stoją wyszeregowane, jakby żołnierze na mustrze. Rozległe miasto tonie w zieleni. Ulicami poruszają się, jak różnobarwne robaczki, tramwaje i samochody. A dalej łagodne góry, pokryte zielenią, i ogromna, spokojna tafla fjordu.

Noc w Bergen o tej porze roku jest szara i niepokojąca. Mgły idą fjordem od morza, gdzie ciepły Golfstrom wzbierał przypływem. Sciana mgieł zasnuwa szybko widoki i wyladowuje się w bergeńskim kapuśniaczkę, który trwa dwie czy trzy godziny. Potem mgły uciekają na szczyty, a na Floen widoczny jest znów oświetlony budynek dancingu i tor kolejki górskiej.

Północ! Jest szaro i niewyraźnie, ni to wieczór, ni poranek. Z pokładu śpiące spokojnie „Polonji” widać na horyzoncie jasny, różowy brzask, jakby wschodzącego dnia. Ale proszę spojrzeć na igielkę buszli. To nie kierunek wschodu czy zachodu, to brzask północy. Tam, wśród rozsnuwających się zwolna chmur, drzemie pośród śnieżnych pól tajemniczy biegun naszego niezmezonego globu.

Za kilka dni ujrzymy to słońce, niepokojące słońce o północy. Wczesnym rankiem „Polonja” rusza ku kręgowi polarnemu.

A. Kawczyński.

Zęby a charakter

W jednym z dzienników amerykańskich pojawił się ciekawy artykuł, którego autorem jest znany w sferach uczonych lekarz-dentysta. Dowodzi on, że z uzębienia, a nawet ze sposobu demonstrowania go lekarzowi, można doskonale rozpoznać charakter pacjenta.

Zdaniem owego uczonego, człowiek, który w śmiechu lekko rozchyła wargi, ukazując wszystkie zęby górnej szczęki i znaczną część zębów dolnych posiada usposobienie szczerze, dobrotliwe i miłe. Natomiast nie należy ufać osobnikowi, który uśmiecha się wąską szparką ust, ukrywając uzębienie.

Człowiek, który nie śmiejąc się, pokazuje często swe zęby jest napewno umysłowo niedorozwinięty.

Słabą wolą i mierną indywidualnością odznaczają się ludzie o nadmiernej długości zębów. Nadmierne długie kły wskazują na zbrodnicze usposobienie.

Zwłaszcza kobiety o anormalnych zębach przednich są zwykle przykre w poźyciu i nie zastępują na zaufanie.

Pewien kryminolog twierdzi, że 40 proc. badanych przez niego zbrodniarek, zwłaszcza morderczyń, posiada nienormalne uzębienie górnej szczęki.

Również złodziejki odznaczają się wadliwym układem zębów przednich. Kłótlive i złośliwe kobiety posiadają zęby górne znacznie wystające nad dolnymi. Do zawziętej nienawiści skłonne są też kobiety o małym drobnym i białym uzębieniu.

Podobny charakter mają osoby, których kły są od nasady bardzo wąskie. Natomiast kiel, osadzony głębiej aniżeli siekacze, wskazują na niebawmy upór. Kiel jest wogóle zębem wiele charakterystycznym. Jeżeli zaczyna się od nasady szeroko, jest krótki i spiczasty, właścicielowi jego można zaufać w każdej okoliczności życiowej.

Dwa przednie zęby górnej szczęki, o ile są większe aniżeli inne zęby, wskazują na głęboką religijność i literackie zdolności. Jeżeli dokładnie nakrywają zęby dolne, dowodzą, że dany osobnik jest sprawiedliwy i trafnie ocenia swych bliźnich.

Nawet szkliwo zębów może być wskaźnikiem charakteru. Szkliwo mlecznobiałe i cienkie wskazują na temperament artystyczny i subtelne właściwości charakteru.

Dziwaczne małżeństwa

Do najoryginalniejszych obyczajów tajemniczym urokiem owianych krajów wschodu należą małżeństwa z martwymi przedmiotami. W Indjach np. nie jest rzadki taki wypadek: starzec, czujący bliską śmierć, nie chce pozostawić córki swej w stanie niezamężnym. Wydaje ją zatem za jedno z licznych drzew „świętych”. Zaślubiny odbywają się zupełnie formalnie i uroczyste, jak gdyby drzewo było jakim wybitnym hindusem. Ojciec dziewczęcia jest teraz zupełnie spokojny i oczekuje ze spokojem śmierci. Dziecku w przyszłości nie złego stać się nie może, gdyż jest ono żoną świętego drzewa. Istotnie też stan ten jest powszechnie uznawany i uszanowany.

W Indjach Wschodnich, a więcej jeszcze w Chinach, zaślubiny dziewcząt z czerwona doniczka kwiatów są na porządku dziennym. Skoro bowiem narzeczony

umrze przed ślubem, dziewczyna oświadcza że już nigdy nie wyjdzie za mąż. Odbywa się następnie prawidłowy ślub ze zmarłym narzeczonym, a nieobecny symbolizuje czerwona doniczka. Młoda kobieta uchodzi teraz za wdowę i wprowadza się do rodziców zmarłego.

Zupełnie niewytłumaczony strach panuje w Indjach przed zawarciem trzeciego małżeństwa, być może dla tego, ponieważ tamże liczba trzy uchodzi za nieszczęsna. Skoro tedy hindus dwukrotnie owdowiał i pragnie wprowadzić w dom swój nową żonę, zawiera on poprzednio trzecie małżeństwo z kurą, którą natychmiast po obrzędzie ślubnym zabija się i zjada. Tem samym otwarta jest droga do zawarcia czwartego małżeństwa. Niemniej dziwnym jest zwyczaj hindusów kojarzenia małżeństw między przedmiotami martwymi. Żaden hindus zakładający ogród, nie będzie jadł owoców z jakiegokolwiek drzewa, zanim nie zaślubi tego drzewa z jakimś innym. Ceremonie te odbywają się bardzo uroczyste. Kto zakłada studnię, pije z niej dopiero wówczas, gdy wodę zaślubił z drzewem bananowym, zasadzonym w tym celu nad brzegiem studni.

Najoryginalniejszym jest zapewne zwyczaj, polegający na tem, że radza z Brzsa, corocznie w sposób niezwykle uroczysty kojarzy zaślubiny między świętym kamieniem saligram a świętym krzewem Tulsi. Obrządek ten jest świętem narodowym, obchodzonem bardzo hucznie. Na specjalnie wystrojonym białym słoniu udaje się „oblubieniec” do swej „oblubienicy” Tulsi, która go oczekuje na wielbłądzie. Cała procesja, w której biorą udział setki słoni i wielbłądów udaje się do świątyni, gdzie zupełnie formalnie odbywa się ceremonia zaślubin. Następnie pozostawia się „małżonków” w niszy świątyni, podczas gdy na dziedzińcu odbywa się ogromny festyn ludowy, podczas którego honory domu spełnia radza.

W Arabji może dziewczę, którego narzeczony znajduje się w niewoli lub z innego powodu pozostaje przez dłuższy czas nieobecny, mimo to go zaślubić, jeżeli jakikolwiek przedmiot, będący jego własnością, zastąpi go przy tej ceremonji. Najczęstszym zastępcą w tych wypadkach jest strzelba narzeczzonego. Uroczystości odbywają się tam w ten sposób. Jak gdyby narzeczony osobiście był obecny, to znaczy, że trwają one trzy dni z rzędu, podczas których narzeczona kilkakrotnie zmienia strój, by w ten sposób zaprezentować całe swe bogactwo w wianie. Pod koniec uroczystości maluje się jej na znak zamężności ręce na czerwono. W i P.

Moratorium...

dla nowożeńców w Ameryce

Stosowanie moratorium — wprowadzone przez Hoovera, rozszerza się w Ameryce również w dziedzinach, nie mających nic zgoła wspólnego z polityką i finansami. Stosując moratorium, sędzia pokoju Harrison w Evanston, w stanie Illinois spodziwał się zwalczyć kryzys małżeński — gdyż liczba zawartych ślubów spadła w jego powiecie do minimalnej ilości. Udziela on bowiem 3 miesięcznego moratorium tym parom — które pragną wstąpić w związek małżeński — nie są w stanie ze względu na ciężkie położenie ekonomiczne — uiścić taksy obowiązującej w Ameryce za udzielenie im ślubu. Sędzia Harrison, w porozumieniu zresztą z innymi kolegami Stanów Zjednoczonych, jest przekonany o pożytku swego postanowienia, dzięki któremu biedni nowożeńcy będą mogli otrzymać ślub prawie bezpłatnie — gdyż takse, podzieloną na trzy, względnie więcej miesięcy, będzie można łatwiej zapłacić. Nie ograniczając się jednak tylko do taksy małżeńskiej, Harrison postanowił, że nowożeńcy nie mogą pozwolić sobie na przyjazd taksówką do urzędu: celem zawarcia ślubu, mogą donieść o tem administracji miejskiej, która wyłoży tymczasem za nich ten niezbędny wydatek. S. F.

Nowe obszary podbiegunowe odkryte przez angielską wyprawę.

Dawny okręt wypraw biegunowej kapitana Scotta, „Discovery” powrócił w tych dniach do portu hondyńskiego, po 2-letnim pobycie pod biegunem. Kierownik wyprawy — sir Douglas Mawson — wyładował poprzednio w drodze powrotnej w Australji, Kapitan okrętu Mackenzie, zdając raport z wyprawy, oświadczył, że w czasie podróży, odbytej pod kierunkiem sir D. Mawsona, odkryto siedem nowych ziem dotąd nie wyznaczonych na mapach i zbadano około tysiąc mil wybrzeża, na którym wbito flagę angielską, na znak którego w posiadanie nowych obszarów wzięcia w posiadanie nowych obszarów dokonano poza tem ciekawych zdjęć filmowych z pingwinami i lodowcami. W obozie, pozostawionym przez sir, Mawsona w 1910 r. w zatoce Cornwath, odnaleziono blaszankę tytoniu, który mimo 20-letniego pobytu na lodzie, zakonserwował się doskonale. Odkryto również dwie miejscowości, nadające się do polowań na wiewiórki. Wyprawa przebyła 5 000 mil w wodach podbiegunowych, zbierając liczne dane i sprostowania doniosłej wartości naukowej. S. F.

Świnie contra krowy

W pewnej miejscinie piemontkiej miłośniczka, dumna ze swej gospodarności, wiewsiła na drzwiach swego sklepiku następujący napis: Tu do sprzedania młoko od szczęśliwych krow.

W dwa dni później na drzwiach pobliskiej masarni ukazała się karta, a na karcie: Tu do sprzedania parówki z wiewiórki, które zmarły bez żalu.

Fragment portu w Bergen, przy rynku rybnym, z charakterystycznymi drewnianymi śpichrzami w głębi. Stoi grupka pasażerów z „Polonji”

Z tajemnic wywiadu angielskiego

Członek angielskiej służby wywiadowczej, słynnej „Intelligence Services“ Edwin T. Woodhall ogłosił wspomnienia o swoim przełożonym, słynnym szpiegu angielskim, który przez cały czas wojny był nieuchwytny dla państw centralnych, choć działał często w sercu Niemiec i czynił szkody, które zyskały mu imię „Demona zniszczenia“. Był nim członek arystokracji londyńskiej sir John Norton Griffith!

Do najsłynniejszych wyczynów sir Nortona należy niewątpliwie podpalenie zagłębia naftowego w Rumunii w 1915 r. A Niemcy tak liczyli na naftę rumuńską! Miała przecież zaopatrzyć w paliwo diablołowe motory ich łodzi podwodnych.

Przed ofensywą na Rumunię oba sztaby niemiecki i austriacki zrobiły układ, że Niemcy dostaną naftę, a Austria magazyny zboża. Dzięki Nortonowi oba państwa centralne dostały fię.

Gdy sztab angielski dowiedział się o przygotowanej ofensywie na Rumunię sir Norton został wysłany do Bukaresztu z poleceniem opróżnienia olbrzymich magazynów ze zbożem i zbiorników z naftą. Norton zorganizował pociąg z zapasów zboża z Rumunii do Rosji. Było to żmudne zadanie, wobec braku środków transportowych i dlatego, gdy ewakuacja Rumunii została przesądzona, sir Norton nie mógł zdążyć na czas z wykonaniem zlecenia. Sztab rumuński nie wiele wiedział o jego misji, ale stale przeciwstawiał się jego planom twierdząc, że sytuacja nie jest tak groźna i że wywóz zboża wygląda ludność, a spalanie źródeł naftowych przyczyni olbrzymie szkody w majątku narodowym. Norton jednak miał ściślejsze informacje, że aljanci nie chcą ostatecznie frontu zachodniego, gotowi są ewakuować Rumunię i zostawić ją na pastwę Niemcom, ale bez nafty.

W zupełnej tajemnicy nawet przed do-

wództwem armii rumuńskiej Norton postępuje na tyłach cofającego się wojska i gdy ostatni żołnierze opuszczają zagłębie, przediera się na front niemiecki i tu na tyłach sam podpała źródła naftowe, jedno za drugim. Dzieje nie znają tak wielkiego pożaru nafty! Długie miesiące paliły się nie tylko źródła, ale olbrzymie cysterny i zbiorniki nafty.

Niemcy wiedzieli, że w okupowanym świeżo kraju działa szpieg angielski lecz był on nieuchwytny. Za naftą poszły z dymem resztki zmagazynowanego zboża. Ani Niemcy, ani Austriacy nie dostali nic.

Po dokonaniu dzieła zniszczenia Norton przedarł się szczęśliwie do Anglii i złożywszy raport, otrzymał nową, bardzo trudną misję szpiegowską w sercu walecznych Niemiec, w Berlinie, z której również wywiązał się znakomicie, niepomny niebezpieczeństwa śmierci, która niemal ciągle zaglądała mu w oczy.

Z różnych stron Polski

Delegacja robotników „Zawiercia“ w ministerstwie pracy i opieki społecznej

W związku z zatargiem, powstałym pomiędzy robotnikami a dyrekcją fabryki „Zawiercie“, organizacje robotnicze wysłały do ministerstwa pracy i opieki społecznej delegację. Przedstawiciele robotników żądali zbadania przez władze państwowe gospodarki dyrekcji fabryki i wpłynięcia na dyrekcję, aby wszyscy robotnicy, którzy zostali zredukowani w dniu 8 sierpnia r. b. powrócili do pracy przy zapowiedzianym uruchomieniu fabryki 15 września r. b. Pozatem robotnicy domagali się zapewnienia, że unieruchomienie fabryki, zapowiedziane na czas od 8 bm. do 15 września r. b. nie będzie trwało dłużej i prosili, by rząd nie dopuścił do zmiany warunków pracy w fabryce po jej uruchomieniu.

Jednocześnie przedstawiciele robotniczych organizacji zawodowych oświad-

czyli, że dołożą wszelkich starań w kierunku niedopuszczenia na terenie Zawiercia do jakiegokolwiek zajść i niepokojów.

Budowa mostu kolejowego nad rzeką Wieprzem.

W roku bież. ma być odbudowany stary most kolejowy nad rzeką Wieprzem pod Trawnikami na linii Dęblin - Kowel - Mohylany. W najbliższym czasie rozpocznie się odbudowa filara, oraz przebudowa obu przyczółków mostu. Po ukończeniu zaś rozpoczęty będzie niezwłocznie montaż żelaznych przeseł, które wykonuje fabryka Rudzkiego i które są już prawie gotowe. Całkowite ukończenie budowy powyższego mostu przewidziane jest w końcu roku bież. lub najpóźniej w pierwszych miesiącach 1932 r.

Mściwy żebak puścił z dymem siedem zagród wiejskich

We wsi Garlica, w powiecie słupeckim, wybuchł pożar, który strawił siedem zabudowań gospodarskich, w tem dwa domy mieszkalne. Straty wyrządzone przez pożar sięgają 100.000 złotych.

Jak zdołano ustalić, pożar powstał wskutek zbrodniczego podpalenia. Przeprowadzone dochodzenie potwierdziło to przyczem przyczyniło się do ujęcia podpalacza, którym okazał się 60-letni Leon Kurmin, żebak, bez stałego miejsca zamieszkania. Badany przyznał się do zbrodni podpalenia, mówiąc, iż była ona zemstą, Kurmin mianowicie prosił jednego z gospodarzy o pozwolenie przenocowania w stodole, na co uzyskał zgodę. Nie dano mu jednak kolacji. Rozgniewany udał się do stodoły i w nocy podpalił ją, poczem przez tylne wrota zbiegł do pobliskiego lasu, gdzie go też ujęto.

Sprytni oszuści „sprzedali mu“ posadę konduktora

W Warszawie na placu Krasińskich, wsiadł do tramwaju jakiś człowiek w

czapce konduktorskiej, powitał grzecznie konduktora i rzekł:

— No, daj pan tę torbę.
Ponieważ tramwajarz wzbraniał się spełnić żądanie, a nawet zagroził policją, nieznajomy ze swej strony narobił gwałtu. Ostatecznie wezwano posterunkowego.

Wyszło na jaw, że jacyś dwaj oszuści „wyrobili“ mu posadę konduktora. Nieznajomy, nazwiskiem Ber-Roitszyl, miał do niedawna sklepik w Łomży. Ponieważ powodziło mu się kiepsko, zwinął interes i przybył do Warszawy w poszukiwaniu pracy. Trafił na pośredników, był nawet przez chwilę w poczekalni dyrekcji tramwajów miejskich, zaopatrzone go też w czapkę.

Oszuści zaprowadzili go następnie na plac Krasińskich, zainkasowali 200 złotych za fatygę, wytłumaczyli mu, jak należy postępować ze sprzedażą biletów i, kiedy nadjeżdżał tramwaj, rzekli:

— Wsiadaj pan, Szczęśliwej drogi!
Policja poszukuje szkodników. Czapkę dołączono do protokołu, jako dowód rzeczowy.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Towarzystwo Przemysłowców w Jeźcach. Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 12 bm, o godz. 19.30 w lokalu p. Jaszka, ul. Kraszewskiego 16.

— I. Klub Cystrzystów Koncertowych. Zebranie odbędzie się dnia 13 bm o godz. 18-tej w lokalu p. Ruskowiaka, Chwaliszewo 76.

— Tow. Śpiewu „Harfa“ Poznań. Lekcje śpiewu odbywają się obecnie w poniedziałki — chór męski, w środy — chór ogólny a w czwartki — chór żeński.

— Żeńskie Tow. „Przemysł“. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 13 bm, o godz. 19.30 na wielkiej sali Domu Królowej Jadwigi.

— K. S. „Strzał“. Zebranie plenarne odbędzie się 14 bm o godz. 20 na sali p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8a.

Dnia 10 sierpnia 1931 r., o godzinie 2.30 po południu, zmarła po długich i ciężkich cierpieniach oparzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka i babka, s. p.

z Sawińskich

Franciszka Frankiewiczowa

w 57 roku życia. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w piątek o godzinie 9.30 w kościele Przemienienia Pańskiego, poczem o godzinie 10.30 pogrzeb na cmentarz św. Marcina przy ul. Bukowskiej. W poniedziałek, dnia 17 b. m. o godzinie 9 msza św. żałobna w kościele św. Marcina.

zw 10 445

W ciężkim smutku pogrążona

Poznań, plac Bernardyński 1. **rodzina.**

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Dnia 9 sierpnia r. b. rozstał się z tym światem, po krótkich, ciężkich cierpieniach, s. p.

Ludwik Gromadecki

przeżywszy lat 59. Zmarły był współzałożycielem i przez lat 20 bez przerwy członkiem Rady Nadzorczej Spółdzielni naszej.

Sumienną pracą i prawością charakteru zjednał sobie s. p. Zmarły miłość, szacunek i uznanie instytucji naszej. Cześć Jego pamięci!

Bank Ludowy w Sierakowie

Zarząd — Rada Nadzorcza.

Sieraków, dnia 10 sierpnia 1931 r.

dw 811

Dnia 9 sierpnia 1931 r., po krótkich cierpieniach zmarł w 48 roku życia, mistrz fabryki tlenu, s. p.

Bronisław Czech

W Zmarłym straciliśmy zdolnego, gorliwego i sumiennego pracownika.

Francuskie Towarzystwo Akcyjne „Perun“ w Poznaniu.

zw 10 413

W niedzielę, dnia 9 b. m., o godz. 8.45 wiecz. zasnął w Bogu, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzone Sakramentami św., mój najdroższy mąż i nasz ukochany ojciec, s. p.

Bronisław Czech

przeżywszy lat 48. Eksportacja zwłok odbędzie się w środę, o godz. 4-ej po poł., z kaplicy Sióstr Miłosierdzia w Główniej, na cmentarz św. Jana.

Msza św. żałobna odbędzie się w czwartek, 13 b. m., o godz. 8-ej w kościele Niepokalanego Poczęcia N. M. P. w Główniej, o czem donoszą w nieutulonym smutku

zw 10 446

żona i córka.

Dnia 9 sierpnia 1931 r. zasnął w Bogu, po krótkich i ciężkich cierpieniach, nasz brat, s. p.

Bronisław Czech

Pogrzeb odbędzie się w środę, o godz. 4 po poł., z kostnicy w Główniej.

Cześć Jego Pamięci.

Bractwo Strzeleckie, Poznań-Główna

Wzywa się wszystkich braci o gremjalny udział w pogrzebie.

zw 10 445

Dnia 9 sierpnia 1931 r., zasnął w Bogu, opatrzone św. Sakramentami, s. p.

Bronisław Czech

mistrz fabryki tlenu

przeżywszy lat 48. W Zmarłym straciliśmy serdecznego przełożonego, który zawsze swą pracą świecił przykładem swoim podwładnym.

Cześć Jego Pamięci.

Pracownicy fabryczni

firmy „Perun“ w Poznaniu.

zw 10 444

W pierwszą rocznicę śmierci ukochanego ojca naszego, s. p.

Bronisława Karłowskiego

odbędzie się w piątek, dnia 14 b. m. o godzinie 9.30

zw 10 450

nabożeństwo żałobne

w kościele św. Marcina w Poznaniu.

Bielawy, p. Pogorzela.

Dzieci.

Przewielebnemu Duchowieństwu, Głównemu III-ciej szkoły powsz., Panu Dyrektorowi Stille-rowskiemu, Stowarzyszeniu Nauczycieli Publ. Szkoły Dokszt. Zawodowej oraz Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym, za szczerze dowody współczucia i od-danie ostatniej przysługi memu najukochańszemu mężowi i naszemu najdroższemu ojcu, s. p.

Alfonsowi Dziubińskiemu

składają najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

W głębokim smutku pogrążone

zw 10 452

żona z córkami.

Wyższa szkoła handlowa i konsularna

21, rue Sohét, Liège (Belgia)

Pod kontrolą państwową, subwencjonowana przez urzędy i duży przemysł. Przygotowuje do karier handlowych, przemysłowych, bankowych, ubezpieczeniowych, konsularnych i kolonialnych. Oddział przygotowawczy przyłączony jest do szkoły. Egzaminy wstępne: **28 września 1931.**

dw 5 001

Składy radiowe

i radiosprzętu zechcą nadesłać swe adresy. Cel — korzystna oferta. zw 5020

„Metagraph“

Łódź, Piotrkowska 110.

Lina stalowa

nieocynkowana, z lanej stali, 19 mm Ø, 450 mtr długości, nie używana, do oddania. Zgłoszenia: **M Persiewicz, Ludwikowo per Mosin (Pozn.)**

zw 5 014-02.13

Zdecydowany reflektant kupi zaraz odpowiedni

majątek ziemski

przy wpłacie do 120 000 zł. Wyczerpujące oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 10 451

DOM

w dobrym stanie, przy Poznaniu, kupię zaraz za 25 000 zł gotówka. Oferty upraszam do „Par“ **Aleje Marcinkowskiego 11 pod 56.1 4** Pw 5 970-56.184

Gospodarstwo

85 mórg pszennej ziemi prywatnej, 6 łąk, budynki murowane, dom 4 pokoje sprzedam z żywym, martwym inwentarzem, cena 26 000, wpłaty 9 000, hipoteka 10 000, Bank Rolny 7 000, dzieciinne pieniądze bez procentu na 8 lat. Zgłoszenia **Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, telefon 18-97.**

zw 10 417

Okrętka

wszywa, merekuje, haftuje, ptisuje, dekaturuje terminowo i tanio

Haftopis, St. Rynek 10 wejście Kurzanoga obok firmy Czepezyński i Kruk. Pw 5147-23 41

W poniedziałek, dnia 10. bm., o godz. 10 wieczorem, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, nasz kochany i drogi ojciec, teść, dziadek, brat, stryj i wujek, s. p.

Andrzej Roth

przeżywszy lat 73.

Msza św. za duszę drogiego Zmarłego odbędzie się w czwartek, 13. bm., o godz. 10 rano w kościele św. Jana na Śródce, poczem złożenie zwłok na cmentarzu św. Jana.

W smutku pograżeni
dzieci i rodzina.

zw 456

Wróciłem Dr. Antoni Szac

lek. specjalista w chorobach kobiecych i położnictwie
św. Marcin 9/10

Przyjm. 11-12, 3-4, w sobotę tylko przed południem.
Klinika dla kobiet. zw 744

Targi ogólne w 40 gmachach wystawowych Śródmieścia.
Targi techniczne i budowlane, przedmiotów do użytku domowego i przemysłowego w pawilonach 1, 2, 3, 4, 6, 11, 12, 19 i 20 na terenach wystawowych.
Duży wybór towarów, ułożonych bardzo przejrzysto!
Zainteresowanym udzieli na żądanie szczegółowych informacji z podaniem ulg i ułatwień w podróży nw 4917

Przedstawiciel honorowy
Lipskiego Urzędu Targowego na Wielkopolskę i Pomorze
OTTO MIX, Poznań
ul. Kantaka 6a. Telefon 23-96.

DOM

w dobrym punkcie handlowym w większym powiatowym mieście kupię wprost od gospodarza. Warunek: dobre zaprowadzony skład towarów kolonialnych ewentualnie z koncesją tytoniową i wolnym mieszkaniem, który można przejąć 1 stycznia 1932 r. Wpłaty 40-50 tys. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 10443**

Ratunek dla skórno-chorych!

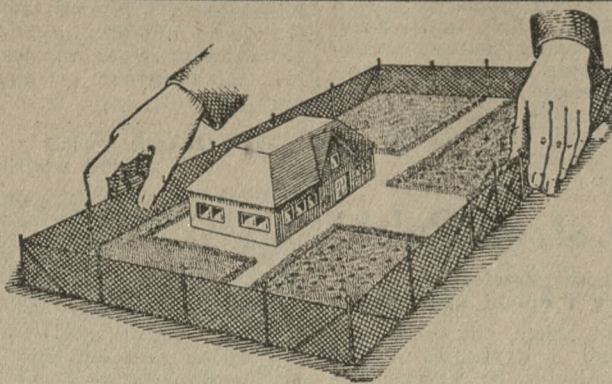
Krem na skórę „HEILWUNDER” patent gdański Nr 1919. Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z powodu swoich właściwości: w rozpaczliwych wypadkach wszystkich liszaj, nawet liszaj ropnych, ranach u nóg, egzemie, pryszczach wyrzutach wszelkiego rodzaju zerwonosiej twarzy i nosa od mroźniach itd. Przy zamówieniach uprasza się o relatywne Świecne oznaczenia. Jeżeli bez skutku zwrot pieniędzy. Cena 8,60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy zgóry bez portorium nw 4425
Chem. Kosm. Laboratorium „KLOSSIN” Gdansk 2, Hundegasse 43.

Po powrocie z Ameryki polecam się Szanownemu Obywatelstwu jako

felczer zawodowy

do pielęgnacji chorych, masażów leczniczych, stawiania baniek, elektryzacji oraz zabiegów kosmetycznych. Posiadając poważne referencje lekarzy, proszę o łaskawe poparcie, zapewniając staranne spełnienie przyjętych obowiązków. dw 808

JÓZEF JASKÓLSKI, felczer sanit.
ulica 27 Grudnia 16, parter, lewo, telefon 2520.
Przyjmuje ul. Szewska 12, II. p

Wyjaśnienie!

Jakieś anonimowe „fabryki plotów” przy gorliwym poszukiwaniu wspólnika z kapitałem powołują się stale na ogłoszenie nasze, przyczem dla zachęcenia przyszłych wspólników przekraczają treść ogłoszenia naszego i wmawiają, że branża nasza rzekomo nie zna złej koniunktury.

Ogłoszenie owych fabrykantów, poszukujących kapitałów świadczy o tem, że nie mają oni żadnego pojęcia o branży naszej. Niema bowiem dzisiaj wogóle branży z świetną koniunkturą. Jeżeli jednak mimo ciężkich czasów firma nasza ma jako takie zadowolające zatrudnienie w sezonie, to zawdzięcza je ona tylko szybkiej, solidnej i fachowej dostawie pierwszorzędnego wykonanego materiału po cenach bezkonkurencyjnych. Jest to możliwym tylko przy racjonalnej fabrykacji na drogich specjalnych maszynach, częściowo automatycznych, dalej dzięki inwestowaniu znacznych kapitałów, umożliwiających hurtowy, bo tylko wagonowy zakup surowców i wreszcie, dzięki doświadczeniom, fachowemu kierownictwu, które stale myśli nad dalszym udoskonaleniem wyrobów naszych. Obecnie n. p. możemy już podać do wiadomości naszej P. T. Klienteli, że wkrótce wprowadzimy nowe słupki z absolutnie wodoszczelnym umocowaniem drutów, oraz nowe patentowe zamknięcia do bram i nowe, masywne, przemysłowe zamki do furtki własnej fabrykacji. Pw 5977-32,18

Wreszcie wyjaśniamy poraz ostatni, iż nie mamy nic wspólnego z anonimowymi ogłoszeniami, że mianowicie nie poszukujemy ani kapitałów, ani wspólników.

„DRUJOWNIA POZNAŃ”
Specjalna fabryka siatek, plotów i wyrobów drucianych
Poznań, ul. św. Marcina 4'a, telefon 2401.

2 uczni

z ukończoną szkołą handlową przyjmie

W. KONKIEWICZ

Poznań, Stary Rynek 8

Mech. Fabr. i Magazyny Odzież Męskiej i dla Chłopców.

Pw 5 975-32,15

Hodowla kur rasowych „Leghorn i Red-Rhode Island” w obrębie Leszna (Wlkp.) okolicznościowo natychmiast na sprzedaż. Urządzenie łęgowe na 1000 jaj, dogodnie miejsca wyjściowe dla kur i kurcząt. Hodowla połączona z własną wytwórnią wylęgarek zwykłych i z zapędem motorowym, które zostały z dobrym wynikiem wypróbowane. Do hodowli należą: 180 szt. kur starych, 80 szt. kurcząt 4-5 miesięcznych, 150 piskląt młodszych. Cena 2000 złotych. Przy sprzedaży pojedynczej, kury i koguty od 4 do 5 zł. pisklęta 4 miesięczne po 5 zł, młodsze po 2 zł. za sztukę. 700 m. drutu po 60 groszy za 1 m.; 4 aparaty: na 350 jaj — 350 zł.; na 270 jaj — 300 zł.; na 220 jaj — 220 zł.; na 120 jaj — 180 zł.
Zgłoszenia: **Lucja Wróblewska, Leszno, Dworcowa 42.**
Pw 5974-66,9

W tutejszej Elektrowni Miejskiej o prądzie stałym i o napięciu 220 volt zamierza Magistrat zaprowadzić akumulatory o sile 60 do 90 amper.

Oferty na dostawę akumulatorów z ustawieniem i bez, można składać do 28 b. m., do Magistratu w Kostrzynie, pow. Środa. Magistrat zastrzega sobie prawo wyboru Ewit. odszkodowanie za kosztorysy nie zwraca się. Reflektuje się również na akumulatory mało używane, lecz znajdujące się w dobrym stanie.

Kostrzyn dnia 8. 8. 1931 r.

Magistrat. (—) Żakowski, burmistrz. dw 810

2. N. 2/30. **UCHWAŁA.** W sprawie odroczenia wyplat firmy Wł. Cieśliewicz w Strzelnie - Rynek 71. uchyla się sądowa uchwała z dnia 21 kwietnia 1931, mocą której przedłużono dłużnicze odroczenie wyplat do dnia 6 sierpnia 1931. Nadzorcę sądowego Jana Kledzika zwalnia się z urzędu. Koszty ponosi dłużniczka. Strzelno, dnia 7 sierpnia 1931 r. nw 4696
Sąd Grodzki.

V. Ks. 213/31.

LIST GOŃCZY

Sąd Grodzki w Szamotułach, dnia 10 sierpnia 1931 r., postanawia w sprawie ucieczki więźniów z tutejszego więzienia karno-śledczego, w nocy z dnia 8 na 9 sierpnia 1931 r., zarządzić poszukiwanie, rozsyłając listy gończe i to:

- 1) przeciwko Andrzejowi Gelertowi, ur. dnia 21. 11. 1909 r. w Sadach, pow. Poznań, synowi Józefa i Magdaleny z domu Preis, z zawodu robotnikowi, zamieszkałemu ostatnio w Dobrogostowie, powiat Szamotuly, odbywającemu karę więzienia za występki z §§ 242, 244 k. k. Rysopis: 168 cmtr. wysoki, barczysty, cera blada, twarz okrągła, włosy ciemno blond, ubranie siwe, podniszczone, czapka siwa, sportowa
- 2) przeciwko Czesławowi Ludwiczakowi, ur. dnia 2. 7. 1906, ostatnio zamieszkałemu w Ceradzu Dolnym, powiat Szamotuly, podejrzanemu o zbrodnię z § 212 k. k. Rysopis: wzrost 170, silnej budowy, twarz pociągła, broda długa, cera zdrowa, włosy czarne, długie, marynarka siwa, spodnie czarne, siwa czapka sportowa
- 3) przeciwko Antoniemu Spychale, ur. dnia 10. 5. 96 r. w Bielejewie, pow. Szamotuly, ostatnio zamieszkałemu w Kazimierzu, powiat Szamotuly, synowi Antoniego i Franciszki z domu Walkowiak podejrzanemu o występki z § 243 k. k. Rysopis: wzrost 168, włosy blond, szczupły, cera blada, ubranie w żółta litewkę i takie same spodnie, czapka sportowa
- 4) przeciwko Antowskiemu Janowi, ur. dnia 10. 5. 1910 r., ostatnio zamieszkałemu w Bielawach, powiat Szamotuly, podejrzanemu o występki z §§ 243, 244 k. k. Rysopis: wzrost 160, szczupły, blondyn, cera blada, oczy duże, niebieskie, twarz pociągła, ubranie siwe, podniszczone, czapka sportowa

Sąd wzywa każdego, kto zna miejsce pobytu wyżej wymienionych więźniów, aby natychmiast zawiadomił najbliższą władzę sądową lub policyjną, w miarę możliwości więźniów tych zatrzymał i sprowadził do najbliższego sądziego, lub sądu grodzkiego. nw 4695

Wypisano: J. Nowak, (—) Kaźmierczak, j. sekr. sąd. asesor sądowy.

1. K. 2/30. **PRZETARG PRZYMUSOWY.** Nieruchomość położona w Krobi i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Krobia t. 31, karta 836, na imię firmy „Polanin” Tow. dla Handlu i Przemysłu Sp. z ogr. odp. w Warszawie, zostanie w drodze egzekucji **dnia 15 stycznia 1932 r., o godz. 10 przed południem**, wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym sądzie, pokój Nr. 7. Opis nieruchomości: rakarnia — dom mieszkalny, 2 chlewy fabryka do maki młynskiej — podwórze, rola o łącznej powierzchni 00,72,31 ha, nr. 389 księgi podatku domowego, nr. 795 matrykuly podatku gruntowego, wartość użytkowa podatku budynkowego 1395 mk., czysty dochód 1,52 talarów, nr. 1 karty, parcele 962/73, 965/74, 966/74. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 15 kwietnia 1931 r. Go s t y n. dnia 22 lipca 1931 r. Sąd Grodzki. nw 4694

Ogłoszenie.

Osiągnięta nadwyżkę ze zlicytowanych zastawów od nr. 39989 do nr. 49557 i zlicytowanych prolongat od nr. 104580 do nr. 108810, w czasie od 9 do 31 lipca 1931 r., wypłacać będziemy w Lombardzie Miejskim za przedłożeniem kwitu zastawnego.

w czasie od 20 sierpnia do 20 września 1931 r.

Po upływie wyznaczonego terminu, tracą interesencj wszelkie pretensje.

Lombard Miejski

Poznań, Sieroca, nar. Nowej. nw 5016-17

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Nagle ogłoszenia

wieczorem po zamknięciu

ekspedycji (godz. 18,30) do wydania tylko porannego przyjmuje portjerna. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefon portjerni nr. 35-25

Portjerna nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

1 SPRZEDAŻE

Belki

dostarcza według wymiarów Jan Domeracki, Brama Wildecka, tel 16-67. Pw 5 176-28,12

Deski

stolarskie dostarcza w różnych wymiarach Jan Domeracki, Brama Wildecka telefon 1667 Pw 5 173-23,15

Kantówki

lata dostarcza Jan Domeracki, Brama Wildecka telefon 1667. Pw 5 175-28,13

Rower

(damski) tania sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 616

Sprzedam

rower męski. lustro, wleczka szpica, Wenecjańska 25, m. 8. zdw 49 587

Kiosk

dobrze zaprowadzony dwupokojowym mieszkaniem, kuchnia, elektryczność, gaz, sprzedam zaraz. Adres Kurjer Poznański zdw 49 333

Młyn

6 tonnowy położony w samym mieście, bez konkurencji na dogodnych warunkach na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 597

„Centrala mebli”

Szwarczewski poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór. Pw 5703-30,35

Wyprzedają

całkowita dywanów, chodników po cenach najniższych z powodu likwidacji interesu — Poznański skład dywanów, ulica Wrocławska 20 przy Placu św. Krzyszkim. zdw 47 280

Dereń

10 złotych, miód pszczołny kuracynny 18 złotych, słodka papryka 100 bakłażany 12 złotych, pięciokilowe opakowanie franco porabianiem wysyła S. Horwitz, Zaleszczyki. zdw 49 287

Zakład dentystyczny

na Śląsku z dobrze prosperującą praktyką do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 49 370

Beczki

debowe do wina, octu pojem 30 do 70 ltr. także do musztardy, miodu. Jan Guć, mistrz bednarzski, Marcelego Mottego 8. zdw 49 595

Kiosk

sprzedam inwalidzie obrót miesięczny 5000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 635

Dom

ogród, chlew 2 morgi ziemi sprzedam, cena 8000. Adres Kurjer Poznański zdw 49 524

Mebel

używane oraz mne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Lom Komisowy, Dominikańska 3 telefon 24-42. Pw 11 540

Podłogę

szalówkę dostarcza Jan Domeracki, tartak parowy Brama Wildecka, telefon 1667. Pw 5 174-28,14

Sprzedają

Dom 2 razy pokój kuchnia, ogród, przy rynku 4500 zł. Michał Dobrowolski, Mosina. zdw 49 579

Mandolinę

sprzedam. Św. Marcin 58, mieszkanie 18. zdw 49 577

Parcele

375 m² sprzedam dwie minuty od tramwaju w Górczynie, tuż przy ulicy za cenę 4500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 723

Rower

nowy męski i damski tania sprzedam. Słowackiego 48, II, prac. ulicy 231-2, rjer Poznański zdw 49 720

Warsztaty stolarskie

okazyjnie tania. „Przewodnik” Św. Marcin 30. zdw 48 815

Pianino

sprzedam tania Duszyńska, Kantaka 3, II. Pw 5 971-32,8

Dom

z ogrodem blisko Poznania sprzedam. Wiadomość apteka Plac Sądowy, Rozwadowski. zdw 49 672

Wybranej

najmilszy podarek to słubna obrączka para w zocie od 16 do 110 zł. zegarki od 18 zł. pierścionki od 12 zł. Własna pracownia. Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 49 688

Gospodarstwo

przy Poznaniu, 42 morgi, budynki dobre, inwentarze nadkompletne, cena 22000. Rutkowski, Grobla 29. zdw 49 718

Dom

wszelkimi zabudowaniami ogrodem, cena 17000 wpłata podług umowy (Czerwonak). Oferty Kurjer Poznański zdw 49 720

Samochód
Biellet kombinowana limuzyna, 6 osobowa, światło, starter, sprężarka, tyśiąc złotych. Nadwozie z Jaskowskiego 49, godzinach 8-8 po południu.

Biała sypialnia
200 zł (trwał) sprzedamy. Focha 27, I. wejście, m. 12 zdw 49 423

Półszorki
bardzo mało używane. Ptasie- wick. Wierzbicze 33, zdw 49 765

Centralne
sprzedanie na 6 pokoi korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 763

Korzystne kupno
Kamienica z piekarnią donosząca 430 miesiecznie. cena 40 000, wplata 10-15 000, oraz do wydzierżawienia interes zbożowy, dzierżawienia interes Hotel Kociński, Bronzowski, Hotel Dworcowy, nw 5 015

Motocykl
300 tanio sprzedam. Chlebowski, Dąbrowskiego 71, zdw 49 740

Sprzedam
duża parcelę prywatnych pod budowę w Naramowicach. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 742

Fortepian
nowoczesny, marki zagranicznej sprzedam bardzo tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 710

Zakład
francuski przy ruchliwej ulicy 3000. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 733

1.50 pończochy
jedwabne Macco 1.45, Fildecose 2.50, oryginalne Bemberga 3.90, szalony jedwabne 2.25, kombinacje jedwabne 4.25, binstonosze 5 gr, berety czeskie 1.60, torebki damskie, skórkowe od 3.75, parasole od 4.50, kalesony macco 1.70, skarpetki męskie wiganjowe 38 gr, jedwabne 95 gr. Warszawski Skład Fabryczny Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40 na przeciw Wodnej, zdw 49 736

Zakład
krawiecki mały skład i pokój w śródmieściu z całym urządzeniem lub bez odstepie. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 475

Platformę
prawie nowa nośn. 100 ctr. tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 49 752

Rower
damski tanio sprzedam. Domińska 1, podwórze, lewo. Kowala, zdw 49 750

Jadalnię
dobrowa, pięknie rzeźbiona, wykładana orzechem, wewnątrz mała, bardzo tanio. Stolarnia, Bąpska 9, zdw 49 749

Jak brylanty
na palcach tak porcelana w każdym domu powinna się znajdować. Najlepiej i najtańiej kupujecie porcelanę — Alpake — Różne szkło — noże, widelce — Różne fanty — Prezenty ślubne — Cielitwę wyprawy tylko wprost Hurtowni Porcelany, Wroniecka 31, podwórze, zdw 49 766

Hipoteke
bardzo pewna na majątku ziemskim z oprocentowaniem wysokości 3 000 centr. żyta sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 773

Na
dekach przycepką, platforma czteropiętrowa tanio. Kozia 24, skład papieru, zdw 49 779

Parcele
sprzedam tanio. Górczyńska 7, właściciel, zdw 49 794

Kuc
walach na sprzedaż. Dom Gołubiński, Półdziedziska, zdw 49 791

Wózek
dobrelec, mało używany. Kramarska 23, m. 6, zdw 49 828

5 KUPNA

Kupię
postumenty platerowe do cenników restauracyjnych. Oferty restauracja Zagłoba, Bydgoszcz, Gdańska 10, Pw 5 962-63.437

Samochód
2-2 tonowy kupię na korzystnych warunkach. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 223

Dynamo - maszynę
kupię za gotówkę nowa lub używana na 110 volt i od 15-25 amper. Prąd stały Zgłoszenia z podaniem dokładnej ceny Kurjer Poznański zdw 49 556

Domek
w ogrodzie w okolicy Poznania w ładnym położeniu kupię, obiekt 15 do 20 000 Spieszne oferty Kurjer Poznański zdw 49 548

Platformę
używana, dobra 25-35 ctr. nośności kupi M. Płonisk. Poznań, ul. Woźna 11, telefon 31-54, zdw 49 520

Wagę decymalną
używana, dobrym stanie, nośność 50 kg, kupię. Oferty Kurjer Poznański rw 2 845

Maszynę
Singera wpuszczoną kupię. Ludzkiwicz, Żydowska 6, dw 807

Kamieni
płynnych z dostawą na budowę w Głównie lub franco stacja Poznań-Główna kupię zaraz za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 7245

Poszukuję
spiesznie majątku dobrej ziemi, dobrej komunikacji, wielkości 200-500 lub dzierżawy 300-1 000 mórg, wplata kamienica, dopłacie gotówką. Domieracki, Trzemeszno - Skwarzynowo, zdw 49 686

Psa
ostrego niedrogiego kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 5934

Kupuję
stare złoto, place dzienna cena. Chwilkowski, sw. Marcin 40, zdw 49 689

2 motocykle
używane od 2 1/2-5 K. M. kupię za gotówkę. Adres wskaże Kurjer zdw 49 798

Burko
dobrym stanie. Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdw 49 735

Samochód
Ford lub Chevrolet limuzyna czterodrzwiowa, kupię. Zgłoszenia do Kurjera Pozn zdw 49 777

6 KAMIENICE

Kupię
kamienice, wplata 25 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 683

Willa komfortowa
pięknie położona przy Teatrze Wielkim okazynie do sprzedania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 788

7 PIENIĄDZ

15 do 20.000 zł
poszukuję dla przedsiębiorstwa handlowego, dobrze prosperującego, wartość 100.000 zł, zapewn. hipot. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 139

5 do 6 000 dolarów
poszukuje na I. hipotekę w Poznaniu — dająca najmniej trzykrotne zabezpieczenie. Dam wysoki procent. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdw 49 451

Inwalidę
z kancją na wyszynk wódek i gotówkę jako współnika przyjmie w dobrym miejscu w Poznaniu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 476

Pożyczka
Dla właściciela dwóch kamienic i dobrze prosperującego przedsiębiorstwa poszukuję 3 000 zł zwrótnych w 5 miesięcznych ratach po 400 zł. Procent płatny z góry. Zgłoszenia agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 206 nw 5 009

Ca. 8 000 dol.
pożyczki poszukuje poważne przedsiębiorstwo, zabezpieczenie pierwszą hipoteką. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 49 535

Za większą pożyczkę
odstepie komfortowe mieszkanie w najlepszej dzielnicy willowej, pożyczka będzie na pierwszym miejscu poważnej fabryce za hipotekowaną Oferty z podaniem wysokości pożyczki proszę złożyć do Kurjera Poznańskiego zdw 49 532

1 000
przystąpię do jakiejś spółki lub złożę kaucję za magazyniera, inkasanta lub podobne. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 599

W dolarach płatna
I. hipoteka na 2 245 dolarów na posiadłości w Poznaniu płatna w 4 latach sprzedam za 17 000 złotych, jeżeli będzie sprzedana w następnych 10 dniach Stanisław Dudek, Wielkie Garbary 34, telefon 53-70, zdw 49 605

Okazja
Poszukuję dwadzieścia tysięcy zł zaraz na I. hipotekę we frankach szwajcarskich. Dobry procent i zagwarantowany udział w zyskach. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 560

5 — 6 000 zł
pożyczki na I. hipotekę poszukuję dam 15%. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 591

6 000 zł
na hipotekę poszukuję. Procent podług umowy, Oferty Kurjer Poznański zdw 49 590

10 000 zł
na pierwszą hipotekę domu. Procent według umowy. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 588

200 — 300 zł
poszukuje za procent lub 1-2 pokoje używaniem kuchni. Kurjer Poznański zdw 49 667

Fabryka
plotów szuka współnika na 25 000 zł, któremu da dobrobyt na całe życie. Zabezpieczenie hipoteczne do omówienia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 674

Inżynier chemik
z długoletnią praktyką zagranicą, na poszukuje pożyczki 70 000 zł na hipotekę względnie współnika do produkcji artykułu w Polsce dotąd niewyrobianego a spróbowanego z zagranicy za 15 milionów rocznie. Inżynier Jarzbiński, Krynica, willa Zofia, zdw 49 684

5 000 zł
poszukuje na I. hipotekę nieruchomości niezabudowanej. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 726/7

Wspólnik
jako członek zarządu poszukujemy 2 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 718

7 000 zł
dam na I. hipotekę w Poznaniu 9 lat. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 798

8 000
poszukuje na I. hipotekę gospodarstwa 92 morgowego. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 800

8 DO WYNAJĘCIA

Rzadka okazja!
Spokojne mieszkanie, 1-2 pokoje; kuchnia, balkon, łazienka, entree w lepszym domu ogrodowym I. piętro, z używaniem kompletnej wyprawy domowej 8 minut od placu Wolności, dworca wynajmę zaraz lub później tanio, inteligentnemu, starszemu lub bezdzietnemu małżeństwu lub paniom ewtl. panom. Oferty Kurjer Poznański pod zdw 49 074

Pokój
przy ul. Warszawskiej 107 wynajmę. Adres Kurjer Poznański zdw 49 547

Małżeństwu
dwa eleganckie pokoje, balkon, telefon, utrzymaniem lub bez. — Chelmońskiego 21, I lewo, zdw 49 540

Słoneczne
komfortowe 4 pokojowe mieszkanie w willi w najlepszej dzielnicy okolica Aleje Chopina odstepie Oferty: Palarnia Kawy ul. Warszawska 6 zdw 49 534

3 x 2
pokoje, kuchnia małe miasteczko blisko Poznania od gospodarza, dogodna komunikacja autobusowa i kolejowa, czynsz rok z góry. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 549

Trzypokojowe
z kuchnią, łazienką wynajmę. — Czerniewska 22 (za Bramą Warszawską), zdw 49 625

Dwupokojowe
nowe zaraz czynsz 2 000. — Rausch, administrator, Grobla 27, zdw 49 624

4 pokojowe
mieszkanie z komfortem za zwrotem kosztów przeprowadzki od 1. 10. 31. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 622

Emerytom
wskaże 3 pokojowe mieszkanie (willa). Kurjer Pozn. zdw 49 643

Mieszkanie
3 pokojowe w Górczynie do wynajęcia. Informacje Dziennik, Wierzbicze 3, zdw 49 680

Pięć
ubikacyj na biuro lub trzypokojowe mieszkanie centrum. Czynsz 250 złotych miesiecznie. Rok z góry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 679

Pokój
kuchnia za zrodą gospodarza do oddania, czynsz rok z góry 1 500 zł (Jeżyce). Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 49 601/2

Dwupokojowe
kuchnia, łazienka, czynsz 50. — korzystnie odstepie „Pawilon”, Marszałka Focha 15, zdw 49 796

Wydzierzawie
1-2 pokoje kuchnia, ogród owocowy, willi gospodarz. Adres Kurjer Poznański zdw 49 795

Dwa mieszkania
2 pokojowe kuchnia, oraz skład dwoma pokojami i kuchnią wynajmę. Czynsz miesieczny Sobczak, Swarzędzka 2 (Osiedle), rw 2 360

Trzypokojowe
centrum, 1800, rok dzierżawy. Mroczkowski, Żydowska 1, rw 2 361

Plac Wolności
5 pokojowe mieszkanie, komfortowe, front, odstepie 1 października. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 709

Dwunokojowe
kuchnia, 1500, dzierżawa naprzód Agencja Kurjera Poznańskiego, Przecznicza 1a, zdw 49 772

9 SZUKA MIESZK.

3-4
pokoi z łazienką za czynszem z góry poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 544

1 lub 2
pokoi z kuchnią wprost od gospodarza, czynsz według umowy. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 543

Dla
mojego woźnicy poszukuję 1 pokojowe mieszkanie z kuchnią zaraz. Oferty do Poznańskiej Palarni Kawy, ul. Warszawska 6, zdw 49 533

Dwupokojowego
kuchni, ciche sąsiedztwo, krańce miasta, niski czynsz, odstepie lub zgóry szukam. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 529

Mieszkania
ośm do dziewięciu pokoi parter, lub I. piętro, dzielnica Łazarz lub Jeżyce poszukuje od 1 października. Kurjer Poznański zdw 49 596

Bezdzietna
poszukuje pokoju kuchni wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 600

Poszukuje
2-3 pokoi kuchni, łazienki zaraz lub września. Pośrednictwo pożądane. Kurjer Poznański zdw 49 603

Mieszkania
1-2 pokojowego w śródmieściu poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 645

Mieszkania
3 pokojowego, komfortowego, centrum, nie wyżej II. piętra, czynsz rok naprzód od paździerznika poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 49 983

2
pokoi kuchni od gospodarza lub za odstepem. Warunki, wysokość komornego do Kurjera Poznańskiego zdw 49 573

Mieszkania
około trzypokojowego względnie 2 umeblowanych pokoi szuka bezdzietne małżeństwo. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 592

Mieszkania
4 lub 5 pokoi śródmieście, dzierżawę zgóry poszukuje Oferty „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11 Pw 5 825-30.108

Mieszkania
2-3 pokojowego z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 641

Za
3 pokojowe, komfortowe mieszkanie niedaleko Uniwersytetu dam czynsz wedle umowy 1-2 lata wprost od gospodarza Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 661

Mieszkania
5-6 pokojowego poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 616

Mieszkania willi
3 do 4 pokojowego komfortowego okolica przedmieścia Grunwaldzkiej poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 711

Młode
małżeństwo poszukuje portierstwa lub pokoju z kuchnią wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 730

Dwunokojowego
poszukuje nauczycielka ewentl. czynsz zgóry Oferty Kurjer Poznański zdw 49 826

Mieszkania
1 do 2 pokoi z kuchnią w śródmieściu, czyszem miesiecznym ewentl rok lub 1 1/2 zgóry poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 561

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
4 pokoje w śródmieściu na 2 pokoje za zrodą gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 732

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
umeblowany, Kreta 22, III., lewo, zdw 49 436

Pokój
elegancki zaraz do wynajęcia Poznań i Kantaka 5, m. 6, dom frontowy, zdw 49 353

Rodzice
Córki szkolne przyjmie, dom religijny, kulturalny sumiennie okolica Zamku. Referencje także duchownych. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 537

Pokój
z używaniem kuchni. Gasiorowskich 9, m. 6, zdw 49 531

Pokój
15 pannie lub panu, całkowitz utrzymanie. Poznańska 53, mieszkanie 7, zdw 49 528

Pokój
elegancki frontowy, drugi skromny wynajmę. Dąbrowskiego 24, wysoki parter, Targowska, zdw 49 609

Pokoik
20 zł. Niegolewskich 1, m. 8, zdw 49 608

Pokoje
używaniem kuchni. Matejki 55, mieszkanie 10, zdw 49 604

Elegancki
frontowy, Plac Nowomiejski 6 a. II, zdw 49 614

Dla wojskowego
pokój duży, słoneczny, ładnie umeblowany, elektryczność, telefon, łazienka można zaraz. Mickiewicza 15, I., lewo, od 3, zdw 49 668

2
pokoje zaraz, Grunwaldzka 20 a. m. 6, zdw 49 618

Dwuosobowy
panom obiadam, Mickiewicza 11, III, prawo, zdw 49 617

Pokój
z używaniem kuchni 2 paniom zaraz, warunki korzystne. Adres Kurjer Poznański zdw 49 622

Pokój
dobrze umeblowany, elektryczność łazienka, wynajmę od 15. Aleje Marcinkowskiego 17, I, prawo, zdw 49 575

Przyjmę
pana od 15. 8, 31. na pokój. Woźna 11, Nowak, zdw 49 574

Pokój
używaniem kuchni centrum darmo za współzyczenie 1 500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 570

Słoneczny
dwie osoby, kuchnia, Matejki 45, m. 4, zdw 49 569

Pokój
próżny możliwie z osobnym wejściem wynajmę. Lehnert, Za Bramką 5 a parter, zdw 49 584

Pokój
dobrze umeblowany pianino, elektryczność, łazienka, wynajmę. Ratajczaka 27, II., front, zdw 49 628

Pokój
elegancki centralne ogrzewanie, elektryczność Jasna 67 III, prawo, zdw 49 582

Pokój
Wrocławska 38, II., m. 31, zdw 49 644

Niekrepujący
Przybrylska, Matejki 46, zdw 49 626

Pokój
Mickiewicza 15, parter, lewo, zdw 49 633

2 osobom
wynajmę pokój duży słoneczny zaraz. (Małżeństwo wykluczone). Mickiewicza 7, m. 9, zdw 49 632

2 osobowy
pokój tanio wynajmę od 15. 8, lub 1. 9. Wielkie Garbary 54, podwórze, m. 12, zdw 49 631

Pokój
umeblowany, Skarbowska 20, mieszkanie 9, zdw 49 630

Wygodny
1-2 osobom. Wielkie Garbary 29, m. 8, zdw 49 629

Pokój
jedno lub dwuosobowy, Dąbrowskiego 33, m. 8, zdw 49 619

Naroznik
Jasnej, Poznańska 59, I., pokój wynajmę, zdw 49 640

Śródmieście
pokój wolny, Rzeczypospolitej 2, Chudzička, zdw 49 665

2 pokoje
umeblowane, łączne lub oddzielne, elektryczność, telefon, Skarbowska 8 III., lewo, zdw 49 663

Niekrepujący
pani wynajmę zaraz, Matejki, Rybaki 20 a, zdw 49 671

Elegancki
balkonowy, drugi skromny, Jakubowski 31, m. 3, zdw 49 691

Dwuosobowy
Pietrzak, Półwiejska 6, II., front, zdw 49 696

Mniejszy
pokój czysty, elektr., wolny, Matejki 66, III., lewo, zdw 49 695

Centrum
elegancki, telefon, Kreta 6, wysoki parter, lewo, zdw 49 699

Balkonowy
pokój elektryczność (pościel własna). Długa 10, II., prawo, zdw 49 700

Pokój
skromny zaraz, Masztalarska 1, III, zdw 49 701

Śródmieście
frontowy, słoneczny wielki, Aleje Marcinkowskiego 17 a, II., lewo, zdw 49 704

Elegancki
pokój niekrepujący, biurko, Śniadeckich 21, mieszkanie 2, zdw 49 705

Pokój
tanio wynajmę, Maleckiego 19, mieszkanie 3, zdw 49 705

Klatki
niekrepujące, gabinet, sypialnia panu, Wysoka 4, I., prawo, zdw 49 649

Pokój
niekrepujący wynajmę, pościel własna, Wysoka 12, parter, lewo, zdw 49 647

Pokój
umeblowany, Zielona 7, III., prawo, zdw 49 646

Dwuosobowy
Woźna 14 b, mieszkanie 19, zdw 49 658

Umeblowany
Maleckiego 35, wysoki parter, zdw 49 656

Frontowy
Piekary 7, 7, zdw 49 654

Mały
pokoik 15. 8, do wynajęcia. Mostowa 37, III., prawo, zdw 49 662

Panienkom
wspólny pokój, Sw. Marcin 20, podw., lewo, III., prawo, zdw 49 677

Pokój
frontowy, Piekary 22, I, ptr., Matuszewska, zdw 49 673

Dzierżawa

Dom piętrowy, 4 pokoje, kuchnia, ogród, woda, chlewy, piwnice, przy rynku (elektryka). Michał Dobrowolski, Mosina zdw 49 580

Szukam

dzierżawy młyna. Dokładne warunki. Kurjer Pozn. zdw 49 782

Wille

podmiejska z ogrodem owocowym i warzywnym wydzierżawie korzystnie, właściciel. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 792

15 LETNISKA

Rabka - „Łowiczanka“

poleca pokoje na sezon jesienny po cenach niższych, nw 5 010

Letnisko

prześwietne we dworze ziemian, Adres Kurjer Poznański zdw 49 589

Jastrzębia - Góra

Willa Vesta nad pełnym morzem, poleca pokoje z utrzymaniem, komfort nowoczesny, oświetlenie elektryczne, kuchnia wyborna, ceny niskie. zdw 48 508

Letnisko Dwór

wszelkie wygody, dogodna komunikacja, Wolne pokoje na sierpień, wrzesień, dziennie 6.50. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 759

16 OSOBISTE

Panią

obserwowana sobotę prosi uprzejmie o możliwość poznania. — Kurjer Poznański zdw 49 612

Jasną

blondynkę w żalobie prosi brunet z tramwaju i z cmentarza, niedziela godzina 4, o podanie adresu do Kurjera Poznańskiego zdw 49 555

Za

długi syna naszego Jana nie odpowiadamy — rodzice St. J. Patrzyk. zdw 49 698

21 ZGUBY

Unieważniam

zagubiony paszport zagraniczny oraz książkę wojskową na nazwisko Feliks Rauff. zdw 48 942

Zgubiłem

książeczkę wojskową, którą unieważniam. Feliks Jakubowski, Poznań, 27 Grudnia 10. dw 802

Gołąb

gdziński (mazer) nr. 496/23 r. zaginął. Florczak, Marszałka Focha 27. zdw 49 567

Unieważniam

skradzione papiery wojskowe. — Jan Szczepaniak. zdw 49 728

22 ROZMAITE

Przyjmę

zaraz zastępstwo adwokata. Wiadomość do biura adwokata dr. Ostrowskiego, Wąbrzeźno. zdw 49 431

5.50 zł
koszulka biała wierzchnia, koszula zefirowa od 6.90, sportowa z krawatką od 6.90, smokingowa od 8.90, Marquisetta jedwabna od 10.50
nocna od 7.90, dzienna biała od 3.90 trykotowa od 2.90 sportowe chłopców od 2.90 poleca Fabryka Bielizny J. Schubert, Poznań, ul. Wrocławska 3 Pp 5 717-31.48

Strojenie

fortepianów i pianin nowym sposobem tylko 5 zł. Długa 4 p. Dyoniak, dla K. Wasilewskiego. zdw 49 610

Detektyw-

ne Biuro „Pogoń“ W. Adamczewski i Ska, Poznań, Al. Marcinkowskiego 3a, telefon 5369 załatwia obserwacje, wywiady itp. Pw 5 884-56.168

Hafciarka

poszukuje pracy w dom. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 657

Inwalida

z koncesją na Poznań poszukuje współpracy lub propozycji. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 49 707

Poszukuje

zgrabnej partnerki do akrobatyki. Oferty Kurjer Pozn. zdw 79 745

DZISIAJ W KINIE

Apollo: Złotowłosa Anioł.
Aurora: Chaplin jako bokser.
Colosseum: Rycerz miłostek.
Corso: Piraci Panamscy.
Edison: W nocnym lokalu.
Harfa: Człowiek bez nóg.
Metropolis: Piekielna miłość i rewja p. t. Dobry wieczór Państwu.
Odeon: Marsz weselny.
Renaissance: „Rozszalałe życie“ i „Trzymajcie lwa“.
Słońce: „Quo Vadis“.
Tęcza: Królewska tancerka.
Wilsona: Cudzołoznica.

Przeprowadzki i zwózki

samochodem ciężarowym oraz wozami skutecznymi szybko i akuratanie i tanio. Dom Spedycyjno-Handlowy, ul. Dąbrowskiego 67, telefon 61-12 zdw 49 7145

Tłumaczenia

na francuskie, angielskie, niemieckie, polskie wykonuje, przepisuje na maszynie, lekcje. Spandowska Al. Marcinkowskiego 24, m. 31, od 3.30—5. nw 5 021

Czyszcze

parkiet, St. Michałowski, Rybaki 16. zdw 49 586

Chiromantka

przyjeżdżna, przeprowadza przyszłość, teraźniejszość, przeszłość dobrze z rąk kart. Romana Szymańskiego 8 podwórze parter, lewo, przy Placu Świątokrzyskim zdw 49 785

23 OŻENKI

Mrówka

Piotr, Ostrów (Wlkp.) ul. Kościuszki 2. Poważne partie dla d. a. p. i panów. Dyskretnie. zdw 49 579

Dla

kuzynki, jedynaczki, blondynki, lat 27, wykształconej, obecnie w urzędzie państwowym, posiada majątek ziemski wartości do 60 tys., z braku znajomości poszukuje męża. Panowie doktorzy, adwokaci, porucznicy lub dyrektorzy ziemscy, agronomi posiadający własność lub majątek, zechcą szczegółowe oferty z fotografią, która się zwraca, nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 49 682

Dwaj

koledzy szatyn i blondyn, lat 28, prawych charakterów, handlowcy na stanowiskach, poszukują pań z majątkiem, mające zamierzanie do handlu. Cel matrymonialny. Łaskawe zgłoszenia z fotografią, które bezwzględnie zwrócimy, prosimy skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 49 694

Przystojna

wysoka blondynka (31), biedna, pozna pana, cel matrymonialny. Oferty prosiwne Kurjer Poznański zdw 49 697

Dla

meł krewnej, nianienki, lat 23, przystojnej, inteligentnej, ładnej szatynki, z średnim wykształceniem, posażem 20 tys. oraz wprawą, z braku znajomości poszukuje męża. Panowie przystojni, inteligentni, wysokiego wzrostu i samodzielni, racza nadesłać oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego pod zdw 49 767. Rzecz traktuje się poważnie i dyskretnie.

Kawaler

lat 29, wysokiego wzrostu, blondyn, kupiec, na dobrem, samodzielnym stanowisku, dobrze sytuowany, szuka odpowiedniej przystojej towarzyszy życia, do lat 25. Łaskawe oferty z fotografią prosiwne nadesłać pod zdw 49 783 do Kurjera Pozn.

24 NAUKA

żeńskie

Kursy Techniczne
(budowlane) Poznań Kraszewskiego 17 m. 15 Prosepekt 20 gr. Pw 5 875-56.149

25 MUZYKA

Duet

fortepian i skrzypce z najnowszym repertuarem od 15. bm. potrzebny, Mettler, ul. Noskowskiego. zdw 49 539

Kto

wypożyczy pianino do domu za miesięcznym wynagrodzeniem. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 538

Saksofonisty

pianisty i jazzbandzisty pierwszorzędnych poszukuje Kulczyński, Wielkie Garbary 41, zdw 49 606

Pianino

krzyżowe do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 694

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Pomorzanka

inteligentna, z dobrej rodziny, lat 25, poszukuje zaraz posady do dwójga dzieci. Umie także sztywna bielizne prasować. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 49 138

Który

z pp. lekarzy dentystów przyjmie natychmiast w praktyce panienkę z ukończoną szkołą Wydziałową, mającą zamieszkanie w tymże zawodzie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 585

Dziewczyna

ze wsi poszukuje posady od 15. lub później jako służąca prócz prania, władająca językiem polskim, niemieckim Oferty Kurjer Poznański zdw 49 666

Stenotypistka

polsko - niemiecka z francuskim poszukuje pracy w godzinach popołudniowych Oferty Kurjer Poznański zdw 49 572

Ogrodnik

samodzielny, obeznany hodowla kwiatów i warzyw poszukuje posady zaraz lub później Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 49 481

Służąca

szuka posady do wszystkiego zaraz od 15 z samodzielnym gotowaniem Oferty Kurjer Poznański zdw 49 346

Książkowa kasjerka

lat 24, z 6-letnią praktyką w małych, dokładna znajomością książkowości gospodarstwu, korespondencji, gospodarstwa podwózkowego i domowego, poszukuje odpowiedniej posady we większym majątku od 1. 10. Łask. oferty Kurjer Pozn. zdw 49 433

Instalator

blacharz, mógący wykonywać wszelkie instalacje poszukuje posady jako stróż w lepszym domu lub innym przedsiębiorstwie. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 414

Młodszy

handlowy poszukuje zaraz posady stałej ekspedienta, mara zyniera lub podróżującego, branża i miejscowość obojętne. Posiada prawo prowadzenia samochodu. Kaucje złożyć gotówką zł 3.000. Oferty Kurjer Poznański zdw 47 889

Panienska

biuralistka, sierota, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia, przyjmie posadę do dzieci, zna szyć i wszelkie prace, zaraz lub od 15. bm. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 637

Służąca

szuka posady z cośkolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 636

Służąca

szuka posady do prac domowych z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 634

Krawcowa

rutynowana poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 638

Osoba

samodzielna z dobrymi świadectwami, dobrem gotowaniem, poszukuje posady zaraz. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 49 397

Czelista

jaza - trompecista, siła pierwszorzędna zmieni posadę 1 IX, tylko do pierwszorzędnych zespołów. Oferty pod „Hot“ „Par“, Bydgoszcz. Pw 5 972-63.436

Osoba

średniego wieku inteligentna z dobrej rodziny, znająca się dobrze na wszelkich pracach biurowych poszukuje posady jako zarządzająca u pana wyższego urzędnika, przemysłowca lub księdza. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 542

Bona - wychowawczyni

młoda, z dłuższą praktyką poszukuje posady najchętniej na wieś. Łaskawe oferty prosiwne skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 49 536

Pracznica

czysto pierze poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 530

Panna

inteligentna z kilkoletnią praktyką jako kasjerka, ekspedientka poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 49 550

Służąca

poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 664

Kto

przyjmuje w naukę prasowania sztywnej bielizny. Oferty i warunki do Kurjera Poznańskiego zdw 49 681

Dziewczyna

poszukuje posady do lekkich prac domowych lub do dzieci zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 690

Dziewczyna

do wszystkiego poszukuje posady bez gotowania od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 651

Panienska

sierota, lat 17, z dobrej rodziny z prowincji, zna szyć, pracowała 1/2 roku w kolonijalce i restauracji przyjmie posadę w składzie lub inną podobną. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 687

Pomorzanka

inteligentna obejmie zarząd domem u samotnej, solidnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 774

200,—

dam osobie za wyszukanie pracy pracownik umysłowy. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 558

Służąca

z samodzielnym gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 554

Nadzorca meljoracyjny

szuka zajęcia, drenuje, zakłada gospodarstwa rybne, ewent. przystąpi do spółki. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 559

Panna

mila, sympatyczna, inteligentna, znająca dobrze szyć, handlowość i gospodarstwo domowe, poszukuje posady do towarzystwa starszej pani, zarządu domem lub dziećmi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 571

Młodsza

sierota, przyjmie posadę do wszystkiego z gotowaniem do mniejszej rodziny za małym wynagrodzeniem. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 764

Ekspedjentka

z branży piekarsko - cukierniczej, lat 22, z kilkoletnią praktyką, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 768

Z

ukończonym gimnazjum poszukuje jakiegokolwiek pracy biurowej, lub innej, o ile pożądanę z kaucją. Zgłoszenia Kurjer Poznański jw 1 227

Biuralistka

która pracowała przez przeciąg 5 lat w biurze posłańca, obowiązująca nawskroś uczciwa, z dobrymi referencjami poszukuje posady najchętniej w podobnym biurze. Oferty „Par“ Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 32.17. Pw 5 976-32.17

Nauczycielka domowa

lat 24, z ukończoną szkołą handlową poszukuje posady biurowej, korepetycji zaraz. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 49 739

Szofer mechanicz

z kilkoletnią praktyką, z dobrymi świadectwami, poszukuje posady miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 717

Gospośnia

dobrze polecona, wiek średni, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 731

Dziewczyna

do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 757

Nauczycielka

dłuższą praktyką w służbie państwowej poszukuje posady nauczycielki prywatnej od 1 września. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 778

Dziewczyna

młodsza do dzieci i lekkich prac domowych poszukuje posady zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 825

Drukarz

maszynista władający polskim i niemieckim szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 824

Panienska

młdej powierczochności, inteligentna, bardzo wymowna, z praktyką biurową, biegle na maszynach, szuka posady w zakresie biurowości. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 49 823

Dziewczyna

do wszystkiego poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 527

Kucharka

do wszystkiego poszukuje posady zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 526

Kucharka

samodzielna poszukuje posady od 15 lub 1 września. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 525

Ślusarz - mechanik

rymsko - katolik, lat 45, poszukuje jakiegokolwiek pracy ewent. jako woźny lub portier w fabryce biurowej, majątku lub t. p. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 49 523

Starsza

dziewczyna skromna i uczciwa, z dobrymi świadectwami, szuka posady od 15 sierpnia z gotowaniem do wszelkiej pracy domowej. Zgłoszenia Fr. Woźniczka Poznań Wspólna 59, u p. Kocialkowskich zdw 49 598

Służąca

uczciwa bardzo pracowita poszukuje posady do wszystkiego od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 613

Bona

inteligentna z dobrymi świadectwami kochająca dzieci, znająca szyć poszukuje posady 15. bm. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 615

Posługaczka

poszukuje posady z praniem. — Oferty Kurjer Poznański zdw 49 566

Początkująca

stomatystka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 565

Szachtmistrz

poszukuje posady 30 lat praktyki przy budowie kanalizacji, melioracji, kolei szosy, fundamentacji, palami żelbetonowymi. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 564

4—5 000

kaucji stawia przy uzyskaniu odpowiedniej posady zwolniony podoficer zaw. gospod. Znajomość książkowości, kasowości oraz wszelkich prac biurowych Oferty Kurjer Poznański zdw 49 563

Sanitarjusz

rutynowany z długoletnią praktyką szpitalną, sepcy w oddz chirurgicznym poszukuje odpowiedniej posady w szpitalu wzgl. klinice prywatnej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 562

Panienska

z prowincji poszukuje posady do pomocy pani domu i w składzie od 15. 8. 31 bez spania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 581

Z inteligencji

średnim wieku, uczciwa osoba, poszukuje zajęcia zarządczym w majątku. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 620

Wychowawczyni

naucejka muzykalna, zna język polski, niemiecki, gospodarstwo domowe, poszukuje jakiegokolwiek posady najchętniej do młodszych dzieci zaraz lub od 1. 9. może być na przychodne. — Wymagania skromne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 623

28 WOLNE MIEJSCA

Uczennice

z ukończoną szkołą handlową, Aquila. zdw 48 823